

Zbyněk Tarant, Věra Tydlitátová et al.

Úloha antisemitských konspiračních teorií ve věřejném a politickém diskurzu

„Spiknutí!“

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADNÍ
UNIVERZITY
V PLZNI

„Spiknutí!“

Úloha antisemitských konspiračních teorií
ve veřejném a politickém diskurzu

Západočeská univerzita v Plzni 2013

ISBN 978-80-261-0425-4

Zbyněk Tarant, Věra Tydlitátová et al.

„Spiknutí!“

Úloha antisemitských konspiračních teorií
ve veřejném a politickém diskurzu

Katedra blízkovýchodních studií

Západočeská univerzita v Plzni

Kroužek pro výzkum a monitoring rasismu a antisemitismu

2014

Obsah

Úvod.....	4
Alphonse Toussenel, Karel Marx a Richard Wagner a ambivalence židovské konspirace v době nástupu modernity.....	9
Mýtus konspiračních teorií v moderním „českém“ antisemitismu a jeho funkce.	32
Aktuální trendy na scéně českého elektronického antisemitismu v roce 2014.....	56
Proti všem – prezidentské volby v roce 2013 pohledem české antisemitské scény	75
Malajská letadla a zneužitá tragédie.....	105

Úvod

Zažité sousloví „konspirační teorie“, nebo „teorie spiknutí“ je natolik frekventované, že již zřejmě není možné nahradit jej vhodnějším termínem. Ve skutečnosti valná většina těchto projevů nejsou v pravém slova teorie, ale spíše pověry, fámy, urbánní legendy a v některých případech dokonce i díla propagandy. Konspirační teorie se v poslední době stávají tématem publicistiky, literatury, umění, ale také akademického zkoumání. Staly se inspirací pro slavná literární a filmová díla, stejně jako argumentem pro vyhlazování celých národů. Existence podobných teorií přitom není zdaleka fenoménem moderního věku. Spiklenecké teorie můžeme vystopovat již v antice a středověku, kde již od nejstarších dob plnily též politické účely. Obvinění ze spiknutí sloužilo k demonizaci nepřítele, ať vnějšího, či vnitřního, či dokonce zdánlivého, zároveň vyvolávalo obavy a neklid ve vlastních řadách a pomáhalo burcovat k obraně, posilovat vlastní autoritu a sloužilo jako casus belli. Představy o „velkých konspiracích“ mohly snadno posloužit k zakrytí menších a mnohdy přízemních, leč o to skutečnějších spiknutí.

Konspirační teorie začasťe předpokládají existenci všemocného spiknutí, které má vynakládat obrovské materiální a lidské prostředky k realizaci vysoce komplikovaných plánů, které by ve skutečnosti bylo možno vykonat se stokrát menším úsilím. Současně ale předpokládají, že všemocní spiklenci, obdaření až nadpřirozenými schopnostmi a vědomostmi, za sebou, jakýmsi omylem, či snad dokonce z cynismu, zanechávají stopy umožňující odhalení celého, jinak dokonale utajeného spiknutí. Víra v konspirační teorie předpokládá mocné a všeobjímající, totalitní a nemilosrdné spolky, jejichž iracionální „absolutní dozor nad

každou maličkostí“ si autor konspirační teorie pokouší racionalizovat a zařadit do vzorce tradičních schémat, jakými je zápas dobra se zlem, viník a jeho oběť a odvážné odhalování utajované pravdy. Imaginární obrazy tajně spřažených zločinců, jejich demonizace a symbolická označení přitom mnohdy navazují na několik staletí staré kolektivní resentimenty a obavy. V tomto směru jde metaforicky o novodobou gnózi, která má schopnost nahradit tradiční étos víry ať v Boha, či v pokrok, technický a vědecký rozvoj, člověka a lidstvo, nebo schopnost vytvářet nosné vize a aktivně uchopovat život a svět.

Antisemitské motivy jsou podstatným prvkem mnoha konspiračních teorií. V mytologii spikleneckých teorií vystupují Židé nikoliv jako jednotliví lidé s běžnými lidskými ctnostmi a neřestmi, nýbrž jako abstraktní, magická až démonická síla, bez její přítomnosti se žádné dokonalé spiknutí neobejde. Právě přítomnost antisemitismu je důvod, proč se autoři této publikace rozhodli jinak značně kontroverzním tématem konspiračních teorií a jejich úlohy ve veřejném diskurzu zabývat. Ačkoliv totiž antisemitské konspirační teorie pracují s představou jakýchsi abstraktních, demonizovaných Židů, negativní emoce, které tyto představy vyvolávají, se pak mohou kdykoliv dotknout zcela konkrétních, nevinných obětí.

Úloha antisemitismu v teoriích spiknutí může být okrajová, bezděčná a přítomná pouze ve stereotypních projevech latentního antisemitismu bez hlubšího ideového základu, ale může být i sofistikovaná, cílená a pevně integrovaná do dané konspirační teorie. V extrémních případech může být antisemitismus podstatným obsahem a cílem sdělení, k němuž je konspirační teorie pouze dodatečně připojena. Zdroje konspiračních teorií a motivace jejich autorů jsou přitom mnohdy velmi rozmanilé a zdaleka si při jejich popisu nevystačíme s běžnými představami o blouznivcích či frustrovaných jedincích vyhnaných okolnostmi na okraj společnosti. Jak poukážeme na následujících stranách, konspirační teorie mnohdy přicházejí z prostředí inte-

ligentních, vzdělaných, úspěšných a dobře situovaných osob. Ve skutečnosti se zdá, jako by se spikleneckým teoriím dařilo „za každého počasí“. Nejčastěji se s nimi setkáváme v dobách společenských a hospodářských krizí, kdy lidé ve světě tajemných spiknutí hledají odpovědi tváří tvář příliš složitým a mocným společenským tlakům, proměnám, ztrátě tradičních jistot a anonymním strukturám, jimž nerozumí, které nechápují a jichž se obávají. Zdrojem představ o spiknutí mocných sil však může být nejen frustrace ze sociálních proměn a nejistot, ale i prostá „nuda“ či pocit prázdnoty v situaci faktického materiálního blahobytu. S konspiračními teoriemi se totiž setkáváme i v dobách a místech poklidných a stabilních, jako by snad mír a prosperita s sebou nesly únavu ze šedivé každodennosti a touhu po velkém dobrodružství, spočívajícím v porážce mocných spikleneckých sil.

Publikace „*Spiknutí*“ *Úloha antisemitských konspiračních teorií ve veřejném a politickém diskurzu* chce představit některé příklady spikleneckých teorií v krátkém chronologickém průřezu, přičemž z mnoha typů konspiračních teorií volíme ty, které mají vztah k antisemitismu. Tato kniha si klade za úkol představit některé z mechanismů, které vedou k produkci teorií spiknutí, upozornit na jejich význam a na jednotlivých příkladech ukázat fascinující a matoucí svět tohoto dosud málo zkoumaného žánru. Čtyři autoři zde postupně představují přehled geneze některých antisemitských stereotypů. Jako první uvádíme vhléd do 19. století, kdy se židovská komunita díky svým specifickým stávala jakousi personifikací osvícenství a modernity a jako taková byla terčem nenávisti ze strany obětí průmyslové revoluce, sekularismu a kapitalismu. Ivo Budil ukazuje tyto aspekty na osobnostech, jakými jsou významný francouzský zoolog a publicista Alphonse Toussenel, dále Karel Marx a Richard Wagner.

Blanka Soukupová věnuje pozornost specifickým rysům českého antisemitismu od tradičního textu *Pro strach židovský* Jana Nerudy přes vzestup protizidovských nálad v české společnosti konce

19. a počátku 20. století, kdy byly též přejímány obvyklé stereotypy a konspirační teorie, aby dočasně zeslábly v době liberální masarykovské republiky. S postupující krizí demokracie pak tyto nálady opět sílily, až v tzv. Druhé republice jako projev „nacionálního sobectví“ vyvrcholily nevráživostí vůči všemu „cizímu“, obviňováním Židů z národní tragédie a vzhlížením k německému antisemitismu. Pod přímým německým vlivem probíhaly protizidovské výpady a akce samozřejmě v Protektorátu, kupodivu jim však neučinil konec příchod míru, ale antisemitismus se transformoval do komunistického antisionismu a do pronásledování lidí židovského původu či dokonce osob podezřelých ze sympatií k Židům, či k Státu Izrael.

Další část publikace z pera Zbyňka Taranta představuje aktuální trendy na scéně soudobého českého e-antisemitismu za využití širokého spektra kvantitativních i kvalitativních metod. Tato kapitola názorně ukazuje proměnlivost antisemitské scény a zároveň analyzuje vývoj komplikovaných vztahů mezi jednotlivými skupinami na této scéně. Jsou zde představeny proměny antisemitského a konspiračního diskursu během posledních roků a měsíců, dále jsou představeny platformy, které se věnují antisemitismu a konspiračním teoriím. Zvláštní pozornost je věnována odhadu možného impaktu této elektronické scény. Další kapitola téhož autora pak na tuto holistickou analýzu navazuje konkrétní případovou studii věnovanou projevům antisemitismu během první přímé volby českého prezidenta v roce 2013. Kapitola poukazuje na fakt, že terčem antisemitských konspiračních teorií se ve skutečnosti stala většina kandidátů, byť kromě jediného z nich, nemají se židovstvím nic společného. Celá kapitola tak představuje zásadní případovou studii k fenoménu takzvaného antisemitismu bez Židů.

Knihu uzavírá rozbor konspiračních teorií vztahujících se ke dvěma tragickým událostem roku 2014, kterými byly dosud neobjasněné pády dvou malajských letadel. Zatímco jedno dopravní letadlo se ztratilo

Úvod

během letu do Pekingu, druhé bylo sestřeleno nad Ukrajinou. Podle analýzy Věry Tydlitátové slouží tyto teorie jako nástroj v intenzivní informační a propagandistické válce, provázející konflikt na Ukrajině. Výrazným motivem spekulací o sestřeleném letadle byla snaha zbavit jakékoliv viny Putinův režim a naopak svalit vinu na Kyjev a na západní demokratické státy, respektive na obvyklé démonizované nadnárodní struktury.

Alphonse Toussenel, Karel Marx a Richard Wagner a ambivalence židovské konspirace v době nástupu modernity.

Ivo Budil

Německý historik Ernst Nolte napsal, že každá významná ideologie devatenáctého století – konzervatismus, liberalismus a socialismus, měla svou antisemitskou variantu. Antisemitismus představoval a nadále představuje jeden z nejcharakterističtějších a nejrezistentnějších projevů moderního ducha. Antisemitismus je výrazem fatálního neporozumění historickým, sociálním a ekonomickým podmínkám lidské existence, neporozumění, které ústí v destruktivní frustraci obracející se proti snadným cílům. Jak zpětně napsal roku 1951 Heinrich Heine:

Neztracují nenávisť, kterou prostý lid pronásleduje židy; ztracují jen neblahé omyly, jež tu nenávisť zplodily. Lid má vždy právo ve věci, jeho nenávisť i jeho láska se vždy zakládá na zcela správném pudu, jen nedovede své city správně formulovat a místo věci stihne jeho hněv obyčejně osobu, nevinnou hříšnou ovečku dobových a místních zlořádů. Lid trpí nedostatkem, nedostává se mu, čeho je třeba k radostnému užívání života, a ačkoliv jej kněží státního náboženství ujišťují, že jsme na světě, abychom strádali a přes hlad a žízeň byli poslušni vrchnosti – má lid přec tajnou touhu po prostředcích k požitku a nenávidí ty, v jejichž truhlách a schránkách jsou nahromaděny; nenávidí boháče a je rád, dovolí-li mu státní náboženství, aby se té nenávisti oddal po chuti a naplno. Prostý lid nenáviděl v židech

vždy jen majetníky peněz, vždy jen nahromaděný kov stahoval blesky jeho hněvu na židy. Duch doby dával té nenávisti vždy jen heslo. Ve středověku mělo to heslo ponurou barvu církve katolické, a lidé zabíjeli židy a rabovali jejich domy: protože ukřižovali Krista Pána zcela podle téže logiky, jako na ostrově San Domingo v době řeže pobíhalo několik černých křesťanů s obrazem ukřižovaného Spasitele a fanaticky křičeli: Les blancs l'ont tué, tuons tous les blancs. Příteli, smějete se těm nebohým černochům; ujišťuji vás, že se západoindičtí plantážníci tehdy nesmáli a že byli odplatou za Krista pobiti jako několik století předtím evropští židé. Ale černí křesťané na ostrově svatého Dominika měli ve věci rovněž pravdu! Běloši si žili lenošně a v hojnosti všech požitků, kdežto černoch musil v potu své černé tváře pro ně pracovat a jako mzdu dostával jen trochu rýžové mouky a velmi mnoho bití biče; černí byli prostý lid. Nežijeme už ve středověku, také prostý lid je už osvícenější, nepobíjí už všechny židy najednou a neomlouvá už svou nenávist náboženstvím; naše doba není už tak prostně vřelá u víře, tradiční hněv se halí v moderní fráze, a luza v pivnicích i ve sněmovnách deklamuje proti židům argumenty obchodními, průmyslovými, vědeckými nebo dokonce filosofickými.¹

Židovství a výzva modernity

Dějiny znají málo příkladů tak vytrvalé skupinové nenávisti, často přecházející do genocidy, které byli v minulosti vystaveni lidé hlásící se k židovským kořenům. Pokud pokládáme rasovou ideologii za chthonickou reakci na milenaristické a eschatologické proudy raného novověku, pak je perzekuce, jež postihla náboženskou skupinu výrazně připomínající transcendentní zakotvení Západu, v zásadě pochopitelná (i když nikoliv omluvitelná). Rasový antagonismus mohl plynule navázat

¹ Heine (1951), str.: 369-370

na tradiční náboženskou rivalitu mezi judaismem a křesťanstvím, která přisuzovala Židům, jestliže se ocitli v menšině, roli optimálních „obět-
ních beránků“, vystavených krajně agresivním kolektivním emocím. Je rovněž skutečností, že židovská identita, která si až do poloviny dvacá-
tého století uchovávala étos diaspory, jenž se zmodernizoval do
kosmopolitismu, byla ve věku nacionalismu obdobně jako každá
„nezakořeněnost“ podezřelá. Z toho vyplývalo chronické spojování
židovského elementu se všemi internacionálními hnutími, organizacemi
a domnělými či skutečnými konspiracemi, které ohrožovaly stabilitu
nového politického řádu.

Werner Sombart podrobil ve studii *Židé a hospodářský život* (*Die Juden und das Wirtschaftsleben*) z roku 1911 raně novověkou židovskou společnost na Západě důkladné analýze a přesvědčivě ukázal, že židovská kultura obsahovala predispozice, které korespondovaly s nároky a životním stylem modernity. Židé žili v diaspoře na rozsáhlém území a vytvářeli rozsáhlou, ekonomicky využitelnou síť interakce a vzájemné solidarity.² Židé se dříve často usazovali na nových územích, takže již od šestnáctého století snadno nacházeli uplatnění v zámorí.³ Židé byli dlouho vyloučeni z politického života západní civilizace. Tato skutečnost jim jednak umožnila soustředit intelektuální energii na obchodní aktivity a rovněž vystupovat v době revolucí a politických otřesů jako apolitická síla, jak dokázali například Rothschildové a další židovské bankovní domy. Židé často disponovali značným majetkem a

² Francouzský ekonom Pierre Paul Leroy-Beaulieu napsal: *„La loi leur donnait l'esprit de clan“*. Sombart (1913), str.: 238.

³ Benjamin Norden a Simon Marks položili ve dvacátých a třicátých letech devatenáctého století základy moderního hospodářství v Kapsku. Julius Mosenthal a jeho bratři Adolph a James zde byli hlavními obchodníky s vlnou, kožešinami a mohérem (vlna z rouna kozy angorské). Aaron a Daniel de Pass získali v Jižní Africe monopol na lov velryb. Lilienfeld z Hopetownu koupil první jihoafrický diamant. Joel Myers založil pštroší farmy. Sombart (1913), str.: 29. Podobné výsadní postavení měli Židé v pionýrských dobách kolonizace Austrálie. V Novém světě navázali na své rozsáhlé obchodní aktivity z šestnáctého až osmnáctého století. Sombart (1913), str.: 32-37.

peněžní hotovostí. Judaismus je hodnotově ještě více přizpůsoben racionálním nárokům kapitalismu než protestantský puritanismus v pojetí Maxe Webera.⁴ Werner Sombart dokonce neváhal ztotožnit puritanismus s judaismem.⁵ Židům je naprosto vzdálená emocionální idea rytířství, feudalismu a sentimentalismu, kterou v Evropě identifikujeme s tradiční středověkou společností.⁶ Netrpí proto nostalgií po „ztraceném věku“. Židé nejsou organicky jedineční, ale mechanicky racionální. To jim dává flexibilitu, která postrádá hloubku citu a sílu instinktu a jež se může křesťanům jevit jako projev oportunistu a pokrytectví. Židovská „lehkost bytí“ je velmi moderní a liberální, protože modernita se nikdy nezakotvila v tradici a loajalitě vůči určitému symbolickému systému, což je považováno za příznak liberální tolerance. Stein, Bismarck nebo Carlyle byli konzervativci, protože nemohli jinak, zatímco Disraeli se stal konzervativcem shodou okolností. Pokud by se Marx nebo Lassalle narodili v jiné době nebo prodělali odlišné životní zkušenosti, mohli se stát pruskými reakcionáři a této role by se bezpochyby zhostili stejně úspěšně jako úlohy revolučních radikálů.⁷ Adaptabilita, mimikry a účelovost jsou typickým znakem židovství. Podle Wernera Sombarta jsou *Homo capitalisticus* a *Homo judaus* jsou úzce spřízněni a oba náleží ke společnému druhu *Homines rationalistici artificiales*.⁸ Bernard Lazare v obdobném duchu poznamenal, že židovství v mnohém souznělo se Saint-Simonovou vizí absolutní nadvlády technokracie v západní společnosti tak, jak ji vyslovil ve spisech *O průmyslovém systému* (*Du Système industriel*, 1821) a *Industriální katechismus* (*Catéchisme des Industriels*, 1823).⁹ Vzestup moderního tržního hospodářství by byl nepředstavitelný bez zapojení osob s židovskými kořeny:

⁴ Sombart (1913), str.: 183-192

⁵ V roce 1608 byl na toto téma vydán pamflet *Der Calvinische Judenspiegel*. Sombart (1913), str.: 249-251

⁶ Sombart (1913), str.: 263

⁷ Sombart (1913), str.: 271-272

⁸ Sombart (1913), str.: 238.

Židé na jedné straně ovlivnili vnější podobu moderního kapitalismu, na druhé straně dali výraz jeho vnitřnímu duchu. Pokud jde o první tvrzení, Židé přispěli nemalým dílem k tomu, že ekonomické vztahy získaly mezinárodní aspekt, kterým se dnes vyznačují, protože pomohli modernímu státu, v jehož rámci probíhá kapitalistické podnikání, aby se stal tím, čím je. Židé rovněž udělili organizaci kapitalismu její specifické rysy, neboť vytvořili množství drobných prvků komerční mašinerie, která řídí soudobý obchodní život a již si osvojili ostatní. Co se týče druhé teze, důležitost Židů je nesmírná, protože především oni vtiskli hospodářskému životu jeho moderního ducha, chopili se základní ideje kapitalismu a dovedli ji do nejzazších důsledků.¹⁰

Kapitalistická civilizace je plodem spojení populace přicházející z Jihu (Židy) s obyvateli Severu – Germány.¹¹ Werner Sombart zdůraznil, že pokud bychom za zakladatele moderního státu označili pouze křesťanské státníky typu Karla V., Ludvíka XI., Richelieua, Mazarina, Colberta, Cromwella nebo Fridricha Velkého, bylo by to, jako bychom měli Fausta bez Mefistofela. Symbolické spojení Vládce a Žida, moci a financí, umožnilo vzestup moderní západní společnosti.¹² Je proto pochopitelné, že mezi osobami, které se neztotožňovaly s hodnotovým systémem kapitalismu a modernity nebo jež byly sociálně či hmotně postíženy probíhajícími ekonomickými změnami, vyvolávali Židé jako

⁹ *„Les Juifs contribuèrent à réaliser le rêve saint-simonien; ils se montrèrent les plus sûrs alliés de la bourgeoisie, d'autant qu'en travaillaient pour eux et, dans toute l'Europe, ils furent au premier rang du mouvement libéral qui, de 1815 à 1848, acheva d'établir la domination du capitalisme bourgeois“*. Lazare (1894), str.: 226. Ernest Renan napsal, že *„l'esprit moderne ... est tout Juif“* Drumont (1886), str.: 13. Arsène Darmesteter zdůraznil, že *„le moyen âge a été chercher au ghetto sa science et sa philosophie“* Drumont (1886), str.: 33.

¹⁰ Sombart (1913), str.: 21.

¹¹ Sombart (1913), str.: 323.

¹² Sombart (1913), str.: 49-50.

nejryzejší personifikace nového věku animozitu, která poskytovala živnou půdu antisemitským vášním.

Alphonse Toussenel a instinkt nenávisti

Alphonse Toussenel byl zoolog, farmář, Fourierův žák, obdivovatel Geoffroye Saint-Hilaira, socialista, hlasatel politické svobody, zbožný antiklerikál, feminista, věřící v příchod „ženského věku“, vášnivý lovec, anglofob, patriot a antisemita.¹³ Narodil se 17. března 1803 v relativně zámožné rodině v Montreuil-Bellay v Angers (Maine-et-Loire). Část dětství strávil Toussenel v Lotrinsku, odkud rodina pocházela. Až do roku 1830 žil Alphonse Toussenel na venkově a věnoval se zemědělství. Po červencové revoluci odešel do Paříže, kde se stal žurnalistou. Od roku 1837 působil jako editor listu *La Paix* a v roce 1839 řídil fourierovský časopis *La Phalange*. V květnu téhož roku obdržel Řád čestné legie. Na přímluvu Emila de Girondina a Alphonse de Lamartina získal Alphonse Toussenel v roce 1841 místo v koloniální administrativě v alžírském Bouffaricku. Kvůli neshodám s vojenskou správou se následujícího roku vrátil do Francie. V Paříži zprvu společně s Victorem Considérantem založil a řídil fourierovský deník *La Democratie pacifique*, ale roku 1846 se s vůdci hnutí rozešel. Důvodem byl údajně jejich rezervovaný postoj k Toussenelově knize *Židé, králové naší doby* (*Les Juifs, rois de l'époque: histoire de la féodalité*), která vyšla předchozího roku a již vyčítali antisemitismus.¹⁴ Alphonse Toussenel se zapojil do únorové

¹³ Chevalier (1897).

¹⁴ Toussenel (1886), str.: xl. Charles Fourier byl antisemitou. Jeho revoluční heslo znělo: „*Silou k moci! Smrt parazitům! Válku Židům!*“ Za skutečný boží lid označil Fourier Řeky, zatímco Židé podle jeho mínění náleželi ďáblu Toussenel (1886), str.: xl. Naopak Fourierův stoupenec a polský právník, aktivista, literát a exulant Jan Kazimír Czynski (1801-1867) emancipaci Židů vítal a prosazoval. Czynski pocházel z rodiny židovských konvertitů ke katolicismu a ve Francii (a později v Anglii) žil po porážce polského

revoluce 1848 a zasedal v komisi o pracovních podmínkách (*Commission du Travail*), kterou zřídil Louis Blanc. Po nástupu císařství se Toussenel, označovaný přáteli za „hierarchického republikána“, stáhl z veřejného života. Žádné nabídky míst ve státní správě jej nepřiměly, aby rozhodnutí změnil. Žil skromně z penze tří tisíc franků, kterou získal z výnosů knih. V posledních letech Toussenelova života se šířily pověsti o značné bídě, do níž upadl. Po jeho smrti 3. května 1885 ale v Toussenelově pařížském bytě našli deset tisíc franků, jež dokázal díky svému asketismu ušetřit.

Toussenelovo nejznámější dílo *Židé, králové naší doby*, které jej zařadilo mezi nejvýraznější představitele moderního antisemitismu, vyšlo v roce 1845.¹⁵ Hannah Arendtová označila Toussenelovu knihu za nejvýraznější počín v záplavě pamfletů proti Rothschildovi, který byl přijat se značným entuziasmem dobovým levicovým tiskem reprezentujícím revoluční nižší střední vrstvy.¹⁶ Zatímco Edouard Drumont, nejznámější francouzský antisemita devatenáctého století, vždy vyzvedával antisemitský aspekt knihy *Židé, králové naší doby*, Gabriel de Gonet, který napsal předmluvu ke třetímu vydání, zdůraznil Toussenelovu kritickou analýzu vzestupu všemocného finančního feudalismu, spojovaného zejména s Rothschildovými aktivitami. Gabriel de Gonet se ohradil vůči Drumontově pojetí Židů jako konspirojící rasy usilující o světovládu.¹⁷ Vzápětí po Toussenelově smrti se tak rozpoutal spor o jeho

povstání v roce 1831. Byl autorem řady spisů, k nimž patří například *Otázka polských Židů* (*Question de Juifs Polonais*, 1831), *Probuzení Izraele* (*Le Reveil d'Israel*, 1847), *Syn Židovky* (*Le Fils de la Juive*, 1848) a *Izrael v Polsku* (*Israel en Pologne*, 1861).

¹⁵ Winock (1998), str.: 135; Lazare (1894), str.: 239. Druhé rozšířené vydání ve dvou dílech vyšlo již o dva roky později a třetí s předmluvou a biografickou poznámkou Gabriela de Goneta roku 1886, krátce po Toussenelově smrti. V roce 1849 Alphonse Toussenel vydal radikální antiklerikální a antisemitský pamflet *Práce a zahálka: Demokratický program* (*Travail et fainéantise: Programme démocratique*), ve kterém na třiceti stránkách shrnul nejradikálnější teze spisu *Židé, králové naší doby*.

¹⁶ Arendtová (2004), str.: 66.

¹⁷ Toussenel (1886), str.: ix.

odkaz, protože mnozí Toussenelovi republikánští přátelé odmítali, že by si jej měl usurpovat rasový antisemitismus. Gabriel de Gonet také zdůraznil produktivní síly kapitálu, kterým Francie uplynulých desetiletí vděčí za svůj rozmach.¹⁸

Kniha *Židé, králové naší doby* je vášnivým pamfletem naměřeným proti Anglii, Židům,¹⁹ protestantům (které Alphonse Toussenel s Židy spojuje), novodobým finančním spekulantům a vykořisťovatelům z Judey, Amsterdamu a Londýna. V úvodu Alphonse Toussenel vystupuje jako patriot, kterého pobuřuje skutečnost, že se Francie stala mocností druhého řádu, a je neustále ponižována Anglií, jejím věčným protivníkem.²⁰ Spor mezi Francií a Anglií je zásadní; jejich principy a zájmy jsou neslučitelné. Francie usiluje o morální, legislativní a teritoriální jednotu. Je katolická v náboženství i politice. Tak se projevovala vždy, když v jejím čele stáli silní vládci: Richelieu, Ludvík XIV. a Napoleon. Anglie se naopak snaží o fragmentaci, rozdělení a nadvládu nad světem na základě hesla „rozděl a panuj“; její povaha je protestantská a schizmatická, protože protestantismus a individualismus jsou jedno a totéž. Nenávist, kterou cítí Francie vůči Anglii, je legitimní a svatá, je to nenávist denního ptáka vůči nočnímu opěření. Francie versus Velká Británie, to je Robespierre proti Malthusovi. Zatímco první z nich se dopustil politováníhodného krveprolití ve jménu ušlechtilého snu o osvobození lidstva, druhý z nich se od samotného počátku uchýlil k asociální nehumánní rétorice odtržené od soucitu a altruismu.²¹ Alphonse Toussenel anticipoval ve svých úvahách o způsobech, kterými Velká Británie v zájmu své hospodářské expanze brání ekonomickému rozvoji ostatních národů, teze teoretika imperialismu Johna Hobsona,

¹⁸ Toussenel (1886), str.: xii.

¹⁹ Spis je prakticky ve stejné míře antisemitský jako anglofobní, zatímco Židé jsou v textu *Židé, králové naší doby* (ve vydání z roku 1847) zmíněni celkem sto jednadevadesátkrát, Anglie nebo Británie sto sedmdesát šestkrát (vždy v negativním smyslu).

²⁰ Toussenel (1845), str.: 2-4.

²¹ Toussenel (1845), str.: 53-54.

Benita Mussoliniho, Raúla Prebische nebo Immanuela Wallersteina. Anglie zabíjí práci u ostatních národů, aby je proměnila ve své zákaz-níky. Jednoho dne proti ní pod vedením Francie povstanou.²²

Publikace *Židé, králové naší doby* působí jako výkřik zraněného patriotismu frustrovaného vědomím, že Francie prohrála druhou stoletou válkou a že centrum světové hegemonie se definitivně přesunulo do Londýna, hlavního města národa zotročujícího celý svět.²³ Hledání vnitřního nepřítele, který je odpovědný za ztrátu národní velikosti, je obvyklou reakcí na nepřízeň historie. Alphonse Toussenel jako jeden ze zklamaných vlastenců ukázal na Židy, kteří jsou samostatným „*národem ve francouzském národu*“.²⁴ První věta první kapitoly Toussenelovy knihy zní: „*Židé panují a vládou ve Francii*.“ Důkazy nalezneme ve všech francouzských institucích, v celém politickém životě, hlasování sněmovny, výrocích soudců i u samotného krále.²⁵ Židé dominují francouzskému hospodářství, finančnictví a tisku.²⁶

Alphonse Toussenel věřil v absolutistickou monarchii jako vládu autoritativní a charizmatické osobnosti, krále, nebo ještě lépe královny, k níž obyvatelé vzhlížejí s úctou a jejímž prostřednictvím nabývají své důstojnosti.²⁷ Skutečný lid v pravém slova smyslu vzniká pouze pod ochranou a záštitou monarchy. Nejšťastnější a nejsvobodnější lid v Evropě žije v Toskánsku pod vládou absolutistického panovníka.

²² Toussenel (1845), str.: 72-73.

²³ „*On sait que l'Angleterre entretient sur tous les points du globe des missionnaires de discordes, chargés de débiter des Bibles et des drogues et surtout d'entraver les établissements des puissances rivales*“ (Toussenel 1886, 16).

²⁴ „*Les Juifs sont une nation dans la nation française*“.²⁴ Toussenel (1886), str.: xl.

²⁵ „*Le Juif règne et gouverne en France*“.²⁵ Toussenel (1886), str.: 7.

²⁶ Toussenel (1886), str.: 10, 214.

²⁷ Radikální socialista Alphonse Toussenel nevynechal žádnou příležitost, aby nevyzdivhl ruského cara Mikuláše I. Tento obdivuhodný panovník, kterého pařížský tisk nespravedlivě líčí jako „*tatarského Nerona*“, neúnavně pracuje na povznesení svého lidu, kterého se snaží zbavit despotie bojarů a kramářského parazitismu dětí Izraele. Viz Toussenel (1886), str.: 102.

Nenávist lidí k trůnům je projevem neobyčejné hlouposti a takzvaní demokratičtí spisovatelé, kteří vyzývají ke vzpourám, zrazují samotnou věc demokracie.²⁸ Po staletí byly zájmy francouzského lidu a monarchie totožné. Byla to aristokracie, která se snažila lid zotročit, v čemž jí bránili velcí státníci typu Ludvíka XI., Richelieua, Ludvíka XIV. nebo Turgota. Francie stála v protikladu vůči oligarchickým a aristokratickým zřízením, založeným na nadvládě určité kasty, jako byla Sparta, Řím před Augustem, Benátky nebo Anglie. Tyto režimy nevytvářejí skutečný lid, pouze heilóty, otroky, nevolníky, Iry,²⁹ podmaněnou rasu sloužící rase vládnoucí.³⁰

Richelieu kdysi zbavil Francii aristokracie kasty, nyní se musí osvobodit od „aristokracie peněz“.³¹ Zhoubnou ekonomickou ideologií *laissez-faire*, která se zrodila v Anglii, rozšířili ve Francii osvícenci a encyklopedisté.³² Vyústila do tragédie a teroru Francouzské revoluce. Revoluční radikálové, kteří zavraždili Ludvíka XVI., byli svým založením více Angličané než Francouzi.³³ Napoleon anglické ekonomické myšlení zavrhl. Bohužel, navzdory této historické lekcí značná nepopularita restauračního režimu způsobila, že liberální škola vstala ve Francii z mrtvých. Saint-simonisté přispěli k jejímu úspěchu.³⁴ François Guizot, protestant ve službách Anglie, je jedním z jejích nejvýznamnějších představitelů.³⁵ Finanční aristokracie dobyla prostřednictvím orleánské dynastie Francii. Červencová revoluce byla její bitvou u Hastingsu.

²⁸ Toussenel (1886), str.: 99-103.

²⁹ Podle Toussenela se angličtí oligarchové chovají k Irům stejně jako kdysi Sparťané k heilótům a Římané k otrokům a zachází se s nimi stokrát hůře než s černými otroky v Karibiku. Toussenel (1845), str.: 97-98; Toussenel (1886, II), str: 240.

³⁰ Toussenel (1845), str.: 94-95.

³¹ Toussenel (1886), str.: 5-6.

³² Toussenel (1886), str.: 47-48.

³³ Toussenel (1845), str.: 76.

³⁴ Toussenel (1886), str.: 48.

³⁵ „M. Guizot est l'homme de l'Angleterre et de l'entente cordiale. On est de sa religion avant d'être de son pays“. Toussenel (1886), str.: 49.

Kapitál, který se vymkl kontrole ochranné královské autority, korumpuje práci, mezilidské vztahy a lidskou důstojnost.³⁶ Skutečný vládcem Francie není Ludvík Filip Orleánský, ale James de Rothschild.³⁷

Průmyslový feudalismus (*la féodalité industrielle*),³⁸ který vítězná finanční aristokracie zavedla, předpokládá finanční vyčerpání státu obdobně, jako kdysi tradiční feudalismus znamenal nadvládu dobyvatelské rasy nad rasou podmaněnou.³⁹ Průmyslový feudalismus znamená závažné oslabení národní myšlenky. Despotismus aristokracie krve uplatňovaný vůči příslušníkům porobené rasy stimuloval nacionální pýchu a vzpětí. Průmyslový feudalismus, mnohem krutější a rafinovanější než jeho předchůdce, naproti tomu ničí fyzickou a morální sílu podmaněného národa.⁴⁰

Hospodářské procesy probíhající ve Francii odpovídají vývoji v ostatních evropských zemích, ve kterých Židé jako spojenci Angličanů a nejvýraznější nositelé průmyslového feudalismu získali dominantní postavení.⁴¹ Jak Alphonse Toussenel chápal židovství? Na rozdíl od Benjamina Disraeliho nebo Roberta Knoxeho, kteří vymezili Židy jako biologickou rasu, Toussenel pokládal rasu za kategorii spíše historickou a sociologickou než fyzickou.⁴² Židé byli pro Alphonse Toussenela na jedné straně společenstvím osob hlásících se k judaismu, na druhé straně flexibilní metaforou pro určitou socioprofesionální skupinu. Toussenel byl přesvědčen, že pokud budou Židé setrvávat u judaismu, aliance mezi

³⁶ Toussenel (1886), str.: 104. Spojení saint-simonistů a Židů, viz Toussenel (1886), str.: 123-133.

³⁷ Toussenel (1886), str.: 108.

³⁸ Pojem, kterýrazil Toussenelův mentor Charles Fourier.

³⁹ Toussenel (1886), str.: 109-110.

⁴⁰ Toussenel (1886), str.: 138-139. Nejhorší postavení v Evropě mají podle Alphonse Toussenela dělníci na Sicílii, v Irsku, Anglii, Belgii, Francii, Slezsku a Württembersku. Viz Toussenel (1886, II), str.: 101-102.

⁴¹ *L'Europe est inféodée à la domination d'Israël*. Toussenel (1886), str.: 122-123.

⁴² Rasu Toussenel občas vymezuje jako politicky ujařmenou populaci, již je mocenskými prostředky dlouhodobě upírána možnost emancipace. Toussenel (1845), str.: 98.

nimi a křesťany není možná.⁴³ Jejich věčné historické nomádství a sklon k parazitismu, který je skutečnou příčinou protizidovských vášní, vyplývá podle Toussenela především ze skutečnosti, že od časů Mojžíšových jsou Židé vykořeneňi a vyhýbají se těžké práci na půdě, která pro ně byla tím nejhorším trestem.⁴⁴ Za druhé, Alphonse Toussenel označil za Židy v zásadě všechny lidi bez ohledu na konkrétní rasový původ, kteří mohli být ztotožněni s finanční aristokracií nebo jejichž kultura je prostoupena starozákonním duchem, například protestanti, Angličané, Nizozemci, Švýcaři nebo Ženevané.⁴⁵ Alphonse Toussenel například uvedl, že jeho blízkým přítelem byl Alexandre Weill,⁴⁶ literát s židovskými kořeny, kterého ale s Toussenem spojoval odpor vůči judaismu. Weill sám napsal, že Židé se Francii pomstili tím, že ji *judaizovali*.⁴⁷

Bylo by proto pravděpodobně přesnějši označit Alphonse Toussenela za antijudaistu. George Lichtheim poznamenal, že socialistická kritika kapitalismu a antisemitismus se v devatenáctém století postupovaly, jak o tom svědčí právě díla Alphonse Toussenela, Karla Marxe nebo Georgese Vachera de Lapouge. Teprve Dreyfusova aféra to do určité míry změnila. Významný socialista Benoit Malon argumentoval ještě v době vydání Drumontovy *Židovské Francie*, že v zemi žádný rozšířený antisemitismus neexistoval. Toussenelova „vynikající kniha“ *Židé, králové naší doby* (jak ji Benoit Malon označil) nebyla údajně antisemitská, ale výlučně antikapitalistická (stejně jako periodikum *L'antisémitique*

⁴³ „*Je vous répète qu'il n'y pas d'alliance possible entre cette race-là et nous, chrétiens*“. Toussenel (1886), str.: xlv.

⁴⁴ „*Le travail, c'est la douleur, dit le Dieu inhumain à l'Adam juif. Le Travail, c'est le bonheur, la santé, la richesse, dit le Dieu bon à tous les hommes*“. Toussenel (1886), str.: xliii.

⁴⁵ Toussenel (1886), str.: 159; Toussenel (1849), str.: 14.

⁴⁶ Alexandre Weill (1811-1898) pocházel z Alsaska, opustil rabínská studia ve Frankfurtu a s doporučujícím listem od Heinricha Heineho se vydal do Paříže, kde se uplatnil jako žurnalista, polemik a romanopisec.

⁴⁷ Toussenel (1849), str.: 24-25.

vycházející od roku 1881). Naproti tomu Israel Schapira a Jules Guérin zdůrazňovali, že Alphonse Toussenel byl předchůdcem a učitelem Edouarda Drumonta.⁴⁸

V roce 1847 Toussenel uveřejnil knihu *Duch zvířete: Francouzský lov a vášnivá zoologie (L'Esprit des Bêtes: Vénerie Française et Zoologie Passionnelle)* a o šest let později *Duch zvířete: Svět ptáků a vášnivá ornitologie (L'Esprit des Bêtes: Le Monde des Oiseaux et Ornithologie Passionnelle)*, 1853). Toussenelův přítel Adrien Marx napsal, že Alphonse Toussenel byl bezpochyby jedním z nejlepších francouzských prozaiků devatenáctého století a jeho zoologické práce mu měly vynést nejvyšší vědecké uznání.⁴⁹ Toussenelovy spisy o přírodě dosáhly ve své době značné obliby. Obdivoval je Jules Michelet, Théophile Gautier, Alphonse Karr nebo Charles Baudelaire.⁵⁰ Toussenelovo dílo nicméně nebylo náležitě kriticky oceněno.⁵¹ Příčiny tohoto zjevného opomíjení nehledejme v literární úrovni Toussenelových děl, která je bezpochyby vysoká. Po Dreyfusově aféře byli mnozí antisemitští autoři v rámci kánonu francouzské literatury marginalizováni (povolenou kvótu jednoho antisemity obsadil bezkonkurenční Louis-Ferdinand Céline). Navíc Toussenelův pokus založit nauku o přírodě na Fourierových základech se příliš rozcházel s povahou oficiálně institucionalizované moderní vědy.

⁴⁸ Szajkowski (1970), str.: 1107. Edouard Drumont sám Alphonse Toussenela vysoce oceňoval a srovnával jej s Julesem Micheletem (1900), str.: 261-262. Toussenelův antisemitismus označil za výraz nejčistší a nevjznešenější lásky k Francii. Drumont (1900), 263-264. Toussenel podle jeho mínění zachytil úsilí Židů o hegemonii ve Francii, po roce 1870 ji Židé ovládli. Drumont (1900), str.: 266. Edouard Drumont pouze litoval, že se Toussenel nedožil vydání *Židovské Francie* v dubnu 1886, které by jistě přivítal s nadšením. Drumont (1900), str.: 272. V *Židovské Francii* Drumont charakterizoval Toussenela jako velkého a úmyslně opomíjeného myslitele, z něhož přemítání o přírodě učinilo hluboce nábožensky založeného člověka, který se vzdánil od svých utopických počátků. Drumont (1886, I), str.: 312.

⁴⁹ Alphonse Toussenel byl občas bez nadsázky přezdíván „Balzákem zvířecího světa“.

⁵⁰ Crossley (2005), str.: 135.

⁵¹ Marx (1889), str.: 3.

Sociální antisemitismus v díle Karla Marxe

Antisemitismus byl bezpochyby výraznou součástí německého národního hnutí v prvních desetiletích devatenáctého století. Například Gustav Freytag uveřejnil v roce 1855 román *Má dáti – dal* (*Soll und Haben*),⁵² ve kterém proti sobě postavil čestného a pracovitého německého obchodníka Antona Wohlfahrta a typického antihrdinu, odpudivého a sevilního polského Žida Veitela Itziga. Ambivalentní přístup k židovské otázce vládnoucí v německém kulturním prostředí dokládá příběh Karla Marxe, duchovního otce proletářského internacionalismu, který se nikdy nedokázal zbavit „stínu“ židovského původu. Marxův dědeček Marx Levi byl rabínem v Trevíru; otec, Hirschel Marx, vystudoval práva, působil jako advokát a později jako justiční rada; v roce 1824 se nechal pokřtít.⁵³ Jako obdivovatel Locka, Leibnize a Lessinga neměl problém s asimilací do modernizující se střeoevropské společnosti. Podle Isaiaha Berlina sám Karel Marx chápal svůj židovský původ jako stigma, kterému se v korespondenci i ve svých textech úzkostlivě vyhýbal.⁵⁴ Zaúmco knihy údajného zakladatele moderní rasové ideologie francouzského spisovatele Arthura Gobineaua musely být ve třicátých letech dvacátého století v nacistickém Německu cenzurovány, protože Gobineau neskrýval své pozitivní mínění o Židech,⁵⁵ Marxova díla by z tohoto hlediska byla shledána jako naprosto nezávadná.

⁵² České vydání je z roku 1930 (Praha, Rodinná knihovna).

⁵³ Mehring (1924), str.: 1.

⁵⁴ Weyl (1979), str.: 83.

⁵⁵ „*Un peuple habile, un peuple libre, un peuple fort, un peuple intelligent, et qui, avant de perdre bravement, les armes à la main, le titre de nation indépendante, avait fourni au monde presque autant de docteurs que de marchands.*“ Boissel (1993), str.: 12.

Koncem února 1844 vydal Karel Marx v *Deutsch-französische Jahrbücher*, časopisu, který měl v Paříži pod jeho vedením vytvořit „galsko-germánskou intelektuální alianci“, článek *O židovské otázce (Zur Judenfrage)*.⁵⁶ Marx navázal na Ludwiga Feuerbacha, který pokládal judaismus za „náboženství egoismu“, a Bruno Bauera, jenž tvrdil, že Židé „se zahrnili ve šterbinách a trhlinách měšťácké společnosti, aby vykořistovali její nejisté živly; jako bohové Epikurovi, kteří bydleli v mezprostorech světa, kde jsou ušetřeni určité práce. Jejich náboženství je prý zvířecím chytřáctvím a lstí, čímž se ukouje smyslná potřeba; oni prý se odjakživa stavěli proti dějinnému pokroku a založili si ve své nenávisti ke všem národům nejdobrodružnější a nejomezenější národní život“.⁵⁷ Během krymské války psal Karel Marx články do *New York Daily Tribune*, v nichž za původce největších zločinů označil Židy a jezuity.⁵⁸

Marx rozlišil mezi emancipací politickou a obecně lidskou. Nedokonalost první z nich vyplývá ze skutečnosti, že ústí do zrodu novodobého politického státu, který neodstraňuje náboženské, třídní či ekonomické rozdíly, jež jej kontaminují specifickými egoistickými zájmy. Teprve obecně lidská emancipace umožní vznik homogenního nesobeckého státu založeného na druhové podstatě člověka.⁵⁹ Židovství představuje jednu z nejvážnějších historických překážek stojících v cestě tomuto procesu: „Co tvoří světský základ judaismu? Praktický zájem, sobectví. Co je světským kultem Židů? Handrkování a smlouvání. Kdo je jejich světským bohem? Peníze! ... Peníze jsou žárlivým Bohem Izraele, před nímž žádný jiný Bůh nemůže existovat. Peníze degradují veškeré lidské bohy a mění je ve zboží. ... Co zahrnuje v abstraktní podobě židovské náboženství – pohrdání teorií, uměním dějinami, člověkem jako konečným cílem. ... Sociální

⁵⁶ Mehring (1924), str.: 58-62; Sachar (2005), str.: 119.

⁵⁷ Mehring (1924), str.: 59.

⁵⁸ Poliakov (1980), str.: 235.

⁵⁹ Mehring (1924), str.: 59-61.

*emancipace Židů představuje osvobození společnosti od Židů“.*⁶⁰ Pouze Žid, který zapře své židovství, se může zařadit do všeobecného proudu osvobození lidstva.⁶¹ Karel Marx byl poněkud odtržen od reality. V době, kdy psal výše zmíněná slova, se více než polovina židovského obyvatelstva v Porýní živila jako řemeslníci a s finančnictvím neměla většinou zhola nic společného.⁶² Ve Velké Británii byl tehdy Benjamin Disraeli úspěšným spisovatelem, který zahajoval oslnivou politickou dráhu, a ve Spojených státech amerických byli zvoleni první dva senátoři židovského původu.⁶³

O třináct let později, v roce 1856, uveřejnil Karel Marx v listu *Tribune* článek nazvaný *Ruská půjčka*, ve kterém uvedl:

Vezměte si Amsterdam, město poskytující útočiště množství z nejhorších potomků Židů, které Ferdinand a Isabela vyhnala ze Španělska. ... Všude tam, kde bylo třeba investic, nacházel se vždy někdo z těchto malých Židů připravených poskytnout radu nebo půjčku. ... Tito malí židovští prostředníci čerpali zdroje z velkých židovských domů a ... předváděli tak výrazně okázalou oddanost náboženství své rasy. ... Tak za každý tyranem nalezneme Žida obdobně jako za každým papežem jezuitu. Ve skutečnosti by snahy vykořisťovatelů byly beznadějně a války bez užitku, kdyby zde nebyla armáda jezuitů dusících myšlení a hrstka Židů naplňujících si kapsy. ... Skutečnost, že před 1855 lety Kristus vyhnal židovské penězoměnce z chrámu a že penězoměnci naší doby, naverbovaní na straně tyranů, jsou náhodou opět Židé, je více než historická shoda okolností.⁶⁴

⁶⁰ Weyl (1979), str.: 85.

⁶¹ Mehring (1924), str.: 61.

⁶² Weyl (1979), str.: 86.

⁶³ Weyl (1979), str.: 101.

⁶⁴ Weyl (1979), str.: 90.

V květnu 1861 napsal Marx v dopise Engelsovi, že Exodus představoval vyhnání obyvatelstva z Egypta postiženého leprou v čele s egyptským knězem Mojžíšem. Lazar trpící touto chorobou byl archetypálním představitelem židovstva. Zmínění nebožáci a vyvrženci se během pochodu pouští smísili s černošskými kmeny.⁶⁵ Hlavním Marxovým soupeřem v německém socialistickém hnutí byl Ferdinand Lassal, jehož Marx a Engels častovali v soukromé korespondenci těmi nejhoršími antisemitskými přívsky.⁶⁶ Někteří badatelé hledají zdroje Marxova antisemitismu v jeho psychologických dispozicích spočívajících ve snaze podvědomě vytěsnit svůj vlastní původ. Zároveň je ale patrné, že tak jako pro řadu jiných radikálních autorů Židé představovali pro Karla Marxe „metaforu kapitalismu“, přičemž vyvrácení jednoho předpokládalo eliminaci druhého.

Richard Wagner a estetický antisemitismus

Za výrazného představitele německého antisemitismu je označován Richard Wagner. Tuto pověst získal především kvůli spisu *Židovství v hudbě* (*Das Judentum in der Musik*), který nejznámější německý umělec devatenáctého století vydal v roce 1850. Wagnerovi bylo sedmatřicet let. Byl již proslulým skladatelem, jenž po nadšeném aplausu, který přivítal jeho operu *Rienzi, poslední z tribunů*⁶⁷ provedenou v roce 1842 v Drážďanech a *Bludného Holandána* z následujícího roku, získal v Drážďanech stálé místo dirigenta (*Kapellmeister*). Opera *Tannhäuser*, která měla premiéru 19. října 1845, ale nebyla přijata příznivě. Neúspěch přinesl Wagnerovi vážnou finanční ztrátu.⁶⁸ Právě v této době pomocný dirigent August Röckel získal Wagnera pro myšlenky radikálního socia-

⁶⁵ Weyl (1979), str.: 90-91.

⁶⁶ Weyl (1979), str.: 22, 91-96.

⁶⁷ Předlohou byl román *Rienzi* (1835) od Edwarda Lyttona-Bulwera.

⁶⁸ Lidgely (1911), str.: 26-32.

lismu. Richard Wagner četl Proudhona a seznámil se v Röckelově domě s anarchistou Bakuninem. Rozložitý Rus v sobě spojoval ryzí idealismus s touhou „zničit veškerou civilizaci“, což Wagnera fascinovalo i odpuzovalo zároveň.⁶⁹ Richard Wagner tou dobou usilovně pracoval na operě *Lohengrin*, kterou dokončil počátkem roku 1848.

Na jaře 1849 se saský parlament (*Landtag*) snažil přinutit krále Fridricha Augusta II., aby přijal říšskou ústavu, již vyhlásilo 28. března 1849 frankfurtské Národní shromáždění. Panovník odmítl, 30. dubna jmenoval konzervativní vládu a odročil zasedání sněmovny. Na hranicích se shromažďovaly pruské jednotky. V Drážďanech vypukly 3. května 1849 nepokoje. Bezpečnostní síly opětovaly střelbu. Fridrich August II. uprchl a moci se chopila prozatímní revoluční vláda, jejímiž členy byli například Stephan Born a Michail Bakunin a se kterou Richard Wagner úzce spolupracoval (i když se předtím nacházel na králově výplatní listině).⁷⁰ Bakunin doufal, že se mu podaří učinit z Drážďan nové ohnisko evropské revoluce.⁷¹ Pruská armáda napadla Drážďany 5. května 1849 a po čtyřech dnech pouličních bojů se města zmocnila. Dvě stě padesát povstalců padlo a čtyři sta bylo zraněno. Šest tisíc osob bylo zadrženo, z nichž sedm set dvacet sedm strávilo řadu let v žaláři, mezi nimi August Röckel.⁷² Wagner uprchl do Výmaru (kde Franz Liszt řídil zkoušky *Tannhäusera*), poté pokračoval do Paříže a v červnu 1849 se usadil v Curychu. Do Německa se vrátil po amnestii vyhlášené saským králem v roce 1861. Radikalismus, či přinejmenším radikální rétorika, jej neopustila. Roku 1850 Richard Wagner poznamenal: „*Nevěřím více v žádnou jinou revoluci než takovou, která začne spálením Paříže*“.⁷³ Zařadil se mezi zklamané „osmačtyřicátníky“. Byl přesvědčen, že německý lid

⁶⁹ Magee (2004), str.: 45.

⁷⁰ Wagnerovy politické názory, viz Lidgely (1911), str.: 80-85.

⁷¹ Spiknutú pravděpodobně inspirované událostmi v Drážďanech bylo odhaleno v Praze. Rapport (2008), str.: 343.

⁷² Rapport (2008), str.: 344.

⁷³ Magee (2004), str.: 46.

nepochopil skutečnou povahu „francouzsko-židovsko-německé demokracie“, takže dopustil, aby byl „autentický Němec“ zastupován lidmi, kteří mu byli zcela cizí.⁷⁴

Komponování se až do roku 1853 Richard Wagner příliš nevěnoval. Místo toho horečně psal teoretická díla typu *Umění a revoluce* (*Art und die Revolution*), *Umělecká tvorba budoucnosti* (*Das Kunstwerk der Zukunft*), *Umění a podnebí* (*Kunst und Klima*), *Opera a Drama* (*Oper und Drama*) a rovněž *Židovství v hudbě* (*Das Judentum in der Musik*). Pro Wagnera byl příznačný důraz na úzkou souvislost umění a národní či rasové existence. Německá rasa musí dospět k autentickému uměleckému výrazu tak, jak se to kdysi zdařilo Řekům.⁷⁵ Židé, kteří nemohou být nikdy skutečnými umělci,⁷⁶ stojí vznešenému cíli v cestě. Wagnerův antisemitismus byl formován jeho sociálními problémy a soucítěním, neskrývanou profesní rivalitou,⁷⁷ německým romantickým pseudo-religiózním patriotismem a dlouhou tradicí středoevropského lidového antisemitismu. Spis *Židovství v hudbě* vyšel poprvé v Lipsku v září 1850 v *Neue Zeitschrift für Musik*. Wagner jej podepsal pseudonymem K. Freigedank a teprve o devatenáct let později vydal rozšířený text pod vlastním jménem. Bezprostřední ohlas byl (k Wagnerovu zklamání) jen

⁷⁴ Rapport (2008), str.: 404.

⁷⁵ Lidgely (1911), str.: 115-116.

⁷⁶ Richard Wagner se v *Židovství v hudbě* kriticky vyjadřoval o populárním skladateli židovského původu Giacomo Meyerbeerovi (Jacob Liebmann Beer, 1791-1864), kterého proslavila například opera *Robert Dábel* (1831). Meyerbeer, který pocházel z bohaté berlínské bankéřské rodiny, přitom finančně podpořil uvedení Wagnerovy opery *Rienzi* (Wagner 1910, 40-46). Dalším objektem Wagnerova výpadu byl romantický skladatel Felix Mendelssohn (1809-1847), jehož hudební styl pokládal Richard Wagner jakožto příslušník nové nastupující generace, za konzervativní. Viz Wagner (1910), str.: 32-39. Richard Wagner také popřel umělecké hodnoty díla satirika a literáta Karla Ludwiga Börna (1786-1837) a básníka Heinricha Heineho. Viz Wagner (1910), str.: 47-50.

⁷⁷ Richard Wagner zmínil atmosféru panující v době jeho počátků na konzervatoři v Lipsku, které „konvertovalo k judaismu“ a kde se „světlovlásky hudebníků“ údajně stal velkou vzácností. Wagner (1910), str.: 52.

malý a *Židovství v hudbě* bylo v Německu před nástupem nacismu vytištěno pouze jednou, a to roku 1914 ve Výmaru. Richard Wagner si nicméně ve vydání z roku 1869 postěžoval na profesní a mediální perzekuci, které byl posléze vystaven ze strany židovských kruhů (a jež postihla i jeho přítele Franze Liszta), a vyzdvihl odvahu editora *Neue Zeitschrift für Musik* Franze Brendela. Židé podle Wagnera ovládají tisk v Německu, Francii a Anglii a jedinou světlou výjimku představuje Rusko.⁷⁸

Richard Wagner na počátku své práce zmínil „všeobecnou neoblíbenost“ Židů vyplývající z jejich narůstajícího společenského vlivu. Povstává před námi nové židovské království a pouze jistá zdrženlivost zabránila Rothschildovi, aby se nestal „židovským králem“, ale nadále se smířil s postavením „Žida králů“.⁷⁹ Moderní liberalismus se dopouští chyby, když usiluje o emancipaci určitých lidí, aniž se ptá na jejich skutečnou povahu. Wagnerova kritika Židů zahrnuje i vzezření, které je na pohled odpudivé. Židé jsou rozeznatelní uvnitř každého evropského národa. Židé, jejichž hlavní touhou jsou peníze a zlato, představují neproduktivní rasu parazitující na autentické německé tvořivosti. Už sama jejich fyziognomie jako taková znemožňuje, aby byli skutečnými tvůrci.⁸⁰ Wagnerův estetický antisemitismus se překvapivě podobal protizidovským argumentům představitele transcendentální anatomie Roberta Knoxe, vysloveným ve stejné době. Richard Wagner bezpochyby o skotském anatomovi nikdy neslyšel. Souběžnost jejich tezí svědčí o pozoruhodné intelektuální konvergenci, kterou obvykle označujeme jako *Zeitgeist*. Antisemitismus Richarda Wagnera, který příležitostně dával najevo celý život,⁸¹ byl vyhroceně patriotický, estetický a

⁷⁸ Wagner (1910), str.: 50-70.

⁷⁹ Richard Wagner rovněž použil německé slovní hříčky: *Der Gläubiger der Könige* se stal *König der Gläubiger*. Viz Wagner (1910), str.: 5.

⁸⁰ Wagner (1910), str.: 3-12.

⁸¹ V září 1881 Richard Wagner odmítal v korespondenci s bavorským králem a svým patronem Ludvíkem II., aby premiéru opery *Parsifal* dirigoval Hermann Levi, který měl

biologický a v tomto smyslu předznamenal ideologii nacistického rasového totalitarismu.

Závěr

Ovzduší osvícenského altruismu a paternalismu přálo občanské emancipaci Židů.⁸² Skutečnost, že byli vyznavači jiného typu monoteismu, nepřipadala politikým elitám, zastoupeným ve značném počtu deisty, agnostiky, zednáři a ilumináty, významná. Asimilaci Židů do západní společnosti sklonku osmnáctého století nestály v cestě žádné opravdu závažné překážky. Na obzoru historie se objevily nové a protikladné fenomény. Průmyslová revoluce otevřela cestu finančnímu kapitálu, který nahrazoval zvyk, tradici, původ a rituál v úloze hlavního arbitra sociální důležitosti a prestiže. Jako první si to uvědomili někteří konzervativci spjatí s pozemkovou šlechtou, jako byl například Edmund Burke. Židé, jejichž ekonomický vzestup byl v průmyslových zemích nápadný, se stali metaforou kapitalismu a modernity se všemi jejími rozpory. Otázka sociální, vyhrocovaná dramatickými dopady industrializace a hospodářských krizí a recesí, vytvořila nový typ antisemitismu. Stereotyp Shylocka, který téměř neutralizovali Lessing *Moudrým Nathanem* nebo Cumberland postavou dobromyslného Shevy, se vrátila

židovské kořeny, protože Žid nemůže mít údajně vztah k bytostně křesťanskému dílu. Friedrich Nietzsche a Heinrich Pudor (1865-1943), syn Friedricha Pudora, ředitele Královské konzervatoře v Německu, tvrdili, že Wagner sám měl židovské předky. Viz Wagner (1910), str.: 3. Heinrich Pudor proslul jako německý nacionalista, propagátor naturismu a antisemita, který po roce 1933 obviňoval nacisty ze „smířlivosti“ vůči Židům.

⁸² Ne všichni autoři s tímto názorem souhlasí. Judd L. Teller označil Voltaira za zakladatele sekulárního antisemitismu, abbé Henri Grégoire podle jeho mínění čerpal filosemitismus z křesťanských, nikoliv osvícenských kořenů. Obdobné stanovisko vyslovil Rabbi Hertzberg v knize *Francouzské osvícenství a Židé (The French Enlightenment and the Jews, 1968)*. Kritická diskuze, viz Szajkowski (1970), str.: xxiv-xxv.

Alphonse Toussenel, Karel Marx a Richard Wagner a ambivalence židovské konspirace v době nástupu modernity.

v podobě kapitalistického vykořisťovatele, jak vnímal židovské podnikatele a bankéře již ve čtyřicátých letech devatenáctého století Karel Marx. Vedle socialismu, jehož kosmopolitní aspirace přitahovaly i řadu osobností s židovskými kořeny, představoval druhou nejvýraznější ideologii devatenáctého století nacionalismus, transformace tradičních etnických skupin do moderních, teritoriálně, lingvisticky a kulturně vymezených národů. Židé reprezentovali vedle katolické církve jednu z entit, které ze své povahy vzdorovaly začlenění do nové „Evropy národů“. Tato židovská zdrženlivost vůči partikulární národní myšlence, ať už skutečná nebo pouze imputovaná, byla ve Francii v době Dreyfusovy aféry vyložena jako „zrada“, zatímco v Německu po první světové válce jako „diverze a konspirace“. „Vyřešení židovské otázky“ se stalo atraktivním a intelektuálně nepřilíš náročným prostředkem palingeneze.

Bibliografie:

- Arendtová, Hannah (1996): *Původ totalitarismu*. Praha: OIKOYMENH.
- Boissel, Jean (1993): *Gobineau, biographie, mythes et réalité*. Paris: Berg International.
- Crossley, Ceri (2005): *Consumable Metaphores: Attitudes Towards Animals and Vegetarianism in Nineteenth-Century France*. Bern: Peter Lang.
- Drumont, Édouard (1886): *La France Juive: Essai d'histoire contemporaine*. Paris: C. Marpon & E. Flammarion.
- Drumont, Édouard (1900): *Les héros et les pères*. Paris: Flammarion.
- Heine, Heinrich (1951): *Výbor z díla II*. Praha: Svoboda.
- Chevalier, Émile (1897): *Un naturaliste angevin: Alphonse Toussenel, 1803-1885*. Paris: Germain et Grassin.
- Lazare, Bernard (1894): *L'Antisémitisme, son histoire et ses causes*. Paris: Léon Chailley.
- Lidgey, Charles A. (1911): *Wagner*. London: J. M. Dent & Sons.
- Magee, Bryan (2004): *Wagner a filosofie*. Praha: BB/art.
- Marx, Adrien (1889): *Silhouettes de mon temps*. Paris: Librairie de la Société des Gens de Lettres.
- Mehring, Franz (1924): *Karel Marx. Dějiny jeho života*. Praha: Antonín Svěcený.
- Políakov, Léon (1980): *La causalité diabolique: Essai sur l'origine des persécutions*. Paris: Calmann-Lévy.

Alphonse Toussenel, Karel Marx a Richard Wagner a ambivalence židovské konspirace v době nástupu modernity.

- Rapport, Michael (2008): *1848: Year of Revolution*. New York: Basic Books.
- Sachar, Howard M. (2005): *A History of the Jews in the Modern World*. New York: Vintage Books.
- Sombart, Werner (1913): *The Jews and Modern Capitalism*. New York: E. P. Dutton & Company.
- Szajkowski, Zosa (1970): *Jews and the French Revolution of 1789, 1830 and 1848*. London: KTAV Publishing.
- Toussenel, Alphonse (1845): *Les Juifs, rois de l'époque: histoire de la féodalité*. Paris: Paul Renouard.
- Toussenel, Alphonse (1847): *L'Esprit des Bêtes: Vénérie Française et Zoologie Passionnelle*. Paris: Librairie Sociétaire.
- Toussenel, Alphonse (1886): *Les Juifs, rois de l'époque: histoire de la féodalité*. Paris: Flammarion.
- Wagner, Richard (1910): *Judaism in Music*. London: William Reeves.
- Weyl, Nathaniel (1979): *Karl Marx: Racist*. London: Crown Publishing Group.
- Winock, Michel (1998): *Nationalism, Anti-Semitism, and Fascism in France*. Stanford, California: Stanford University Press.

Další doporučená literatura:

- Budil, Ivo (2015): *Triumf rasismu*. Praha: Triton [v tisku]
- Budil, Ivo (2002): *Od prvotního jazyka k rase*. Praha: Academia.
- Budil, Ivo (2013): *Úsvit rasismu*. Praha: Triton.
- Hurd, Douglas a Edward Young (2013): *Disraeli, or The Two Lives*. London: Weidenfeld & Nicolson.
- Poliakov, Léon (1996): *The Aryan Myth. A History of Racist and Nationalist Ideas in Europe*. New York: Barnes and Noble.
- Poliakov, Léon (1968): *Histoire de l'antisémitisme*. Paris: Calman-Lévy.
- Sombart, Werner (1911): *Die Juden und das Wirtschaftsleben*. Leipzig: Verlag von Duncker & Humblot.
- Toussenel, Alphonse (1849): *Travail et fainéantise: Programme démocratique*. Paris: Bureau du Travail Affranchi.
- Toussenel, Alphonse (1853): *L'Esprit des Bête: Le Monde des Oiseaux, Ornithologie Passionnelle*. Paris: Librairie Phalanstérienne.
- Toussenel, Alphonse (1863): *Tristia: Histoire des Misères et des Fléaux de la Chasse de France*. Paris: E. Dentu.

Mýtus konspiračních teorií v moderním „českém“ antisemitismu a jeho funkce

Blanka Soukupová¹

Konspirace (spiknutí, komplot, jak uvádí *Akademický slovník cizích slov* z roku 1998)² patří k nejdůležitějším mýtům antijudaismu³ a antisemitismu⁴. Tato kapitola bude věnována tomu, jak byla patologická myšlenka konspirace Židů (nebo přesněji řečeno Židovstva)⁵ používána v „českém“ antisemitismu, který definuji v nejobecnější rovině: jako nevráživost vůči židovskému kolektivu od jejích verbálních projevů až po nejzávažnější zločiny (systematické /“racionální“/ masové vyvražďování židovského obyvatelstva během druhé světové války). Pokud se objevila charakteristika český v uvozovkách, je to proto, že antisemitismus fungoval a funguje jako fenomén propustující státy a společnosti, včetně společenství národních, jako fenomén, jehož etnicitu je možné

¹ Text byl vypracován v rámci grantu GA ČR P 410/12/2390.

² Kolektiv autorů (1998), str.: 413.

³ Souhrnně srov. Messadié, G. (2000), str.: 38, 66, 190, 200.

⁴ Tamtéž, str.: 246, 256, 287–288, 293–294.

⁵ Obvinění Židů jako kolektivu pochází ze 2. století a je spojeno s militantním antijudaismem (Židé zavraždili Krista). Židovský kolektiv tím byl identifikován se silami zla. Pavlát, L. (1997), str.: 129–130. Ve středověku byli Židé obviňováni z rituální vraždy a z toho, že přinášejí zhoubu. Tamtéž, str.: 133. Osvícenství přišlo s myšlenkou židovského kolektivu jako nepřítelů víze moderního, sekulárního státu. Tamtéž, str.: 136. V časech židovské emancipace se vynořila idea Židů toužících po penězích, moci a sexu, ale i po zničení křesťanství. Tamtéž, str.: 138. V polovině padesátých let 19. století bylo vydáno základní dílo novodobého rasismu (*Esej o nerovnosti lidských ras* od Arthura de Gobineau). Tamtéž, str.: 140–141.

vázat pouze na národnost jeho nositelů a především nosičů a na prostředí, v němž je šířen. Jeho charakter tak nesouvisí s nějakým národním charakterem, ale pouze s dominujícími politicko-společenskými podmínkami, které jsou pochopitelně výsledkem historického vývoje.

Idea konspirace v prvním českém antisemitském textu – konspirace jako zdůvodnění „obránného“ charakteru antisemitismu

Za průkopnický text moderního českého antisemitismu je pokládán⁶ text mladočeského publicisty a spisovatele Jana Nerudy *Pro strach židovský* (1869), bezprostřední reakce na podporu konkurenčního centralistického německého liberalismu českými a moravskými Židy⁷. Pamflet vyšel z osvícenského antisemitismu, nevyhýbal se ovšem ani starověkým a křesťanským negativním stereotypům Židů. Jako první v českém prostředí použil Neruda termín světové bohatství Židů, odkazující k teorii konspirace.⁸ I on považoval za základ domnělého židovského semknutí Talmud. Proti údajnému židovskému komplotu postavil heslo „emancipace od židů“, pozitivní název pro hospodářský bojkot: „Emancipaci českou od židů hlavně bráti musíme co emancipaci od židovského obchodu, od židovského využitkování cizí práce.“⁹ Sám Jan Neruda, ve svém pamfletu inspirovaný německým hudebním skladatelem Richardem Wagnerem (pamflet *Židovství v hudbě z roku 1850*),¹⁰ netransformoval teorii konspirace Židovstva do politické praxe. Stal se však tím, na něhož čeští antisemité v následujících desetiletích odkazovali jako na symbolickou osobnost. Jeho niterné češství i vysoká úroveň jeho literární tvorby, jeho nezpochybnitelnost v české literatuře

⁶ Srov. Křen, J. (1997), str.: 162.

⁷ Soukupová, B. (2007c), str.: 15.

⁸ Neruda, J. (1870), str.: 16–17.

⁹ Tamtéž, s. 27–29; podrobně Soukupová, B. (2007c), str.: 15–17.

¹⁰ K výkladu pamfletu srov. např. Frankl, M. (2007), str.: 58–60.

a v české společnosti dodávaly „českému“ antisemitismu jakousi dějinnou a morální oprávněnost: autor *Písní kosmických* a *Zpěvů pátečních* nebyl jistě „nekulturní barbar, ani hitlerovec, ani zrádce národa“¹¹. Široká škála politickohospodářských realizací, do níž antisemité Nerudovo heslo „Emancipace od Židů“ převedli, však kulminovala poprvé v letech 1897–1907, ve zlatém desetiletí protizidovské nenávisti v českých zemích.¹²

Idea konspirace od devadesátých let 19. století až do první světové války, se svým vrcholem ve zlatém desetiletí českého antisemitismu (1897–1907) univerzálnost konstruktů nenávisti

Devadesátá léta 19. století byla dobou dotvoření moderní české politické scény, érou vstupu nižších středních a nižších společenských vrstev do veřejného politického dění, ale i časem podbízení se politiků nekultivovanému myšlení příslušníků tzv. lidových mas, v nichž byli spatřováni především potenciální voliči.¹³ Tzv. lidový antisemitismus nebo antisemitismus ulice se stával společenskou normou.

V devadesátých letech se začal uplatňovat v některých spolicích tzv. vyhazovací paragraf, byly zakládány antisemitské korporace, v závislosti na německém (August Rohling) a francouzském (Edouard Drumont) vzoru vznikla kultovní díla českého antisemitismu, vyhraněný antisemitský tisk (např. *České zájmy*),¹⁴ v oborech se silným zastoupením Židů (advokacie, lékařství) eskaloval profesní antisemitismus, propukaly

¹¹ Slavata, J. (1935), Předmluva.

¹² K bojkotu židovského obchodu po tzv. hilsneriádě souhrnně Stözl, Ch. (1997), str.: 75–80.

¹³ Souhrnně k uplatňování antisemitismu v politických stranách Soukupová, B. (2004), str.: 7–17, tamtéž (str. 11) ke světovému židovskému hospodářskému monopolu.

¹⁴ K Českým zájmům Jaromíra Huška srov. Soukupová, B. (2007c), str.: 25–27; Frankl, M. (2007), str.: 73–81.

Mýtus konspiračních teorií v moderním „českém“ antisemitismu a jeho funkce

protižidovské demonstrace.¹⁵ Tzv. hilsneriáda (1899) byla pouze logickým vyústěním dekulтивace společnosti.

Vlevo Foto 1 Národněsocialistická karikatura z období revize Dreyfusova procesu a tzv. hilsneriády. Zatímco v prvním případě se „světové Židovstvo“ radovalo, v případě polenského procesu pociťovalo zármutek. *Šíp* 1899, č. 26, 10. 6. (Zdroj: osobní archiv autorky.)

Vpravo Foto 2 Národněsocialistická karikatura požitkovského Rakouska v období tzv. hilsneriády zneužila scénu klanění se tří králů. Do postavy Marie a Josefa byli projektováni odpůrci pověry o rituální vraždě Jan Herben, šéfredaktor realistického Času, a T. G. Masaryk. Jako tři králové byli zpodobněni Viktor Adler, vůdce rakouské sociálnědemokratické strany, bankéř Rothschild a Leopold Hilsner. *Hrom* II/1900, č. 3, str.: 1. (Zdroj: osobní archiv autorky.)

¹⁵ Souhrnně Soukupová, B. (2000), str.: 149–150, 153, 154; Soukupová, B. (2004), str.: 15–16. K antisemitským spolkům srov. i tamtéž, str.: 13–14; k Národní obraně podrobně také Frankl, M. (2007), str.: 226–230.

Ve společnosti výkonu a současně i sociálního propadu, ve společnosti rozpadajících se hierarchií a jistot, ve společnosti všestranných prudkých změn se znovu objevila potřeba univerzálního viníka, potřeba obětí beránka. Ze všech negativních průvodních jevů modernizace byli nařčeni staronoví nepřátelé Židé. Židé měli zavinit rozpad „tradiční“ vesnice s jejími sousedskými vazbami, posílení společenské role „nepřátelského“ města, úpadek tradičního řemesla, rozvolnění náboženskosti, zpochybnění tradičních pohlavních rolí a tradiční rodiny, nárůst alkoholismu („kořalečnického moru“), pokleslost masové kultury... V tomto duchu sepsal Rudolf Vrba, člen řádu premonstrátů, křesťansko-sociální publicista, svou práci *Národní sebeochrana* (1898).¹⁶ V jeho pojetí realizovali Židé svou světovládu prostřednictvím kapitálu, tisku, zednářských organizací a vládních aparátů.¹⁷

Průkopnická hospodářská úloha hybných židovských podnikatelů zakládajících továrny byla antisemity vnímána jako projev egoismu dravých kapitalistů. Odtud pak byl jen krůček k tomu, aby byly dobové technické vynálezy a překotný rozvoj přírodních věd označeny za nástroje v rukou konspirujícího Židovstva.¹⁸ Židé údajně znovu vzešli z nepřekonatelné spleti sociálních, politických i národnostních protikladů jako vítězové. Svou moc nad světem však upevnili nejen zásluhou výdobytků moderního průmyslu, ale především zásluhou ovládnutí lidského myšlení. Právě na přelomu 19. a 20. století se velmi výrazně začala uplatňovat i teorie údajného židovského spiknutí, která byla v roce 1903 ukotvena v knize *Protokoly sionských mudrců*.¹⁹

¹⁶ K rozboru díla Soukupová, B. (2004), str.: 12. Dále srov. Soukupová (2007c), str.: 28–29.

¹⁷ Soukupová, B. (2007c), str.: 28.

¹⁸ Srov. práci radikálního antisemity, místopředsedy antisemitské Národní obrany, Jana Klecandý *Svoj k svému* (Praha 1897), zejména str. 7, 11, 13, 20–22, 26, 29. Dále srov. Klecandovy články ve *Vyšehradu*, širším mýtus světového židovského spiknutí. K tomu Soukupová, B. (2007c), str.: 21–22.

¹⁹ Souhrnně Pavlát, L. (1997), str.: 142.

Z ŽIDOVSKÉ FILOSOFIE.

Křesťané si drží jen noseček. Našinci drží celý svět.

Foto 3 Národněsociální karikatura spojující antisemitskou představu Židů jako vládců světa a antijudaistickou primitivní představu smradlavého Žida. Postava Žida je vykreslena jako ortodoxně a proněmecky smýšlející. Hrom III/1901, č. 4, 24. 3., str.: 7. (Zdroj: osobní archiv autorky.)

Židovský komplot pak podle antisemitů kulminoval v marxismu.²⁰ V přítomné historické chvíli šlo ovšem o ideologii modernizovaných masových sociálně demokratických politických stran, korporací a socialistického tisku. Podle antisemitů až dosud Židé nikdy neměli v rukou tak účinný nástroj k ovládnutí celého světa. Jejich nová strategie vládnout pomocí masového politického hnutí měla ovšem mít platnost i po první světové válce. Evropští a „čeští“ antisemité nepochybovali ovšem ani o tom, že i samotný fenomén války, jak za okamžik vyložíme, byl vytvořen Židy pro podrobení nežidovského světa.

²⁰ S touto myšlenkou pracoval např. řezbář, národněsociální publicista Václav Šafr v práci *Národní očista* (1898). Srov. Soukupová, B. (2000), str.: 154. K národněsociálnímu antisemitismu srov. i str. 110–118.

Také tyto „protivy“ se stýkají.

Foto 4 Antisemitská konspirační teorie z devadesátých let 19. století znázorňující spojení židovských boháčů (cylinder na hlavě postavy Žida označuje jeho německví) a sociálních demokratů (socialista je označen kloboukem se širokou krepkou a červenou vázankou) v mladočeské karikatuře. *Humoristické listy* 41/1899, č. 25, 23. 6., str.: 4. (Zdroj: osobní archiv autorky.)

Idea konspirace v masarykovské první Československé republice (1918–1938) živoření konstruktů nevráživosti

Masarykovské Československo je zcela oprávněně považováno komparativní historiografií za nejliberálnější stát vzniklý po rozpadu monarchií.²¹ Tuto lichotivou charakteristiku lze spojit především s relativně rychlým odezněním poválečné vlny antisemitismu,²² s fungující demokratickou legislativou, s možností přihlásit se k židovské národnosti ve sčítáních lidu²³ (1921, 1930), s nízkým politickým vlivem antisemitských stran a

²¹ Lipscher, L. (1983), str.: 269–280.

²² K této vlně např. Stözl, Ch. (1997), str.: 100–104; Soukupová, B. (2005), str.: 18–23.

²³ Např. Rothkirchen, L. (2005), str.: 29. V Československu se k židovské národnosti přihlásilo 51 % zdejších Židů. Pěkný, T.: (2001), str.: 527.

politických subjektů a samozřejmě i s plnohodnotným uplatněním se židovského obyvatelstva ve všech sférách lidské činnosti, s časem silných a sebevědomých židovských aktivit. Hlavním znakem nové atmosféry v české společnosti byla důvěra v nový stát, charisma osobnosti prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka a konečně i intenzivní optimismus směrem k dalšímu vývoji státu.

„Já jsem Žid a kdo je víc?
Hloupý gojim neví nic,
jak ho pěkně za nos vedem.
Kšefty, válka — toť náš Eden!
Křesťan krvácí,
nám pro legraci!“

— — —
„Dodám vám vsi, šavle, děla,
perte se — ať už je mela!“

45

Foto 5 Karikatura Žida jako rakouského vojáka v období první světové války od akademického malíře Karla Rélinka (1880–1945) pracovala s typickým poválečným evropským antisemitským stereotypem Žida vydělávajícího peníze na válečném konfliktu. Rélink, K.: Zrcadlo židů: žid podle Talmudu. Nákl. vl.: Praha 1925. (Zdroj: osobní archiv autorky.)

Antisemitské politické strany a subjekty zaujaly postavení na okraji společnosti. Jejich význam se propadl, současně však i nadále vytvářely podhoubí intolerance, závisť, násilí. V posledním roce první světové války a v počátcích první republiky se znovu vynořila teorie o Židech jako jakési šedé eminenci světových dějin, která zažívá svou hvězdnou hodinu.²⁴ „*Vítězství se zmocnili zednáři, kteří válku připravovali. Diktátorem Evropy učiněn zednář Wilson, za jehož zády stál žid Lansing. S tím dělil se o diktátorskou moc Lloyd George, který je nástrojem anglických miliardářů židů... Za zády Wilsona stál žid Lansing, za Clemenceauem žid Mandel, Itálii řídí germanofil Giolitti, za ním žid Nitti,*“ objasňoval antisemitský *Štít národa* v roce 1921.²⁵

Světové Židovstvo údajně uvrhlo lidstvo do války ovšem také proto, aby, v bezpečí zázemí, zbohatlo.²⁶ Ve společnostech eskaloval stereotyp zbabělého Žida, jenž válku vyprovokoval, aby ji přežil v klidném zázemí, kde na utrpení řadového obyvatelstva v zázemí i vojáků na frontách vydělal pohádkové jmění. Motiv pohádkového zbohatnutí v protikladu s realitou zchudnutí poválečných společností byl nesmírně působivý a stál spolu s hladem, žebrotou, nezaměstnaností a dalšími společenskými frustracemi také u kolébky poválečných pogromů.

K získání vlády nad světem použili Židé, stmeleni Talmudem, ovšem nejen fenomén války, ale také tisk a ideologii bolševismu.²⁷ Strach z bolševismu jako údajného židovského nástroje ke světovládě ještě zesílil ve třicátých letech.²⁸

Tehdejší antisemitismus ovšem aspiroval také na „filosofický“ výklad světa. Podle prvorepublikových antisemitů byla společnost rozdělena na Germány vládce a Slované otroky. Hlavní dějinnou úlohou

²⁴ Soukupová, B. (2005), str.: 15.

²⁵ Zvláštní vydání (1921).

²⁶ Soukupová, B. (2005), str.: 17; Soukupová, B. (2013a), str.: 79.

²⁷ Soukupová, B. (2005), str.: 21, 51. Soukupová, B. (2013a), str.: 79.

²⁸ Soukupová, B. (2005), str.: 72.

Slovanů mělo být odstranění germánsko-židovského nebezpečí.²⁹ Antisemitský týdeník Staroslovan rozšiřoval informace o tajném židovském ústředí, které údajně připravilo rok 1789, 1848, 1914 i 1917.³⁰ Žádný z antisemitských subjektů pak nepochyboval o tom, že Židé ovládli Československo, Svaz národů³¹ i řadu dalších organizací. Mezi radikálními antisemity sílilo přesvědčení, že rozhodující zápas se Židy svede Německo,³² jehož ostrá nenávisť proti Židům byla v českém antisemitském prostředí přijímána vysoce pozitivně.

Foto 6 Antisemitská karikatura Karla Rélinka znázorňující v postavě ortodoxního Žida sedícího na nočníku s nápisem Slované údajnou semknutost židovského kolektivu Talmudem, v němž Židé nacházejí návody na zničení slovanských národů. Rélink, K.: Nenažranski, ministr, humanista-filistr, čili, „Kdo do tebe tvrdou palicí ty na něho měkkou (ministerskou) stolicí“: ruská veršová hra, pro loutkové divadlo, o třech jednáních (s prologem). J. S. Schořík: Praha 1927. (Zdroj: osobní archiv autorky.)

²⁹ Soukupová, B. (2013a), str.: 90.

³⁰ Soukupová, B. (2005), str.: 46–47.

³¹ Tamtéž, str.: 48, 52, 73; 51.

³² Tamtéž, str.: 72.

Po konfiskaci opravené újdní.

Číslo 28. Ročník XII.

V PRAZE dne 14. července 1933.

Titl.
Veřejná a univerzitní
knihovna,
P. O. b. A. I.,
Pražské nám. 19.

NÁRODNÍ REPUBLIKA

LIST NÁRODNÍHO TÁBORA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází každý pátek. Redakce a administrace Praha II, Vodňácká 22. Telefon 1072. Pošt. spojitelná č. 82.050. Číslo za 60 hal
Kdo nevděl 8 zastává článek, považuje se za oděratel. Oděratelství protiva pouze písemnou výpovědí. — Předplatné ročně 88 Kč, na půl roka
18 Kč, na čtvrt roku 9 Kč — Redakční ústředí v úterý v úterý. — Účastují se nezvaně.

Dr. Stan. Nikolau:

Převrat v Německu.

Pod vlivem levicového tisku, rozruše-
ného tak hanebnou porázkou marxistů v
Německu, zapomíná se na jiné skuteč-
nosti v převratu Hitlerově, které jsou vy-
znamné i pro jiné státy a národy.

V náhlém převratu německosocialním
le ste vidět také určitou dávku všeobecné
psychosy, která se zmenila německého
národa. Ale vzijme se do ducha říšského
Němce, jenž se třeba vzdaluje politického
žítva, ale sleduje průběh i na svém těle,
na své rodině a ve všech stých důsledky
katastrofálních změn hospodářských a po-
litičských.

Hitler vítězí ve třech směrech: **politič-
kém, národním (rasovém) a hospodářském,
resp. sociálním.** Všechny Němce, bez roz-
dílu stavu, úředníka, bývalého vojáka, přem-
yslníka, dělníka i zemědělce ovládá **bolest
nad neúspěchem světové války** a tres-
tem za prohranou válku. Ale stále jasněji
vidí, jak ve frontě nepříteli Německa byly
velké nesobody, projevy slabosti, v určitých
 chvílích dokonce malomyslnosti, defaitis-
mu, jak Jej hlásali krátkozraké francouz-
ské socialisté. Byly chvíle, že v dohodové
frontě byly tak povážlivě trhliny v otázce
vydržet do vítězství, že se Němci, zpra-
covávaným obrátně sovinistickým tiskem,
muselo zdát, že válka je vyhrána. A ani
kdyby nebyla vyhrána, ukazoval konce
války, jak jsou dohodoví spojenci unave-
ni. Honem chválili domů, aniž Němci
ukázali, jak tomu chtěl Foch, že Němci
válku skutečně prohráli. Tím psycholog-
ický moment je hlavním životním oho-
německého trudu, že vlastně válku úplně
neprohráli, že za války ukázali svou sílu
a odhodnost skoro proti celému světu. **Ná-
rod se domnívá, že válku neprohrál.** A to
sílu národní sebedůvěry až k nemyslnému
schopřevování. Naneštěstí ji prohráli ti,
kteří se dali do vyjednávání a to byli hlav-
ně — **sociální demokraté.**

Pročže Tito držel vládu, pokusil se ko-
munisté o revoluci, kterého prkus selhal
v Berlíně i v Mnichově. Ale způsobili ně-
meckému občanstvu velké starosti. Proto
oni všli v ohon, sociálních demokratů
i komunistů, dohodovými v **maršitech,
svého nepříteli.**

Ale tento nepřítel není hlavní. Má vlast-
ně méně svou sílu v kapitalismu, ani ne tak
v německém jako v americkém. Tmto a

merický kapitál podporoval výmarské Ně-
mecko velmi horlivě. Střední stav byl však
neuvolněný naslínostmi ublí, tak ochuzen,
že mu zbyla jen — nemovitá, Americko-
dovský kapitál půjovoval horlivě výmarské-
mu Německu. Německo ani nevědělo, co
s těmi půjčkami dělat a marxistická větš-
na velmi horlivě používala peněz ke stav-
bě sociálních, kulturních, sportovních bu-
dov, aby se zalíbila národu.

Hospodářská řízení vyvolala při ochu-
zní středního stavu oprávněnou dávku, které
byly ukládány zase hlavně střednímu sta-
vu, jenž dodává **klíč inteligence, Dělnič-
ké vrstvy k tomu přispívali velmi vydatně**
tím, že německé školství políci každé
třídní názor, zpracuje dorost v rozhodné
nacionalny, nevráželi na obě internacioná-
ly, vstoupili porázkou a rozvratu, af je tomu
tak nebo ne. Ale tak soudí oni.

Dokud američtí židé dávali peníze, by-
lo dobře. Ale američtí miliardáři také se
dohráli na dno svých pokladnic vedle puč-
ček Německu půjčkami sovětům. Obojí
půjčky jsou nedobytné. Z Němce je chtěli
dostati **proszazením Hooverova příručí.** A-
gitace proti versailleskému míru nabyla
ještě větší ostrosti a za pomoci Ameriky,
anglických labouristů a fašistické Italie
byla Francie usvědčována, že vlastně ona
a její spojenci zvláště Malá dohodna jsou
příčinou hospodářské bdy nejen Německa,
nýbrž celého světa.

Když byly povinné platy Německu po-
sekány, nedostali ani američtí věřitelé nic
a peníze usťetřené jsou věnovány na arma-
du, pokud nebyly pučeny anebo uloženy
na zaryky sovětům.

Zatím střední stav, hospodářské kou-
znený, trpěl více a více nezřízenou **ko-
rupcí soc. demokratickou,** která zaplavo-
vala úřady a zneužívala své moci, ukazuj-
e na komunistické neobtěpě.

**Než nebyli to skuteční sociální demok-
krati,** nýbrž po zádech soc. demokracie
stoupali za hospodářského zmatku židé.

Byli mocnými už před válkou, až prote-
stantické Prusko, katolické Bavorsko držle-
lo přece trochu od těla. Nyni byly jim
cesty uvolněny. Byli před válkou říško-
německý tisk skoro úplně i rukách židov-
ských, přesmouvala se síla židovstva i do
vlády.

Nad to souvislost komunistů se židy,
převaha židovského žítva mezi sovětskými
zástupci v Berlíně a j. postavilo komuni-
sty do jiné fronty nenáviděné německý-
mi nacionalny.

Proto Hitler nastoupil k útoku proti 1.
marxismu, 2. židům je podporujícím, 3.
proti versailleskému míru, 4. k obnově
německé armády a loďstvu, které by do-
pomohly Německu k obnově hospodářské
převahy.

Zápas Hitlerův proti židovstvu uvnitř i
venze Německa ukázal jasně, jak byli Němci
i v podnět židovského žítva **po stránce
kulturní a hospodářské.** Nyni je vidět, že
by zanedlouho Německo nemohlo mít své
vlastní vítě v otázkách politických a ho-
spodářských — bylo by otrkem židovských
náud a snah světového židovstva na jeho
cestě k ovládnutí celého světa.

Že nám toto nacionalní vzejití Něm-
cka, pád něm. sociální demokracie, na její
síl společní ředitelé naši zahraniční po-
litičtí, oprávnějí se o svobodě nezdát, není
příjemné je docela pochopitelné. Tím spí-
še nutí nás vybudovat silnou nacionalní
frontu, která se musí opřít o nacionalní sí-
ly malodohodových států a Francie.

Jan Vrzalík:

Podpory v nezaměstnanosti.

Když byla navrhována mimořádná ho-
spodářská opatření, měli moci politikové
z oboučských stran na mysli, provést po-
dle nich podstatně snížení podpory v nezam-
ěstnanosti a propustit přebytky želez-
ničtářé. Věřilo se, že ta věc bude celkem
lehko proveditelná, když veškerou moc bu-
de mít premier vlády Malypetr. Ale ne-
pověď v koalici se jednotlivé strany byly,
aby jedná nepovedla druhou, tak rozhod-
ly, že k provedení každého mimořádného
hospodářského a politického opatření tre-
ba souhlas všech ministrů. Ukázalo se
tak, že všechna ta mimořádná opatření by-
la zbytná, veřejnost nadarmo byla roz-
rusována, když k provedení nějakého opa-
tření je třeba souhlasu celé vlády, jak to-
mu konečně bylo doslo.

Tak se musili ve vládě dohodovat o sní-
žení podpory v nezaměstnanosti z denítek
18 Kč na 12 Kč. Musily to schválit všechny
koalici strany, neboť všechny provádějí

Foto 7 Úvodní strana fašistické Národní republiky za července 1933 s textem Vlájkaře Stani-
slava Nikolaua, obdivně hodnotícího Hitlerův antisemitismus. *Národní republika* XII/1933, č.
28, 14. 7., str.: 1.

Přesto však české fašistické hnutí zformovalo vlastní výzvu k totálnímu bojkotu Židů.³³ I v těchto skutečnostech můžeme spatřovat příčiny rychlých negativních změn po Mnichovu.

Konstrukt konspirace v tzv. druhé republice (30. září 1938 – 14./15. březen 1939) Židé jako jeden z viníků národní katastrofy

Jedním z negativních důsledků frustrace pomnichovské české společnosti byl nárůst provinčního nacionalismu s jeho nejodpudivější součástí – s antisemitismem.³⁴ Druhorepubliková publicistika, antisemitské letáky, plakáty a filmy, antisemitské organizace mísily tradiční antijudaistické a antisemitské stereotypy a předsudky: včetně stereotypu Židů usilujících o zničení křesťanského světa, který měl kořeny v éře liberalismu.³⁵ Za viníka neradostné reality zmenšeného a hospodářsky ochromeného státu, do něhož proudili uprchlíci ze zabraného pohraničí,³⁶ byli označeni také Židé.³⁷ Pro politický katolicismus zůstal Žid ztělesněním rozkladné moderny.³⁸ Obdobně houževnatě se udržoval také stereotyp nadvlády židovského kapitálu v československém hospodářství.³⁹

³³ Soukupová, B. (2013a), str.: 93.

³⁴ K tomu srov. Kárný, M. (1989), str.: 171–209; Rataj, J. (1993a), str.: 7–154; Rataj, J. (1993b), str.: 80–94; Rataj, J. (1994), str.: 40–44; Kural, V. (1994), str.: 20–23; Rataj, J. (1997), str.: 93–119; Pasák, T. (1999), str.: 227–239; Gebhart, J.; Kuklík, J. (2004), str.: 187–195; Nakonečný, M. (2006), str.: 157–162; Rataj, J. (2007); Soukupová, B. (2008), str.: 54–80; Frankl, M. (2009), str.: 138–141; Pejčoch, I. (2011), str.: 138–141; Soukupová, B. (2013b), str.: 34, 40–41, 41–50, 66.

³⁵ Soukupová, B. (2008), str.: 77.

³⁶ Jednalo se o 17 000 osob. Rothkirchen, L. (1991), str.: 21.

³⁷ Soukupová, B. (2007a), str.: 59, 61, 64–65, 70, 72, 73; Soukupová, B. (2007b), str.: 89, 90, 93–94.

³⁸ Soukupová, B. (2008), str.: 58–59.

³⁹ Vlach, J. (1938), str.: 1

Započatá tragédie židovského obyvatelstva byla českými antisemity ovšem nastolena také jako důsledek jejich „provinění“ na českém národu: jejich proněmecké orientace. Protižidovská argumentace se tak vrátila do starého koryta. Židé jako germanizátoři konspirující proti českému národu napomohli k vítězství iredentis-tického henleinovského hnutí,⁴⁰ které se jim odvděčilo v duchu „germánské“ povahy: prudkým antisemitismem. V nejspínavější podobě byl pak komplotující rozměr židovské povahy přisouzen běžencům. Bezbranní lidé, odkázání na charitu, měli podle antisemitů podryvat stát a jeho hospodářství.⁴¹ Vlastní konstrukt židovské konspirace ovšem dostal nový, nebývale závažný význam: tzv. druhá republika, programově budovaná jako národní stát bez menšin se, za pomoci argumentu údajného židovského komplotu vůči českému národu, zřekla zodpovědnosti za židovskou menšinu (nejprve uprchlíky, poté tzv. německé Židy a nakonec i Židy české).⁴² Uprchlíci se tak stali kategorií v republice zcela netolerovanou,⁴³ ostatní Židé občané státu byli vytlačováni na okraj společnosti připravovaným antisemitským zákonodárstvím. A právě na zoufalé situaci uprchlíků českožidovský Rozvoj dovozoval absurdnost teorie o Židech jako vládcích světa:

Dlouhé týdny stála v mezinárodních vodách Dunaje, nepatřících nikomu, vyřazená nákladní loď s židovským osazenstvem. Žádný ze států nepustil ji k svému břehu. Obyvatelé žili týdny hůře než zvířata, odkázání na nahodilé dary, nestačící k živobytí. Kdo že

⁴⁰ Tento argument musel vyvracet dr. Müller na tiskové konferenci Svazu Čechů židů v Československé republice na začátku listopadu 1938. Otázka židů v novém Československu (1938), str.: 3.

⁴¹ Židé byli obviňováni ze snah převést majetek do zahraničí, z kšeftaření, z vyjídání republiky, z parazitismu, z němčení, z propagandistické protistátní činnosti. Soukupová, B. (2007a), str.: 64–65, 73. Dále viz Soukupová, B. (2013b), str.: 44.

⁴² Soukupová, B. (2007b), str.: 84–98.

⁴³ „Emigrace jinonárodní, tedy i židovská, musí naše území opustit,“ napsal v lednu 1939 agrární deník Venkov. Po otázce zaměstnanecké otázka emigrantská (1939), str.: 1

byli tito ubožáci, navždy vyřazení z lidské společnosti? Židé, vládci světa. Na hranicích mezi naší republikou a Německem spí v příkopech v podzimmích deštivých dnech desítky lidí, které z Německa vyhnali a k nám nepustili. Přicházejí zprávy, že jim nebylo ani dovoleno opatřit si pro sebe slámu. Táboří tak dny i noci na úzkém pruhu půdy, v zemi nikoho. A kdo že jsou tito vydědění? Židé, vládci světa.⁴⁴

Idea židovského komplotu za protektorátu Čechy a Morava – židovská konspirace bez Židů

Vysoce propracované antisemitské zákonodárství nebylo jediným neblahým protektorátním dědictvím po tzv. druhé republice. Tím dalším byl strach z dalšího vývoje (společenský pesimismus), hospodářský propad, od podzimu 1939 násobný důsledek nové světové války, a stálým ohrožením českého národa. Nacisty šířená teorie konspirace Židů, kteří chtějí ovládnout ostatní národy, našla vděčnou půdu i v českém protektorátním antisemitismu a stala se oporou tzv. konečného řešení⁴⁵. Protektorátní antisemitismus nejvíce zesílil po atentátu na Reinharda Heydricha, zastupujícího říšského protektora a generála policie (27. května 1942), kdy protektorátní propaganda označila exilovou vládu v Anglii za skupinu vydržovanou světovým Židovstvem.⁴⁶ Emanuel Moravec, ministr školství a lidové osvěty, ve svém projevu do českého rozhlasu 31. května 1942 uvedl: „Dnes pan Beneš s jeho trabanty a se všemi Židy vytrubuje do světa, že se Češi bouří... zločinci Benešovi a jeho židovské smečce bylo zcela lhostejno, když organizovali vražedný atentát..., kolik české krve poteče...“ Na manifestaci na Staroměstském náměstí 2. června v Praze pak dodal: „... Češi jsou dobří

⁴⁴ Dikaios (1938), str.: 2

⁴⁵ K jeho průběhu souhrnně např. Pěkný, T. (2001), str.: 343–348, str.: 570–575; Rothkirchen, L. (2005), str.: 138–159.

⁴⁶ *V hodině dvanácté* (1942), str.: 5. Dále srov. Bouchal, A. (1943), str.: 5, 11.

lidé, mají slabé srdce a pro své soukmenovce určitou shovívavost. A na této české měkkosti Židé kolem pana Beneše zkonstruovali past na český národ...“ V Táboře 20. června rozvinul stereotyp zbabělosti, vychytralosti a světovlády židovského komplotu: „... mezi atentáčníky a zločinci, které nám Beneš poslal v britských letadlech, nebyl ani jediný Žid. Pro takové hloupé pošetilosti je totiž Židů škoda. Žid je přece k tomu, aby vládl, vyssával, z lidské hlouposti tyl a jiné na smrt posílal.“ 3. července pak hovořil na Václavském náměstí v Praze na manifestaci o Židáčcích z Londýna.⁴⁷ Vedle myšlenky londýnské exilové vlády jako židovského komplotu však rozvíjela protektorátní propaganda antisemitskou konspirační teorii především směrem k hlavním válečným protivníkům nacistického Německa: k Anglii, k USA a zvláště k Sovětskému svazu.⁴⁸ Dalším nástrojem k získání světové moci bylo podle nacistické⁴⁹ i kolaborantské propagandy svobodné zednářství.⁵⁰

Antisemitismus byl využíván také v etnografické skupině Národopisná Morava, která uplatňovala ve své ideologii především středověký stereotyp Žida jako nositele rozvratu. Aktuálně byl ovšem židovský kolektiv obviněn z rozpoutání „světové občanské války“, z jejího vleklého charakteru. Také podle Národopisné Moravy se židovská konspirace měla soustředit především v USA, v Anglii a v Sovětském svazu. Údajný německý zápas o „novou Evropu“ měl být proto totožný s bojem proti světovému Židovstvu.⁵¹

⁴⁷ *V hodině dvanácté* (1942), str.: 15, 16, 21, 61, 99, 103.

⁴⁸ Srov. např. Pelant, J. (1943), str.: 173; *Válka Židů* (1945), str.: 103

⁴⁹ Jacobi, W. (1942).

⁵⁰ Kříž, A. (1944), str.: 91

⁵¹ Soukupová, B. (2013b), str.: 290–291.

Idea antisemitské konspirační teorie po druhé světové válce

Již bezprostředně po návratech Židů z koncentračních táborů a z emigrace⁵² ožil stereotyp Židů germanizátorů (v jeho rámci se vrátil i absurdní mýtus Židů podporujících Henleinovu Sudetoněmeckou stranu⁵³) a Židů kapitalistů, a to zejména v souvislostech s restitučním řízením.⁵⁴

Po únorovém převratu (1948) a po vzniku Státu Izrael (květen 1948), respektive po změně kursu Stalinovy politiky vůči Státu Izrael, se antisemitismus maskoval pod pláštíkem antisionismu.⁵⁵ Nové šíření antisemitských konspiračních teorií nezastavila ani známá skutečnost, že během druhé světové války zahynulo na 89 % Židů z českých zemí. Židé se stali občany druhého řádu i v novém socialistickém Československu.⁵⁶ V radikálně socialistickém Československu se idea židovského komplotu objevila třikrát: v procesu s tzv. protistátním spikleneckým centrem v čele s Rudolfem Slánským (1952),⁵⁷ v jehož dozvucích byla začlena řada Židů, případně přerazena do zaměstnání s nižší kvalifikací,⁵⁸ po porážce pražského jara (1968), kdy se kořeny domnělé kontrarevoluce spojovaly s liblickými konferencemi o Franzi Kafkovi a pražské německé literatuře,⁵⁹ a po vydání Charty (1977). Ve všech přípa-

⁵² Souhrnně k životním podmínkám navrátilců Assor, R. (1995); Brod, P. (1997; 1999); Heitlingerová, A. (2007), str.: 30–31; Krejčová, H. (1993a); Krejčová, H. (1993b); Nepalová, Š. (1999); Rothkirchenová, L. (1992); Soukupová, B. (2009a); Soukupová, B. (2009b), str.: 61–80; Staněk, T. (1991); Wehle, K. (1984).

⁵³ Soukupová, B. (2009b); str. 68.

⁵⁴ Např. Pěkný, T. (2001), str.: 576, tamtéž odkazy na další odbornou literaturu. Dále srov. Soukupová 2009b: str. 72, 74, 75.

⁵⁵ Např. Pavlát, L. (1997), str.: 144.

⁵⁶ Pěkný, T. (2001), str.: 579.

⁵⁷ Souhrnně k procesu Brod, P. (1997), str.: 155–156; Kaplan, K. (1994), str.: 102–106, 133–141; Kaplan, K. (1993), str.: 345–365; Kaplan, K.; Paleček, P. (2001), str.: 125–126, 131–135; Pěkný, T. (2001), str.: 353–354.

⁵⁸ Souhrnně Pěkný, T. (2001), str.: 354.

⁵⁹ Souhrnně Brod, P. (1997), str.: 157–158; Pěkný, T. (2001), str.: 581.

dech mělo včasné odhalení údajného židovského spiknutí charakter antisemitské kauzy bez Židů⁶⁰ a předcházely mu veřejné projevy sympatií vůči Státu Izrael (např. na IV. sjezdu čs. spisovatelů v roce 1967). V roce 1965 v *Informaci o zanášení nezdravých politických záměrů do činnosti židovských náboženských obcí* církevní tajemník ministerstva školství varoval před světovým židovským monopolem: „Je známo, že dochází k stále těsnějšímu spojení světových židovských centrál a jejich podpoře Izraele a byl dán i cíl posílit židovský nacionalismus v socialistických zemích. Tyto snahy mají antikomunistické poslání.“⁶¹

Skutečnou úlohou konspiračních teorií tak bylo upevnit a zakonzervovat stávající režim, a to za pomoci „obran“ proti fiktivnímu kolektivnímu nepříteli. Proto se manipulovalo s údajným komplotem židovských imperialistů, kteří chtěli narušit socialistické směřování Československa a jeho nerozborné přátelství se Sovětským svazem. Proto bylo opakovaně zdůrazňováno i to, že našli pomahače v domácích zrádcích a odpadlících. Pokud srovnáme tisk z doby procesu proti Slánskému a spol. s *Poučením z krizového vývoje ve straně a společnosti po XIII. sjezdu KSČ*, vidíme, že se obsah i styl antisemitské rétoriky nezměnil. Komunistický antisemitismus byl přímo posedlý myšlenkou nepřátelství vůči židovskému státu.

Členové údajného protistátního spikleneckého centra byli v roce 1952 (14. listopadu) obžalováni z toho, že: „jako trockisticko-titovští sionističtí, buržoasně nacionalističtí zrádci a nepřátelé československého lidu, lidově demokratického zřízení a socialismu vytvořili ve službách amerických imperialistů a řízení nepřátelskými západními rozvědkami protistátní spiklenecké centrum...“⁶²

„Značný vliv v boji proti socialismu v ČSSR měly síly, které se angažovaly z pozic sionismu, jednoho z nástrojů mezinárodního imperialismu a

⁶⁰ Tento pojem zavedl Paul Lendvai. Srov. Lendvai (1972).

⁶¹ Soukupová, B. (2011), str.: 47.

⁶² Žaloba (1952), str.: 3.

antikomunismu. Jejich předními reprezentanty u nás byli F. Kriegel, J. Pelikán, A. Lustig, E. Goldstücker, A. J. Liehm, E. Löbl, K. Winter a řada dalších,“ uvádělo se v *Poučení*.⁶³ Podle některých teorií měl dokonce Stát Izrael pražské jaro financovat.⁶⁴ Hlavní postavou normalizační antisionistické kampaně se stal redaktor František J. Kolár, který – což svědčí o absurditě poválečného českého vývoje – sám prošel komunistickými vězeními padesátých let.⁶⁵ Již 9. dubna 1970 vyšla v *Rudém právu*, komunistickém deníku, první část jeho stati *Antisemitismus a sionismus*. Kolár v ní obvinil tzv. židovkou buržoazii z provázanosti se sionistickým hnutím. Po procesech v padesátých letech se podle něj charakter Židů rozložil: pováleční čeští (slovenští) komunističtí intelektuálové se proměnili na židovské trpitele, kteří v roce 1967 podpořili „izraelskou agresi“ proti Arabům. Vlastní Izrael charakterizoval Kolár jako imperialistického agresora v arabském světě.⁶⁶ Židovský komplot však komunistická propaganda objevila i v Chartě.⁶⁷

Závěrem

Antisemitské konspirační teorie se vynořovaly v moderní české společnosti se železnou pravidelností. Konkrétní argumentace se přitom odvíjela od aktuálních zájmů jejich tvůrců, v obecné rovině však šlo jejich šířitelům o získání nebo o udržení politicko-společenského a politicko-hospodářského vlivu. Mezi moderními českými antisemity náleželo prvenství Janu Nerudovi. Nerudovo úsilí o posílení českých zájmů v českých zemích (sám Neruda by pravděpodobně souhlasil se svou charakteristikou národního antisemity) se dělo ohraničením české společnosti a hospodářským bojkotem Židů. K tomuto účelu se hodila

⁶³ Poučení (1971), str.: 19.

⁶⁴ Sachar (1998), str.: 551.

⁶⁵ Svobodová (1994), str.: 54–56, str.: 57.

⁶⁶ Soukupová (2011), str.: 38–41.

⁶⁷ Tamtéž, s. 46–47; Yegar (1977), str.: 185; Svobodová (1994), str.: 58.

teorie o světovém židovském hospodářském monopolu. V devadesátých letech předminulého století nabyly údajné židovské komploty na dalším významu; jestliže Neruda bojoval proti německému liberalismu, za údajné české zájmy, antisemité devadesátých let změnili konspirační teorie především na nástroj v zápase s českým politickým protivníkem. Politizace české společnosti dostoupila svého vrcholu. Budování česko-slovenské identity v období první republiky bylo spojeno s řízeným útlumem antisemitismu. Konspirační teorie, vyvíjené mimo hlavní politické rámce, pracovaly s rozdělením světa na slovanský a germánský (germánsko-židovský), na svět příčinlivých hospodářů a agresivních uchvatitelů. Konspirační teorie zakotvené v domácích kontextech znázorňovaly republiku jako požidovštělý stát, druhou Palestinu. Zatímco v případě prvního mýtu parazitovaly na českém strachu z Německa, ve druhém případě využívaly problémy mladého státu. Orientace na světové nebo domácí „poměry“ šla přitom ruku v ruce. Jejím hlavním cílem bylo zpochybnit vládnoucí československý politický kurs. Konspirační teorie v tzv. druhé republice byly součástí ideologie nacionálního sobectví, která se začala po Mnichovu šířit. Pomluvy Židů vytvářejících komploty byly využívány při tzv. očistě státu, který se údajně pouze sebezáchovně znovu bránil zničujícímu židovskému vlivu. Stejný význam měly konspirační teorie i v protektorátu Čechy a Morava. V této době ovšem také měly strádajícímu zázemí objasnit vleklou válku, trvající nedostatek, černý trh. Směrem dovnitř státu konspirační teorie uklidňovaly společenskou atmosféru. Ještě významnější byl však jejich mezinárodní dosah; snaha skandalizovat státy a režimy bojující proti nacistickému Německu jako požidovštělé, ovládané světovým židovským vedením. Také konspirační teorie šířené v Československu po únorovém převratu (1948) jsou uchopitelné jen jako moment zájmu vládnoucího politického režimu, antisemitismus v novém pojmenování (antisio-nismus) byl důsledkem polarizace socialistický/komunistický Východ a kapitalistický či imperialistický Západ, kdy se Československo dostalo

do sféry bezvýhradného vlivu Sovětského svazu. Jako jeho satelit sdílelo i sovětskou protiizraelskou a proarabskou politiku na Blízkém východě.

Pochopit význam konspiračních teorií moderního antisemitismu tak znamená pochopit složitý proces dění na domácí a po roce 1918 především na světové politické scéně. I v tomto případě samozřejmě platí, že české problematika je součástí širšího společenského kontextu.

Bibliografie:

- Assor, R.: „‘Deutsche Juden’ in der Tschechoslowakei 1945 – 1948.“ In: *Odsun. Die Vertreibung der Sudetendeutschen*. Begleitband zur Ausstellung. Sudetendeutsches Archiv: München 1995.
- Brod, P.: „Židé v poválečném Československu.“ In: Veber, V. (ed.): *Židé v novodobých dějinách*. Univerzita Karlova: Vydavatelství Karolinum 1997, str.: 147 – 162.
- Brod, P.: „Židé v poválečném Československu.“ In: Hoensch, J. K.; Biman, S.; Lipták, L. (eds.): *Emancipácia Židov – antisemitizmus – prenasledovanie v Nemecku, Rakúsku-Uhorsku, v českých zemiach a na Slovensku*. Veda, Vydavateľstvo SAV: Bratislava 1999, str.: 177 – 189.
- Frankl, M.: *„Emancipace od židů“*. Český antisemitismus na konci 19. století. Paseka: Praha; Litomyšl 2007.
- Frankl, M.: Židé přes palubu. Konstrukce ‚židovské otázky‘ za druhé republiky, *Dějiny a současnost* 31/2009, č. 3, str.: 37 – 39.
- Gebhart, J.; Kuklík, J.: *Druhá republika 1938 – 1939. Svár demokracie a totality v politickém, společenském a kulturním životě*. Paseka: Praha; Litomyšl 2004.
- Heitlingerová, A.: *Vě stínu holocaustu a komunismu. Čeští a slovenští židé po roce 1945*. G plus G: Praha 2007.
- Kaplan, K.: *K politickým procesům v Československu 1948 – 1954. Ústav pro soudobé dějiny AV ČR*: Praha 1994.
- Kaplan, K.: *Nekrvavá revoluce*. Mladá fronta: Praha 1993.
- Kaplan, K.; Paleček, P.: *Komunistický režim a politické procesy v Československu*. Barrister & Principal: Brno 2001.
- Kárný, M.: Politické a ekonomické aspekty „židovské otázky“ v pomnichovském Československu. *Společensko-historický časopis* 36/1989, str.: 171 – 209.
- Kolektiv autorů pod vedením V. Petráčkové a J. Krause: *Akademičeský slovník cizích slov*. Academia: Praha 1998.

Mýtus konspiračních teorií v moderním „českém“ antisemitismu a jeho funkce

- Krejčová, H.: „Čechy na úsvitu nové doby. Český antisemitismus 1945–1948.“ In: *Antisemitismus v posttotalitní Evropě*. Nakladatelství F. Kafky: Praha 1993a.
- Krejčová, H.: „Český a slovenský antisemitismus 1945–1948.“ In: *Stránkami soudobých dějin. Sborník statí k pětadesátinám historika Karla Kaplana. Ústav pro soudobé dějiny*: Praha 1993b.
- Křen, J.: „O Kafkovi, židovské otázce a antisemitismu, také českém.“ In: Stözl, Ch.: *Kafkovy zlé Čechy*, Praha: Nakladatelství Franze Kafky 1997, str.: 157–165.
- Kural, V.: *Místo společnosti – konflikt! Češi a Němci ve Velkoněmecké říši a cesta k odsunu (1938–1945)*. Ústav mezinárodních vztahů: Praha 1994.
- Lendvai, P.: *Antisemitismus ohne Juden*. Europaverl.: Wien 1972.
- Lipscher, L.: „Die soziale und politische Stellung der Juden in den Ersten Republik.“ In: Seibt, F. (ed.): *Die Juden in den böhmischen Ländern*. Oldenbourg: München; Wien 1983, str.: 269–280.
- Messadié, G.: *Obecné dějiny antisemitismu. Od starověku po dvacáté století*. PRÁH: Praha 2000.
- Nakonečný, M.: *Český fašismus*. Nakladatelství Vodnár: Praha 2006.
- Nepalová, Š.: „Židovská menšina v Čechách a na Moravě v letech 1945–1948.“ In: Kárný, M.; Kárná, M.; Lorencová, E. (eds.): *Terezínské studie a dokumenty*. Academia; Nadace Terezínská iniciativa: Praha 1999.
- Pasák, T.: *Český fašismus 1922–1945 a kolaborace 1939–1945*. PRÁH: Praha 1999.
- Pavlát, L.: „Persekuce Židů jako historický fakt.“ In: Veber, V. (ed.): *Židé v novodobých dějinách*. Univerzita Karlova: Vydavatelství Karolinum 1997, str.: 125–146.
- Pejšoch, I.: *Fašismus v českých zemích. Fašistické a nacionálněsocialistické strany a hnutí v Čechách a na Moravě 1922–1945*. Academia: Praha 2011.
- Pěkný, T.: *Historie Židů v Čechách a na Moravě*. SEFER: Praha 2001.
- Rataj, J.: „Česká politika v druhé republice – kritický pohled na „neznámé čeství.“ In: Pojar, M.; Soukupová, B.; Zahradníková, M. (eds.): *Židovská menšina za druhé republiky*. Židovské muzeum v Praze: Praha 2007, str.: 21–44.
- Rataj, J.: „Krise českého politického myšlení za druhé republiky.“ In: Rataj, J.; Klimek, A.; Zudová-Lešková, Z. (eds.): *Z druhé republiky*. 1. Historický ústav Armády České republiky – Památník odboje: Praha 1993a, str.: 7–154.
- Rataj, J.: *O autoritativní národní stát*. Karolinum: Praha 1997.
- Rataj, J.: O rasový národ. K proměně českého nacionalismu v druhé republice. *Historie a vojenství* XLII/1993b, č. 4, str.: 80–94.
- Rataj, J.: Proměny českého nacionalismu v druhé republice. *Historický obzor* II/1994, str.: 40–44.
- Rothkirchenová, L.: „Československé Židovstvo. Vzestup a úpadek (1918–1989).“ In: Bergerová, N. (ed.): *Na křižovatce kultur. Historie československých Židů*. Mladá fronta: Praha 1992.
- Rothkirchen, L.: „Osud Židů v Čechách a na Moravě v letech 1938–1945.“ In: *Osud Židů v protektorátu 1939–1945*. Trizonia: Praha 1991, str.: 18–79.

Mýtus konspiračních teorií v moderním „českém“ antisemitismu a jeho funkce

- Rothkirchen, L.: *The Jews of Bohemia – Moravia. Facing the Holocaust*. University of Nebraska Press; Yad Vashem: Lincoln; Jerusalem 2005.
- Sachar, H. M.: *Dějiny státu Izrael*. REGIA: Praha 1998.
- Soukupová, B.: „Antisemitismus v českých zemích v období první republiky: nenáhodná podobnost se současností.“ In: Macháčová, H.: *Holocaust jako dávný příběh či morální apel? Výzkum, paměť a česká společnost*. Druhý pražský seminář. Spolek akademiků Židů: Praha 2013a.
- Soukupová, B.: „Antisemitismus za druhé republiky: antisemitismus jako jeden ze stavebních kamenů nové identity české společnosti?“ In: Tydlitátová, V. (ed.): *Kolokvium o soudobém antisemitismu II*. ADELA – Grafické Studio: Plzeň, 2008, str.: 54 – 80.
- Soukupová, B.: „Česká reflexe T. G. Masaryka, Edvarda Beneše a Emila Háchy: osobnosti symboly v době národní krize. (Na příkladu publicistiky Strany národní jednoty, Národní strany práce, jejích předchůdců, elitních relativně nezávislých intelektuálů a jejich modelů češství).“ In: Pojar, M.; Soukupová, B.; Zahradníková, M. (eds.): *Židovská menšina za druhé republiky*. Židovské muzeum v Praze: Praha 2007a, str.: 57 – 83.
- Soukupová, B.: *Česká společnost před sto lety: Identita, stereotyp, mýtus*. SOFIS: Praha 2000.
- Soukupová, B.: „Češi židé mezi Mnichovem a 15. březnem 1939.“ In: Pojar, M.; Soukupová, B.; Zahradníková, M. (eds.): *Židovská menšina za druhé republiky*. Židovské muzeum v Praze: Praha 2007b, str.: 84 – 98.
- Soukupová, B.: „Modely životních osudů českých Židů po šoa.“ In: Soukupová, B.; Salner, P.; Ludvíková, M. (eds.): *Židovská menšina v Československu po druhé světové válce. Od osvobození k nové totalitě*. Židovské muzeum v Praze, Praha 2009a, str.: 81 – 106.
- Soukupová, B.: „Mýty Prahy v krátkém období druhé republiky: Hledání cest k nové identitě české metropole.“ In: Soukupová, B.; Hroch, M.; Salner, P.; Pauknerová, K.: *Cesty urbánní antropologie. Tradice – nové směry – identita*. Urbánní studie, sv. 4. Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze: Praha 2013b, str.: 25 – 71.
- Soukupová, B.: „Národněpolitické protizidovské stereotypy v české společnosti na konci 19. století.“ In: Vydra, Z. (ed.): *Protizidovské stereotypy a křesťanská společnost na přelomu 19. a 20. století*. Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická 2007c, str.: 13 – 49.
- Soukupová, B.: *Velké a malé českožidovské příběhy z doby intenzivní naděje*. ZING PRINT: Bratislava 2005.
- Soukupová, B.: „Vztah českých politických stran k Židům. Národněpolitický obraz, stereotyp i předsudek na prahu nového století.“ In: Soukupová, B.; Salner, P. (eds.): *Modernizace, identita, stereotyp, konflikt. Společnost po hilsneriádě*. ZING PRINT: Bratislava 2004, str.: 7 – 18.
- Soukupová, B.: „Způsoby využití a význam tzv. lidové kultury v české společnosti v Protektorátu Čechy a Morava.“ In: Malý, I. a kol. (ed.): *Společnost a kultura v Českých zemích 1939 – 1949*. Národní muzeum: Praha 2013b, str.: 284 – 301.
- Soukupová, B.: „Židé a židovská reprezentace v českých zemích v letech 1945 – 1948. (Mezi režimem, židovstvím a judaismem).“ In: Soukupová, B.; Salner, P.; Ludvíková, M. (eds.):

Mýtus konspiračních teorií v moderním „českém“ antisemitismu a jeho funkce

- Židovská menšina v Československu po druhé světové válce. Od osvobození k nové totalitě.* Židovské muzeum v Praze: Praha 2009b, str.: 55–80.
- Soukupová, B.: „Židovská menšina v Českých zemích v letech 1956–1968. Mezi loajalitou k režimu, závazky k rodinné tradici a k judaismu.“ In: Soukupová, B.; Pojar, M.: *Židovská menšina v Československu v letech 1956–1968. Od destalinizace k pražskému jaru.* Židovské muzeum v Praze: Praha 2011, str.: 39–68.
- Staněk, T.: Němečtí židé v Československu 1945–1948. *Dějiny a současnost* 5/1991, str.: 42–46.
- Stözl, Ch.: *Kafkaovy zlé Čechy.* Praha: Nakladatelství Franze Kafky 1997.
- Svobodová, J.: *Zdroje a projevy antisemitismu v českých zemích 1948–1992.* Sešity Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, sv. 19. Ústav pro soudobé dějiny AV ČR: Praha 1994.
- Wehle, K.: „The Jews in Bohemia and Moravia: 1945–1948.“ In: Dagan, A. (ed.): *The Jews of Czechoslovakia. Historical Studies and Surveys.* Vol. III. Society for the History of Czechoslovak Jews New York: Philadelphia (Pennsylvania) 1984.
- Yegar, M.: *Československo, sionismus, Izrael.* VICTORIA PUBLISHING; EAST PUBLISHING: Praha 1997.

Seznam pramenů:

- Bouchal, A.: *Beneš atentátník.* Evropské vydavatelstvo: Praha 1943.
- Dikaiois: Židé – vládci světa. *Rozvoj* XXXV/1938, č. 50, 9. 12., str.: 2.
- Jacobi, W.: *Golem – metla Čechů.* Orbis: Praha 1942.
- Klecanda, J.: *Svoj k svému.* Národní obrana: Praha 1897.
- Kolár, F. J.: *Sionismus a antisemitismus.* Svoboda: Praha 1970. (*Rudé právo* 1970, č. 84, 9. 4., str.: 7 a č. 85, 10. 4., str.: 7.)
- Kříž, A.: Zednáři a náš úpadek. *Přítomnost* 18/1944, č. 6, 8. 3., str.: 91.
- Neruda, J.: *Pro strach židovský.* Dr. Grégr a Ferd. Dattel: Praha 1870.
- Otázka židů v novém Československu. *A-zet* 1938, č. 251, 4. 11., str.: 3.
- Pelant, J.: Židovská vláda nad světem: bajka či skutečnost? *Přítomnost* 18/1943, č. 11, 1. 8., str.: 173.
- Po otázce zaměstnanecká otázka emigrantská. *Věnkov* XXXIV/1939, č. 4, 5. 1., str.: 1.
- Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po XII. sjezdu KSČ.* Oddělení propagandy a agitace ÚV KSČ: Praha 1971.
- Slavata, J.: „Předmluva k novému vydání.“ In: Neruda, J.: *Pro strach židovský.* Traktáty mladého Československa: Praha 1935.
- Šafr, V.: *Národní očista.* Politický klub národního dělnictva pro král. České: Praha 1898.
- Válka Židů. *Přítomnost* 19/1945, č. 7, 1. 4., str.: 103.
- V hodině dvanácté. Soubor projevů státního presidenta a členů vlády Protektorátu Čechy a Morava po 27. květnu 1942.* Orbis: Praha 1942.
- Vlach, J.: Židé a československé hospodářství. *Rozvoj* XXXV/1938, č. 48, str.: 1.

Mýtus konspiračních teorií v moderním „českém“ antisemitismu a jeho funkce

Vrba, R.: *Národní sebeochrana: úvahy o hmotném a mravním úpadku národa českého*. R. Vrba: V komisi Cyrillo-Methodějského knihkupectví: Praha 1898.

Zvláštní vydání k 3. výročí 28. října. *Štít národa* 2/1921.

Žaloba proti vedení protistátního spikleneckého centra v čele s Rudolfem Slánským. *Rudé právo* 1952, 20. 11., str: 3.

Aktuální trendy na scéně českého elektronického antisemitismu v roce 2014

Zbyněk Tarant

Česká antisemitská scéna – tímto pojmem se zde rozumí skupina osob a hnutí z celé šíře politického spektra, které spojuje sdílená nenávisť vůči Židům – je překvapivě rozmanitá a dynamická. Zdaleka se nejedná o monolit ustrnulý v minulosti. S rozvojem internetu se rychlost vzniku nových trendů či jejich přejímání ze zahraničí ještě zvyšuje. Dokonce i několik let staré a v jiných ohledech vysoce kvalitní publikace¹ rychle ztrácejí na aktuálnosti a jejich závěry je nutno neustále doplňovat. Vnitřní diverzita antisemitské scény je dále podpořena výrazným partikularismem, neboli roztržitostí na menší, mnohdy vzájemně znesvářené skupiny. Následující kapitola se pokouší reflektovat aktuální podobu kybernetické tváře této scény s cílem analyzovat ideové proměny soudobého českého antisemitismu, identifikovat náznaky proměn vztahů mezi jednotlivými hnutími a obecně zmapovat český *e-antisemitismus* (termín Věry Tydlitátové).² Narozdíl od výročních zpráv o stavu antisemitismu publikovaných židovskou obcí³ se níže uvedená zpráva pokusí o analýzu celkového rozsahu a impaktu scény, jakož i jejích hlubších trendů.

¹ Viz např.: Charvát, J. (2007), Bastl, M.; Mareš, M. et al. (2011)

² Tydlitátová, V. (2013).

³ Výroční zpráva o projevech antisemitismu v ČR 2013. *Židovská obec v Praze*

Antisemitismus je pro potřeby tohoto textu definován jako „*iracionální nenávisť motivovaná židovským původem či vyznáním obětí, ať už skutečným či domnělým*“.⁴ Narozdíl od nejrozšířenější definice antisemitismu podle Evropské unie a OBSE⁵ je pro potřeby této studie za antisemitský považován i incident, kdy se jedinec stává terčem urážek pouze proto, že je za Žida mylně považován. V následující kapitole této knihy bude demonstrována řada příkladů tohoto fenoménu. Na druhé straně za antisemitský incident není považována situace, kdy dojde k potyčce motivované konkrétními spory, osobní křivdou apod., byť je třeba jedna ze stran takovéto potyčky židovského původu. V případě antisionismu je třeba oddělovat legitimní kritiku činů státu Izrael od útoku na samotnou podstatu tohoto státu. Kritizujeme-li Spojené státy, Francii, Německo či Českou republiku, tak to zpravidla nečiníme způsobem, který by Spojeným státům, Francii, Německu či České republice upíral právo na existenci. V praxi může být rozdíl mezi legitimní kritikou státu Izrael a antisionistickou rétorikou s antisemitskými motivy samozřejmě obtížně uchopitelný. V těchto situacích se osvědčil 3D test Natana Sharanského,⁶ který je zde aplikován v poněkud upravené podobě. Zatímco Natan Sharansky hovoří o antisemitismu, kdykoliv je v protizraelské rétorice naplněno některé ze tří D, totiž „delegitimizace“, „démonizace“ a „dvojitý standard“, autorovi tohoto textu se osvědčilo používat 3D test spíše jako škálu s tím, že čím více D je naplněno, tím bezpečněji je možno zkoumaný text, výrok či incident klasifikovat jako antisemitský.

⁴ Blíže ke zde používané definici viz Budil, I.; Tydlitátová, V.; Arava-Novotná, L.; Tarant, Z. (2012), heslo „Antisemitismus“.

⁵ Working Definition of Antisemitism. *EUMC*

⁶ Sharansky, N.; Dermer, R. (2006), str.: 224-226

E-antisemitismus v roce 2014

Pro důkladnější ilustraci proměn antisemitského kyberprostoru byl v letech 2010, 2011 a 2014 proveden průzkum struktury a vzájemných vztahů mezi antisemitskými weby za využití analýzy sociálních sítí (Social Networks Analysis, SNA). Výzkum se zabývá primárně krajně pravicovou scénou, ovšem jak bude ilustrováno níže, pojmy „levice“ a „pravice“ jsou pro zde sledovanou scénu velmi omezující. Výzkum je proveden v návaznosti na starší závěry autora z roku 2009,⁷ ovšem podobnou metodu aplikují na českou krajně pravicovou scénu ve svém článku například i Avukatu a Lupač.⁸ Příbuzná metoda byla rovněž úspěšně aplikována kupříkladu k průzkumu íránské⁹ a arabské¹⁰ blog-sféry. Pro potřeby zde použité metody lze celou zkoumanou scénu uchopit jako síť. Každý web lze pak chápat jako uzel této sítě. Uváděl-li web zařazený do sítě odkazy na jiné weby, tak tyto byly zaznamenány jako jednosměrné spojnice mezi weby A a B. Je-li odkaz pouze jednosměrný ($A > B$), lze jej vysvětlovat tak, že webu A přišel web B zajímavý, případně že web A chtěl webu B vyjádřit svoji podporu. Pokud následně při průzkumu webu B zjistíme, že tento v sekci „Odkazy“ uvádí i hyperlink zpět na web A, pak se hovoří o reciprocitě ($A < > B$), kterou lze interpretovat jako zájem o společné téma, vzájemné uznání či přímo spolupráci. O zařazení do sítě rozhodovala dvě kritéria: 1. web sám byl antisemitský, 2. web sám byl obsahově „na hraně“, ovšem byl odkazován alespoň dvěma dalšími weby, identifikovanými jako antisemitské. Tato kritéria byla uplatněna proto, aby bylo možno identifikovat „hranice“ sledované scény. Síla tohoto veskrze banálního metodologického konceptu vynikne teprve v okamžiku, kdy je pomocí počítače aplikován

⁷ Tarant, Z. (2009), str.: 121-134.

⁸ Lupač P., Avukatu J. (2014).

⁹ Kelly, J., Eitling, B. (2008).

¹⁰ Edling, B., Kelly, J., Faris, R., Palfrey, J. (2009).

na celý soubor zkoumaných webů, analyzován a vizualizován pomocí softwaru (viz obr 1). V tomto případě byl použit open-source nástroj Visone.¹¹ Pomocí metody SNA lze tak dobře zmapovat a vizualizovat nejen množství webů, ale i vzájemné vztahy mezi nimi – které se navzájem znají, které spolupracují či které naopak žádné vztahy nemají, ačkoliv bychom na základě jejich obsahu soudili, že do zkoumané scény bezesporu náleží a měly by se tedy znát. Jestliže je nějaký web velmi intenzivně odkazován, může to poukazovat na jeho vysoký status – web je oblíbený, často odkazovaný, je středem pozornosti. Software dokáže vypočítat procento linků směřujících na daný web vztahené k celkovému počtu linků v síti a identifikovat tak nejodkazovanější místa v síti. Jestliže nějaký web intenzivně odkazuje, může to být na jedné straně prostým projevem pečlivosti redakce, ovšem může to rovněž poukazovat na snahu být výchozím bodem sítě, rozcestníkem či prostředníkem v integraci scény. Na scéně, již se v této studii zabýváme, současně existuje několik webů, které ze zásady neodkazují na jiné weby – interpretace takovýchto redakčních rozhodnutí je patrně nejkomplikovanější. Existuje-li ale naopak web, který sám není odkazován, a to ani těmi weby, které jinak odkazy pečlivě shromažďují, může to naznačovat malou významnost či přímo záměrnou izolaci a bojkot daného webu (viz například web *Čeští lvi* provozovaný sourozenci Šlégrovými¹²). Tento jev byl v minulosti kupříkladu typický pro vztah neonacistických webů k Republikánům Miroslava Sládka či Národní straně.¹³ Absence odkazů mezi weby jinak propagujícími tytéž ideje může poukazovat na otevřený konflikt a v některých případech je dokonce možné takovýto konflikt doložit prohlášeními z webů samotných.¹⁴

¹¹ Software Visone je dílem autorského týmu pod vedením Ulrika Brandese a Dorothy Wagnerové. Viz: <http://visone.info>.

¹² *Čeští lvi* [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://cesti-lvi.webs.com>

¹³ Tarant, Z. (2009), str.: 127-128.

¹⁴ Typicky třeba mezi weby Národně-vzdělávací institut (NVI) a Spiknutí proti lidstvu a církvi, které se oba hlásí k odkazu Týdeníku Politika, nabízejí velmi podobný obsah velmi podobným způsobem (formou e-knihovny), ovšem jeden vůči druhému se

Webové stránky jsou obecně velmi vhodným předmětem zkoumání za použití metody SNA a stránky antisemitských skupin a hnutí jsou pro výzkum tohoto typu velmi zajímavé, neboť jde o scénu s poměrně jasně vymezenými hranicemi. Tyto weby se zpravidla vymezují vůči „mainstreamu“ a mají tak tendenci vytvářet uzavřenou síť s jen velmi malým množstvím odkazů směrem ven na mainstreamové weby. Návštěvník těchto webů se může „proklikat“ mezi těmito weby navzájem, ovšem ven ze scény se pouhým sledováním hyperlinků v odkazových sekcích nedostane. Sám tak začne cítit hranice této scény či dokonce zájmových skupin, které ji tvoří (podobných třeba citačním kroužkům). Celkem byly identifikovány čtyři základní skupiny: 1. weby neonacistické, 2. weby milovníků konspiračních teorií, kam by spadala i většina webů „levicově“ orientovaných antisemitů, 3. weby katolických tradicionalistů a ostatních stoupců ultrakonzervativní pravice, 4. síť webů Dělnické strany. Tyto hranice jsou ostřeji vymezené u neonacistických stránek, zatímco weby lovců konspiračních teorií – jako třeba New World Order Opposition (NWO) – mají mnohem pestřejší záběr a mohou pro podporu svých tezí selektivně odkazovat vybrané zprávy a weby z mainstreamu. Specifickou pozici zaujímají zpravodajské servery Prvnízpravy.cz a Parlamentní listy, které se navenek profilují jako běžné zpravodajské weby, ovšem současně dávají značný prostor autorům z prostředí lovců konspirací a z tohoto důvodu se pak mohou ocítat v seznamech oblíbených stránek bojovníků proti spiknutím. Na podobné hraně balancuje kupříkladu i časopis Vědomí AC24.

Z průzkumu prováděného výše uvedenou metodou analýzy sociálních sítí vyplývá, že v letech 2010 až 2014 došlo na sledované scéně k zásadním změnám a posunům. Celkem na českém krajně pravicovém internetu nalezneme přibližně padesát webů a blogů, které lze označit

vymezují a ani na sebe neodkazují. Web Spiknutí proti církvi a lidstvu pak dokonce uveřejňuje na titulní straně důrazný distanc vůči NVO, podpořený konspirační teorií o údajném židovském podílu na nacismu. Týdlitátová, V. (2013), str.: 62 – 64. Viz také: Jednomyslné prohlášení. *Spiknutí proti církvi a lidstvu*.

za nepochybně a explicitně antisemitské (viz tabulka 1). Dalších přibližně sedmdesát spadá do šedé zóny a jejich klasifikace z hlediska antisemitského obsahu je sporná (viz tabulka 2). Jde o weby, které byly odkazovány alespoň dvěma jinými weby klasifikovatelnými jako antisemitské, avšak hodnocení jejich obsahu je sporné (ani dva badatelé v oblasti antisemitismu by se patrně neshodli, zda daný web překračuje mez či nikoliv) a do analýzy jsou zahrnovány jako jakési nejbližší okolí a hranice sledované scény. Problematické je rovněž hodnocení diskuzí, neboť lze jen obtížně (metodologicky i právně) určit, do jaké míry odpovídá za jejich obsah provozovatel webu. Pro potřeby této studie nejsou diskuze do hodnocení zahrnovány, a to i přesto, že například na webu Vědomí AC24 obsahují antisemitismus nejhrubšího zrna. Pokud by však diskuze byly do hodnocení zahrnuty, pak bychom mezi antisemitské weby museli zahrnovat i mainstreamová média, jejichž diskuze pod články jsou rovněž plné antisemitských výroků. Takový postup by byl více než sporný. Na druhou stranu provozovatelé webů umějí do diskuzí zasáhnout a dokonce i ty weby, které se zaštiťují „svobodou projevu“ to ve skutečnosti opakovaně činí, jak je možno vidět u webu Zvědavec či nově u webů Českého portálu, které se potýkaly s koordinovanými útoky trollů, zahlcujících diskuze parodickými posty na adresu autorů.

Oproti roku 2010, kdy bylo nalezeno 34 antisemitských webů a blogů,¹⁵ lze 50 blogů a webů považovat za mírný nárůst zapříčiněný především nárůstem počtu menších blogů – zanikající velké weby jsou nahrazovány novými, menšími weby a blogy z nichž však mnohé mají efemérní životnost. Jsou ale rychle nahrazovány dalšími a celá scéna je tak překvapivě dynamická. Určitým důvodem nárůstu je i to, že opuštěné weby zůstávají na internetu mnohem déle, než tomu bylo v roce 2010. Narozdíl od placené domény a hostingu, které se odmlčí, jakmile vyschne zdroj financování, velké platformy jako Wordpress, jejichž služby jsou navíc zdarma, nemají jasnou politiku či časový limit

¹⁵ Tarant, Z. (2009), str.: 127-128.

pro odstraňování opuštěných webů a blogů. Ty tak mají i po svém opuštění mnohem delší „dobu dožití“, zůstávají dostupné a nadále se objevují v seznamech, i když nejsou již několik let aktualizovány. Některé z těchto blogů jsou pak od počátku záměrně vytvářeny s několika málo příspěvky na úzce vymezené téma a poté ponechané online jako jednorázové prezentace – příkladem budiž stránky Vznik ČSR,¹⁶ Vyhlazení¹⁷ či Anežka Hružová.¹⁸

Některé z dnes populárních webů hledačů konspirací ke svému dospěly teprve postupně a jsou výsledkem delšího procesu. Například nejstarší ročníky Zvědavce, stále dostupné přes webarchiv,¹⁹ ukazují, že tento server vznikl původně v roce 1999 jako v podstatě řadový osobní blog českého emigranta v Kanadě (s anglickým názvem *The Curious Fellow*) a jeho proměna přišla přibližně po dvou letech, patrně v reakci na atmosféru v USA a Kanadě po 11. září 2001. Ještě radikálnější proměnou prošly weby Českého portálu – Eportál, EUportál, EURabia a Euserver, které byly původně radikálně pro-izraelské a místy až naivně filosemitské.²⁰ Kolem roku 2010 však došlo k proměně do současné anti-semitské podoby, ještě zdůrazněné založením webu Freeglobe, jako nové sekce Českého portálu, zaměřené specificky na antisemitské konspirační teorie. Historicky první a tedy nejstarší článek na tomto webu je dílem Adama Bartoše a jde o úryvky rozhovoru s Václavem Klausem o „Novém světovém řádu“.²¹

V roce 2010 byly na této scéně nejvíce odkazovanými stránky Národní odporu a Autonomních nacionalistů. Tyto weby tvořily dvě

¹⁶ *Vznik ČSR* [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://vznikcsr.wordpress.com>

¹⁷ *Vyhlazení* [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://vyhlazeni.wordpress.com/>

¹⁸ *Anežka hrůzová* [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://hruzovaanezka.wordpress.com/>

¹⁹ *Zvědavec – The Curious Fellow* [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <https://web.archive.org/web/20001109033800/http://www.zvedavec.org/>

²⁰ K ideové proměně webů Českého portálu, později přesunutých na subdoménu Parlamentních listů, viz: Tarant, Z. (2012).

²¹ Bartoš, Adam B.: Klausovo postesknutí: Všichni chtějí nový světový řád. *Freeglobe*

významná rozcestí sítě a tehdy byly ještě velmi silně propojené s weby Dělnické strany. V roce 2011 však došlo k zásadní změně a to v souvislosti s ukončením činnosti Autonómních nacionalistů. Středobodem sítě se tak v roce 2011 nakrátko stal web Národního odporu,²² ovšem i tento se následně, v roce 2012, odmlčel a byl nahrazen dvěma weby Svobodná mládež a Svobodný odpor, které si však již nedokázaly vydobýt podobnou míru vlivu a obliby. Jelikož žádná jiná stránka nedokázala web Národního odporu plně nahradit (nevzniklo nové jednoznačné centrum), došlo k určité decentralizaci a fragmentaci celé sítě. První jmenovaný web, Svobodná mládež,²³ navíc od roku 2013 nebyl aktualizován a patrně v brzké budoucnosti zanikne. Tato fragmentace byla ještě dále podpořena zánikem dalšího důležitého uzlu české verze webu Altermedia.info,²⁴ který sloužil jako místo setkávání mezi neonacisty, nacionalisty a katolickými tradicionalisty. Jeho úlohu částečně převzal web Freeglobe, který je odkazován a citován ze stránek neonacistů, příznivců New Age a konspiračních teorií a v neposlední řadě i ze stránek katolických tradicionalistů.

Nejvíce odkazovaným webem na scéně byly v červnu 2014 stránky Dělský potápěč kombinující panslavismus, mysticismus, novopohanství a nové trendy v rasové ideologii s myšlenkami neofašismu po vzoru Julia Evoly. Vysoký status byl metodou analýzy sociálních sítí v roce 2011 přisouzen i stránkám Brůx Radicalboys. Web se sice koncem roku 2013 odmlčel, ovšem ostatní weby nestačily na zrušení populárních stránek mosteckých hooligans zareagovat a mrtvý web stále intenzivně propagují, dokonce více, než většinu webů aktivních. Stránky Dělnické strany sociální spravedlnosti sice stále mají nominálně vysoký status (v absolutních číslech dokonce nejvyšší), ovšem většina odkazů, na základě nichž software tento vysoký status webům Dělnické strany

²² *Odpor.org* [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <https://web.archive.org/web/20120215153100/http://odpor.org/>

²³ *Svobodná mládež* [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.svobodnamladez.org>

²⁴ Původně sídlil na adrese <http://cz.altermedia.info>

přisuzuje, pochází především z jiných webů velice rozvětvené sítě stránek DSSS. Ve skutečnosti bylo možno při pohledu na podobu sítě z let 2010, 2011 a 2014 sledovat postupný úbytek v množství odkazů na stránky DSSS učiněných neonacistickými weby. Při použití metody *focus groups*, analyzující skupiny se společnými zájmy, identifikoval software v roce 2014 dvě skupiny neonacistických webů – starší, které jsou známé z předchozího výzkumu a které stále mají odkazy na DSSS, a novější či přebudované, které již odkazy na DSSS neuvádějí. Zájem neonacistů o Dělnickou stranu jakoby, alespoň pohledem této metody, klesal a nové weby již odkazy na DSSS neuvádějí. Do jaké míry to souvisí s vnitřními spory uvnitř DSSS,²⁵ odchodem Petra Kotába a sourozenců Šlégrových, lze jen spekulovat.

Zásadní změnou oproti roku 2010 je velmi vysoký status výše zmíněného webu Freeglobe. Tento web, založený v roce 2011 Adamem Bartošem a provozovaný přímo pod doménou Parlamentních listů, patří v současnosti k nejradikálnějším antisemitským webům v českém jazyce a v roce 2014 se z hlediska množství odkazů z neonacistických webů ocitl na třetím místě. Články Adama Bartoše o židozедnářských spiknutích, ať již z webu Freeglobe, serveru *První zprávy*²⁶ či z jeho osobních blogů,²⁷ si některé z neoancistických webů přímo převzaly²⁸ a pro Freeglobe bylo vyrobeno kruhové logo podle stylu oblíbeného na neonacistických webech. Teprve za tímto webem následují ostatní neonacistické weby jako Národní hrdost, Sarmatia a Náš směr provo-

²⁵ Janoušek, A.: DSSS se štěpí, na severu Čech vzniká další nacionalistická strana. *iDnes* 10.5.2013

²⁶ Příkladem článku ze serveru *První zprávy* hojně citovaného na neonacistickém internetu je kupříkladu: Bartoš, Adam B.: Kdo může beztrestně vyzývat k likvidaci Čechů. *První zprávy*

²⁷ Bartoš provozuje minimálně dva: *Čechy Čechům – nedopusťme, aby se z naší vlasti stal nový Izrael* (<http://cechycechum.wordpress.com>) a *Adam B. Bartoš, Bůh – vlast – rodina* (<http://abbartos.wordpress.com>).

²⁸ Viz např.: Bartoš, Adam B.: Konspirací, nad kterou nepřestávám žasnout, je například „holokaust“. *Svobodný odpor* 7.4.2013.

zovaný Lukášem Beerem. Na stejnou úroveň umístil software rovněž web Revolta 114, navazující na aktivity Autonomních nacionalistů (114 je číselný kód odpovídající zkratce „AN“). Tato skupina webů je v současné době hlavním producentem nového obsahu na neonacistickém internetu. Na stejnou úroveň software na základě množství odkazů umístil i politologicky obtížně zařaditelný web Zvědavec česko-kanadského lovce spiknutí a soudem usvědčeného popírače holocaustu Vladimíra Stwory. Existence webů jako Freeglobe či rovněž výrazně antisemitský Protiproud Petra Hájka poněkud nabourává dosavadní trend přesunu webů do zahraničí. Nejradikálnější antisemitské weby v roce 2014 už nejsou vždy neonacistické a nejsou vždy provozovány ze zahraničí.²⁹

Určit dosah či impakt výše uvedených webů představuje značný metodologický problém. Žádný z údajů o dosahu či počtu čtenářů není zcela důvěryhodný. Následující přehled je postaven na údajích společnosti Alexa, které jsou z velké části závislé na uživateli, kteří mají nainstalován kontroverzní toolbar Alexa, což se zpravidla děje nevědomky při instalaci jiného softwaru nebo nákupu nového počítače. Tyto statistiky pak uvádějí jen velmi nekonkrétní data jako například „pořadí webu“ v počtu návštěvníků (bez uvedení absolutního počtu). Uvádí-li tedy Alexa u webu rating 1000, tak to znamená, že v celosvětovém měřítku jde o tisící nejnavštěvovanější web mezi uživateli toolbaru Alexa. U malých webů, jako je většina těch zde analyzovaných, pak přesnost měření rapidně klesá až k hranici, kdy služba sama přiznává, že nemá dostatečně velký vzorek a data z tohoto důvodu vůbec neuvádí. Služba dále není schopna rozlišit subdomény, což představuje problém zejména u blogů. Jedinou výjimkou je platforma Wordpress, kde již Alexa jednotlivé blogy navzájem rozeznat a měřit umí. I s vědomím všech výše uvedených výhrad je pořadí webů podle Alexy možno použít

²⁹ Weby Freeglobe a Protiproud jsou provozovány pod doménou Parlamentních listů, podle údajů z CZ.NIC registrovanou českým providerem Forpsi sídlícím v Praze a provozovanou na serverech společnosti OMAX Holding s.r.o., rovněž se sídlem v Praze.

jako hrubý orientační údaj o přibližném a relativním impaktu sledovaných webů. Data zde uvedená byla platná ke dni 20. srpna 2014 a konkrétní čísla jsou k dispozici v tabulce 3.

Z webů, které byly v předchozí fázi výzkumu klasifikovány jako antisemitské, byl Alexou z hlediska návštěvnosti nejvýše hodnocen webzin Zvědavec následovaný weby New World Order Opposition, Matrix-2012, osobním blogem Adama Bartoše a stránkami Akce D.O.S.T. Tento výsledek je zajímavý proto, že ani jeden z těchto webů není neonacistický a dokonce i hodnocení „krajní pravice“ by u nich bylo přinejmenším sporné. Ve všech případech jde o weby milovníků teorií spiknutí přicházejících jak z levé, tak z pravé strany politického spektra. Tyto stránky nejsou napojeny výhradně na extremistickou scénu a oslovují mnohem širší skupinu čtenářů. Stále jde však o weby vyhodnocené jako antisemitské, kde Židé v různých podobách hrají úlohu mnohdy až abstraktní, temné negativní síly stojící v centru všech pojednávaných spikleneckých teorií. Mezi těmito weby se rovněž umístily stránky *Ne Bruselu – Národní demokracie* stejnojmenné politické strany, vedené Adamem Bartošem. Většina webů, které by bylo možno označit za extremistické (weby vyzývající k násilí, radikální či dokonce ozbrojené politické akci apod.), ve skutečnosti v tomto měření hluboce propadla až na nejnižší příčky. Stránky Dělský potápěč, které byly na scéně neonacistického internetu vyhodnoceny metodou sociálních sítí jako nejvíce odkazované, se v tomto druhém měření ocitly až za všemi výše uvedenými weby konspiračních teoretiků. Pozice předního webu na neonacistické scéně jim však zůstává, neboť ostatní neonacistické se umístily níže.

Weby samotné uvádějí návštěvnost jen sporadicky. Ty, které ji přiznávají, vykazují zpravidla počty v řádu jednotek až desítek tisíc přístupů (což se nemusí nutně rovnat počtu unikátních čtenářů). Pro alespoň základní představu je možno vybrat dva až tři, které údaj o návštěvnosti samy deklarují. Je nutno zdůraznit, že počet přístupů

nemusí automaticky znamenat počet unikátních čtenářů. Tentýž čtenář se může na web opakovaně vracet, přičemž to může činit z různých zařízení, takže ani filtrování pomocí IP adres a MAC adres nedává provozovateli webu stoprocentně přesnou odpověď.

Webzin Zvěděvec, výše hodnocený jako nejnavštěvovanější ze sledované scény podle ratingu Alexa, uváděl v březnu 2014 údaj sto padesát tři tisíc přístupů za uplynulý měsíc s tím, že jde o čtvrtinu více než je dlouhodobý průměr stránek (což by bylo přibližně sto deset tisíc přístupů měsíčně).³⁰ Web má již natolik silnou čtenářskou základnu, že si mohl dovolit zavést placený obsah, byť s rozporuplnými výsledky. Analogicky lze předpokládat, že weby, které byly ratingem Alexa umístěny na podobné pozice (Vědomí AC24, NWOO), budou mít i řádově podobné množství přístupů, tj. minimálně desítky tisíc měsíčně. Podrobnými statistikami se chlubí i Národně-vzdělávací institut (výše vyhodnocen jako šestý v pořadí mezi sledovanými weby podle ratingu Alexa), jehož jednotlivé články mají mít řádově kolem tisícovky přístupů. Web dále uvádí za rok 2013 celkovou roční návštěvnost sto čtyřicet tisíc a průměrnou měsíční návštěvnost kolem jedenácti tisíc. Čtenáře tohoto webu měla nejvíce zaujmout kniha Petra Bakaláře *Psychologie Romů* (patnáct tisíc stažení za rok 2013) a dále pamflety *Antikrist* (dvanáct tisíc stažení), *Vzpouza deprivantů* (deset tisíc stažení), *Analýza 17. listopadu* Miroslava Dolejšího (deset tisíc stažení), *Zpráva o rozkrádání majetku* (devět tisíc stažení), *Jak se vyhnout placení pokut* (osm tisíc stažení), případně *Protokoly siónských mudrců* (šest tisíc stažení).³¹ Opět můžeme analogicky předpokládat, že weby hodnocené ratingem Alexa na přibližně podobné úrovni budou mít řádově podobný počet čtenářů, tj. kolem deseti tisíc měsíčně. V tomto případě by šlo o soukromý blog Adama Bartoše, stránky Akce D.O.S.T. či neonacistické weby jako Dělský potápěč, White-Media apod. Počty čtenářů uvádí také Freeglobe, kde měsíc starý článek může, podle atraktivity tématu, nasbírat mezi

³⁰ Stwora, V.: Akce „Káva pro Zvěděvce“ pomáhá. *Zvěděvec*. 21.4.2014.

³¹ Statistika webu NVI za rok 2013. *Národně-vzdělávací institut*

jedním až pěti tisíci přístupů. Počty uváděné provozovateli webů mohou být pochopitelně nadsazené, případně postavené na hrubém údaji o počtu přístupů, který zahrnuje nejen čtenáře, ale i roboty vyhledávačů apod. Někteří čtenáři se navíc mohou k některým článkům vracet opakovaně, což opět navyšuje počty přístupů. Podle údajů z Alexa přichází značná část návštěvníků těchto webů přímo skrze odkazy z vyhledávačů. Pokud bychom měli kupříkladu u Národně-vzdělávacího institutu věřit statistikám Alexy ohledně toho, jaká klíčová slova ve vyhledávací návštěvníky na daný web přivádějí, pak jde mnohdy o zcela nevinné dotazy jako: „Nový zákon“, „Mohamedova matka“, „Talmud pdf“ či „antisemitismus“.³² V době sepsání tohoto článku se odkaz na NVI skutečně objevoval jako třetí či čtvrtý po zadání hesla „Nový zákon“ do Googlu, jakoby natruc všem SEO poradcům a marketingovým expertům.

Shrnutí

Analýza trendů elektronického antisemitismu přináší závěry, které nás nutí revidovat některé zažitě představy o této scéně. Zprv, český antisemitský kyberprostor je překvapivě dynamickým prostředím, jehož struktura se mění téměř každý rok. Dříve významné weby se odmlčely a nebyly vždy adekvátně nahrazeny. Nové významné weby se vydávají jiným směrem. Zadruhé, význam webů lovců konspiračních teorií pro český antisemitský diskurz narůstá. Tyto weby mají mnohem více čtenářů než weby krajně pravicové a jimi prezentované antisemitské konspirační teorie mají řádově mnohem větší impakt, dosahující desítek až jednoho sta tisíc čtenářů. Běžné dělení na „levici“ či „pravici“ přitom pro tyto weby není funkční a jejich návštěvníci se patrně rekrutují z celé šíře politického spektra – napovídá to ostatně i jejich obsah, kombinující sociální témata, antikapitalismus a antiglobalismus s konzerva-

³² *Alexa – site overview www.vzdelavaci-institut.info.*

tivními tématy jako je odpor proti homosexualitě, interrupcím, evropské integraci apod. Konspirační teorie vytvářejí šedou zónu, z níž čerpá jak pravý, tak levý okraj politického spektra a paradoxně se tyto zdánlivě nesmiřitelné tábory na půdě konspiračních webů běžně setkávají a vzájemně koexistují. Za určitých okolností pak právě tato scéna dokáže levici i pravici přivést na tutéž půdu, jak se ukázalo například během diskuze o umístění radarové základny v ČR, či jak je možno sledovat nyní ve vztahu k občanské válce v Sýrii a k ukrajinské krizi. Zatřetí, některé antisemitské weby otevřeně fungují z českého území, pod českou jurisdikcí a v některých případech jsou hostovány pod doménami legitimně vyhlížejících zpravodajských portálů, jako jsou například Parlamentní listy. Začtvrté, zásadní odlišnosti v míře popularity měřené metodou sociálních sítí zevnitř sledované scény, porovnané s hrubými údaji celkové návštěvnosti naznačují, že většina návštěvníků antisemitských webů přichází z vnějšku, nikoliv zevnitř této scény. Patrně přichází prostřednictvím vyhledávačů, mnohdy při hledání zcela banálních klíčových slov, nikoliv skrze odkazy z jiných webů. Weby, které jsou nejoblíbenější (nejvíce odkazované) zevnitř scény, totiž nejsou v celkových číslech na této scéně automaticky nejnavštěvovanější.

Bibliografie:

- Alexa – site overview* www.vzdelavaci-institut.info. [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.alexa.com/siteinfo/vzdelavaci-institut.info>
- Bastl, M.; Mareš, M.; Smolík, J.; Vejvodová, P. (2011): *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada
- Budil, I.; Tydlitátová, V.; Arava-Novotná, L.; Tarant, Z. (2012): *Encyklopedie dějin antisemitismu* (e-kniha). Západočeská univerzita v Plzni: Plzeň
- Charvát, J. (2007): *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál
- Lupač P., Avukatu J. (2014): *Analýza on-line sítě české krajní pravice. Rexter 1/2014*
- Tarant, Z.; Tydlitátová, V. (2013): *History of Hatred – Hatred of History: Encounters between Antisemitism and Historical Memory*. Západočeská Univerzita v Plzni: Plzeň

Aktuální trendy na scéně českého elektronického antisemitismu v roce 2014

Tarant, Z. (2009): „*Www.racist-webs.cz – Antisemitic Manifestations on the Czech-language Internet. What Can We Learn About Their Authors?*“ in Tydlitátová, V.; Hanzová, A.: *Reflections on Anti-Semitism. Anti-Semitism in Historical and Anthropological Perspective*. Agama: Plzeň, str.: 121-134

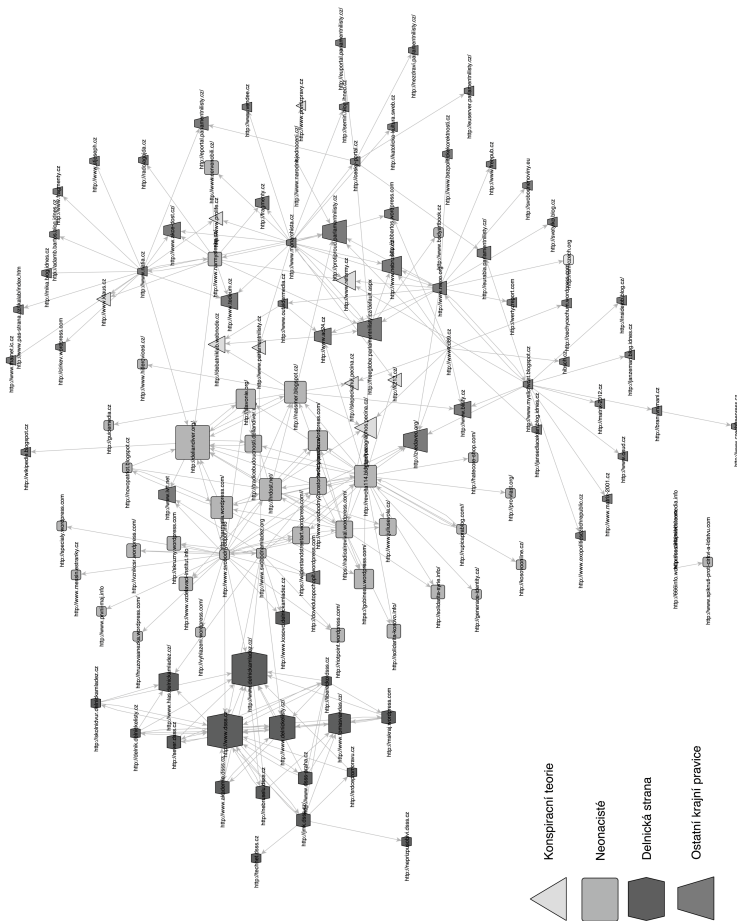
Tydlitátová, V (2013): *E-antisemitismus – projevy antisemitismu na českém internetu*. Západočeská univerzita v Plzni: Plzeň

Použité analytické nástroje:

Alexa – Actionable Analytics for the Web, dostupné z: www.alexa.com [cit. 13.8.2014]

Visone – Visual Social Networks, dostupné z: <http://visone.info> [cit. 13.8.2014]

Obr. 1 Antisemitské weby v českém jazyce. Síť zahrnuje weby jednoznačně antisemitské a weby, jejichž obsah je sporný a současně jsou odkazovány alespoň dvěma jednoznačně antisemitskými weby.

Tabulka 1 Explicitně antisemitské weby v českém jazyce.

Adresa webu	Indegree*	Alexa rating**
http://zvedavec.org/	2,28	86132
http://www.nwoo.org	0,76	123127
http://www.osud.cz	0,38	170476
http://matrix-2012.cz	0,38	1043586
http://www.nebruselu.cz	1,52	1073824
http://www.vzdelavaci-institut.info	0,76	2917753
http://abbartos.wordpress.com	0,76	3551830
http://www.akce-dost.cz/	1,14	3807843
http://deliandiver.org/	4,56	4079211
http://cirkev.wordpress.com	0,38	4358375
http://www.monarchista.cz	0,38	4757100
http://white-media.info	0,00	4957125
http://www.ivtt.net	1,14	5122794
http://www.svobodnyodpor.info	0,38	5351157
http://www.cd89.cz	0,00	5472471
http://cechycechum.wordpress.com	0,38	6576516
http://www.narodnisjednoceni.cz/	0,00	7301901
http://sarmatia.wordpress.com/	1,90	10046341
http://pro-vlast.org/	0,38	10464195
http://www.svobodny2prostor.wordpress.com/	1,14	10614532
http://www.natia.cz	0,38	10704185
http://www.spiknuti-proti-cirkvi-a-lidstvu.com	0,38	11371268
http://generace-identity.cz/	0,38	11481921
http://www.narmyslenka.cz/	0,76	11562002

Aktuální trendy na scéně českého elektronického antisemitismu v roce 2014

https://widerstandstreetart.wordpress.com/	1,14	17698723
http://www.delnickelisty.cz/	2,66	N/A
http://freeglobe.parlamentnilisty.cz	2,28	subdoména
http://protiproud.parlamentnilisty.cz	2,28	subdoména
http://nassmer.blogspot.cz/	1,90	subdoména
http://revolta114.blogspot.cz	1,90	subdoména
http://www.hlas.delnickamladez.cz/	1,52	subdoména
http://www.tedeum.cz	1,14	N/A
https://radicalrevival.wordpress.com/	1,14	N/A
http://skruzny.wordpress.com	0,76	N/A
http://solidarita-syrie.info/	0,76	N/A
http://eportal.parlamentnilisty.cz/	0,76	subdoména
http://eurabia.parlamentnilisty.cz/	0,76	subdoména
http://nebruselu.dsss.cz	0,76	subdoména
http://hruzovaanezka.wordpress.com/	0,38	N/A
http://specialy.wordpress.com	0,38	N/A
http://www.hillerovoicesi.cz/	0,38	N/A
http://www.myslichvost.blogspot.cz	0,38	N/A
http://www.pas-strana.cz/tkalab/index.htm	0,38	N/A
http://www.svobodnamladez.org	0,38	N/A
http://adamb.bartos.blog.idnes.cz	0,38	subdoména
http://euportal.parlamentnilisty.cz/	0,38	subdoména
http://euserver.parlamentnilisty.cz/	0,38	subdoména
http://jansedlacekjan.blog.idnes.cz	0,38	subdoména
http://katolicka-kultura.sweb.cz	0,38	subdoména
http://skolnidvur.delnickamladez.cz	0,38	subdoména

*) **Indegree** (údaj uveden v procentech (%)). Vyjadřuje podíl odkazů na daný web oproti celkovému počtu odkazů v síti. Čím vyšší údaj, tím více je daný web zevnitř antisemitské scény odkazován. Hodnota 0 znamená úplnou absenci odkazů na daný web, ať už z jakýchkoliv příčin. Desítka webů s nejvyšší hodnotou Indegree je zvýrazněna tučně. Údaje jsou platné k 15. srpnu 2014.

) **Alexa rating údaj vyjadřuje pořadí webu na celosvětovém žebříčku návštěvnosti podle ratingové společnosti Alexa. Čím nižší údaj, tím lepší umístění. Údaj 900 by kupříkladu znamenal, že na světě existuje 899 webů, které jsou mezi uživateli toolbaru Alexa navštěvovanější než daný web. Údaj je nutno chápat pouze jako velmi hrubý a přibližný, zvláště v českém prostředí. Při porovnání s weby, které jsou tímto ratingem indexovány a současně návštěvnost deklarují, ovšem může tento údaj pomoci odhadnout přibližné pořadí celkové oblíbenosti webů a do určité míry i řádové počty návštěvníků – zda se pohybují v rádech tisíců či desetitisíců. Hodnota „N/A” znamená, že počet zaznamenaných návštěv je příliš malý a tedy pod hranicí statistické chyby. Hodnota „subdoména” znamená, že Alexa dokáže určit pořadí pouze pro hlavní doménu, nikoliv pro jednotlivé subdomény. Weby s doménou třetího řádu (typicky weby hostované pod doménou parlamentnilisty.cz, případně českojazyčné blogy na iDnes.cz) nelze touto metodou hodnotit. Údaje jsou platné k 15. srpnu 2014.

Proti všem – prezidentské volby v roce 2013 pohledem české antisemitské scény

Zbyněk Tarant

Antisemitské konspirační teorie byly na pozadí českého polistopadového veřejného diskurzu přítomny již od raných devadesátých let a měly svá vlastní periodika, jejichž hlas čas od času zaujal pozornost mainstreamových médií. Zpočátku šlo především o tištěná periodika jako *Týdeník Politika*, *Brněnský Dnešek* či *Pochodeň Dneška*. V posledních dvou dekadách převzala vůdčí úlohu periodika internetová. Některá z nich otevřeně deklarují návaznost na činnost *Týdeníku Politika*, jako jsou v předchozí kapitole zmíněné weby Národně-vzdělávací institut či web *Spiknutí proti církvi a lidstvu*. Druhý jmenovaný je dokonce provozován jedním z vydavatelů *Politiky*, Jaroslavem Voříškem. Jiné na něj navazují podobným obsahovým zaměřením, jako tomu bylo u české sekce webu *Altermedia* či nyní u webů *Freeglobe*, *AC24*, *Czech Free Press* a *New World Order Opposition (NWO)*.

V tištěných médiích a pamfletech devadesátých let najdeme významné antisemitské konspirační teorie, spojené s osobami porevolučních demokratických státníků, jejichž osobnosti byly klíčové i ve volebních kláních let 2013 a 2014. Jména Miloše Zemana a Václava Klause nalezneme již v *Analýze 17. listopadu* Miroslava Dolejšiho. Autor tohoto pamfletu, který dodnes definuje diskurz české krajní pravice ve vztahu k událostem Sametové revoluce,¹ byl jedním z nejdéle vězněných

¹ Blíže viz Tarant, Z. (2013), str.: 66-108.

disidentů, který hluboce zahořkl poté, co zjistil, že se osoby zodpovědné za jeho tragický osud, jmenovitě například Vladimír Kolmistr, aktivně účastní činnosti Charty 77 a po revoluci působí na vysokých postech.² V reakci na toto své zklamání sepsal pamflet s názvem *Analýza 17. listopadu*, kde působnost někdejších funkcionářů komunistického režimu na čelných pozicích disentu označuje za pouhou část daleko rozsáhlejší mezinárodní židovské konspirace, v níž události na Národní třídě měly být součástí plánu na vytvoření Velkého Izraele. Václavu Klausovi a Miloši Zemanovi, které v Dolejšího myšlení spojuje především jejich společná působnost na Prognostickém ústavu v Praze a výrazný úspěch v polistopadové politice, věnoval v tomto pamfletu dosti rozsáhlý prostor.³ Antisemitské konspirační teorie provázely Miloše Zemana i Václava Klause po celá devadesátá léta i v první dekádě po roce 2000. Václav Klaus byl kupříkladu umisťován na seznam Židů publikovaný v Týdeníku *Politika*⁴ jakož i na pozdější seznamy uveřejněné Národně-vzdělávacím institutem.⁵ Bývalý ministr financí, premiér a poté prezident byl opakovaně terčem antisemitských konspiračních teorií, podle nichž má prý být haličským Židem (s touto fámou je spojeno i údajné příjmení Pružinský⁶), a dokonce se proti těmto teoriím musel vymezovat na svých osobních stránkách.⁷ K těmto teoriím se pak přidávají obvinění ze spolupráce s KGB apod.⁸ Podobná tvrzení se přitom objevují dodnes. Posledním případem je rozhovor se Zdenou

² Tomek, P. (2009), str.: 419-431.

³ Při čtení *Analýzy 17. listopadu* je třeba klást zvýšený důraz na skutečnost, že na internetu existuje několik verzí tohoto pamfletu, obsahujících dílčí obsahové změny jako přidaná jména v seznamech apod.

⁴ *Týdeník Politika* 96/1992, str.: 2

⁵ Rozšířený částečný seznam Židů a židovských míšenců v kultuře. *Národně-vzdělávací institut ČR*

⁶ Kromě *Týdeníku Politika* a *Seznamu Židů a židovských míšenců* se v devadesátých letech tato fáma objevila například v *Necenzurovaných novinách* Petra Cibulky. Viz Andrey L.: Profesor Václav Klaus a bída ducha. *Necenzurované noviny* 12/1996, str.: 6.

⁷ Klaus, V.: Odpověď na reakce některých zneuživatelů internetové svobody *Klaus.cz*

⁸ Např.: Mašek, J.: Koho (ne)zvolit prezidentem? (1/2) *Osud.cz* 6.1.2013

Mašínovou, sestrou bratří Mašínů, uskutečněný na webu Parlamentní listy v dubnu 2012 v době, kdy se již rozbíhala kampaň k prezidentským volbám.⁹

O to překvapující pak může být podpora těžce scény z úst téhož Václava Klause, jmenovitě v případě Adama Bartoše¹⁰ či Ladislava Bátory. Přítomnost milovníků konspirací Petra Hájka, Ladislava Jakla či Ladislava Bátory na vysokých politických postech v okolí či díky vlivu prezidenta Václava Klause umožňovala celé scéně, aby získala daleko větší mediální prostor, než by si s ohledem na svou velikost zasloužila. Adam Bartoš v té době řadový a nepříliš úspěšný novinář propuštěný ze dvou redakcí se mohl na svém blogu pochlubit fotografiemi z prezidentské audience¹¹ a poněkud zmateným a mnohoznačným výrokům Petra Hájka o 11. září jakožto mediální bublině či o neplatnosti Darwinovy evoluční teorie byla věnována daleko větší pozornost médií, než by si podobné výroky zasloužily. Proč Václav Klaus, jakožto zastánce konzervativních hodnot a obhájce skepticismu před „alarmismem“ (pojem Václava Klause), který se navíc sám sporadicky stává terčem antisemitských útoků, dával ve svém okolí prostor příznivcům alarmistických konspiračních teorií a dokonce antisemitům, skutečně není dodnes jasné a profesor Klaus sám se k tomu nikdy jednoznačně nevyjádřil. Česká antisemitská scéna se snaží aktivně vyhledávat hlasy známých osobností, které by mohla použít pro podporu svého vidění světa. Svou náklonnost ke konspiračním teoriím kupříkladu neskrývá ani populární zpěvák Karel Gott,¹² ačkoliv on sám by zrovna mohl být učebnicovým příkladem mediální konstrukce kultů osobností, nehledě na to, že i on sám byl v minulosti zařazován na seznamy Židů. Citace z

⁹ Rychetský, J.: Sestra Mašínů: Klaus „Pružinský“ není slušný ani etický. Nebyl ani Havel. *Parlamentní listy* 7.4.2012

¹⁰ Rozhovor prezidenta republiky pro Lidové noviny. *Klaus.cz*. 18.12.2010

¹¹ Bartoš, Adam B.: S politiky, s přáteli. *Adam B. Bartoš – Bůh, vlast, rodina*

¹² Karel Gott: Běh světa řídí ilumináti, lóže a mysticko-okultní organizace. *Freeglobe* 5.1.2012

Protokolů síónských mudrců zazněly v roce 2011 na půdě senátu z úst senátora Jaroslava Doubravy,¹³ který se sice hned poté oficiálně omluvil, ovšem i nadále poskytuje rozhovory a texty pro antisemitský web Freeglobe. Doubrava, který původně v roce 2010 kandidoval za KSČM a teprve později vstoupil do sdružení Severočesí.cz, je navíc jedním z příkladů obličné vymezitelnosti hranic mezi takzvaně „levicovým“ a „pravicovým“ antisemitismem.¹⁴ Podporu konspiračním teoriím vyjádřil v nedávné době i poslanec ČSSD (dříve Věci veřejné) Stanislav Huml, který se na svém oficiálním profilu na sociální síti Facebook rozpovídal o 11. září jakožto údajném „výmyslu“ amerických tajných služeb.¹⁵ Ve stejném duchu pak hovořil o tehdy čerstvé letecké katastrofě malajsijského letu MH17 nad Ukrajinou.¹⁶ Aktivním přispěvatelem na antisemitském webu Freeglobe se stal i herec a dabér Zbyšek Pantůček, který pak před volbami do Evropského parlamentu v roce 2014 podpořil anti-semitskou stranu Ne Bruselu – Národní demokracie.¹⁷ Celkově jde tedy sice o relativně malou scénu, ovšem velmi aktivní, schopnou zaujmout pozornost médií hlavního proudu a dokonce i získat přízeň některých osobností formujících veřejný kulturní, politický a mediální diskurz.

¹³ Senátor citoval podvrh, který podnítl holokaust. Zajímavé čtení, řekl. *iDnes.cz* 8.10.2011

¹⁴ Dalšími příklady mohou být: bývalý komunistický cenzor Miroslav Sládek, známý v devadesátých letech jako nejuspěšnější krajně pravicový politik, či vydavatel ultrapravicového a antikomunistického Týdeníku Politika, Josef Tomáš, který se po propuštění z vězení nakrátko stal tiskovým mluvčím KSČM. Namísto „levicový“ a „pravicový“ antisemitismus se doporučuje užívat adjektiv „sociální“, „rasový“, „náboženský“ apod., umožňujících přesnější popis fenoménu, které se ve skutečnosti mohou vyskytovat po celé šíři politického spektra.

¹⁵ Bělka, M.: Pád letadla nad Ukrajinou vymyslela CIA, stejně jako 11. září, míní Huml. *iDnes.cz* 31.8.2014

¹⁶ Viz kapitola Věry Tydlitátové v této knize.

¹⁷ Dabér a herec Zbyšek Pantůček publikoval patnáct článků na webu Freeglobe. Během předvolební kampaně pro volby do Evropského parlamentu například přišel s textem: Pantůček, Z.: Děda mi vyprávěl o Protokolech. Dožili jsme se toho. Proto je třeba podpořit NE Bruselu. *Freeglobe* 9.3.2014

Ačkoliv oficiálně byly kandidatury v historicky první přímé volbě prezidenta ČR oficiálně oznamovány až začátkem roku 2012, první výstřely kampaně padly již v roce 2011, kdy byl schválen příslušný ústavní zákon a začalo se spekulovat o prvních kandidátech.¹⁸ V této kapitole budou sledovány postoje redakcí antisemitsky zaměřených webů k jednotlivým kandidátům a stranám a to s důrazem na přítomnost konspiračních teorií v použité rétorice. Sledovaným obdobím bude únor 2012 až leden 2013 s vrcholem v posledních dvou měsících tohoto úseku. Předvolební zápolení o Hrad přitom na antisemitském internetu začíná již krátce po schválení příslušného zákona.

Při zběžném pohledu by se mohlo zdát, že hlasy antisemitské scény otevřeně volající po bojkotu prezidentských voleb jsou vzácné a izolované,¹⁹ případně přicházející ex post.²⁰ Je však možné, že případný bojkot voleb byl vyjádřen tak, že daný web zkrátka o volbách vůbec nepsal, což platí pro většinu neonacistických webů. Prezidentská volba pro ně zkrátka nebyla tématem, k němuž by měly potřebu se vyjadřovat. Při analýze neonacistických webů byla v době kampaně k prezidentským volbám nalezena pouze hrstka letmých zmínek. Bez jasné deklarace však nelze systematicky rozlišit případy aktivního bojkotu od pasivního nezájmu. Specifickým případem je Dělnická strana sociální

¹⁸ *Ústavní zákon č. 71/2012 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky; ve znění pozdějších ústavních zákonů* byl parlamentem schválen 14. prosince 2011, senátem 8. února 2012 a podepsán prezidentem Václavem Klausem 17. února 2012. Příslušný prováděcí zákon byl schválen 1. srpna 2012. Teprve ve chvíli, kdy oba zákony vstoupily v platnost, dne 1. října 2012, mohli jednotliví kandidáti začít se sběrem podpisů či parlamentní podpory pro svou kandidaturu. Pro některé z nich, jako například pro předsedu Dělnické strany Tomáše Vandase, představoval omezený čas na sběr podpisů překážku natolik zásadní, že se nakonec nemohli klání o pražský hrad zúčastnit. Viz: Vandas, T.: Prímá volba prezidenta pro politiky, nikoliv pro občany. *DSSS* 9.2.2012

¹⁹ Příkladem může být blog Tomáše Peciny: Vzhůru k urně? Ještě uvidíme... *Slepecká hůl*. 26.1.2013

²⁰ Příklad komentáře ex post: Král, R.: Návrat majora Zemana – Aneb volíš Losnu nebo Mažňáka? *Zvědavec* 25.1.2013

spravedlnosti, která se voleb chtěla aktivně zúčastnit se svým kandidátem. Kandidaturu Tomáše Vandase strana oznámila již v prosinci 2011. V souladu s představou o spiknutí médií píše:

Současně média budou chrlit jména kandidátů, kteří se na prezidentské křeslo nedočkavě třesou. Vždyť už to slyšíme dokola. Fischer, Sobotka, Švejnar, Němcová, Schwarzenberg, Zeman atd. Prostě co jméno, to „osobnost“ a zaručená „změna“. Ale dovedu si představit tu masáž, která se začne valit na lidi, jen aby, nedej bože, nebyl hlavou státu nějaký ten euroskeptik, populist a či extremist.²¹

Kvůli nedostatku podpisů pro kandidaturu Tomáše Vandase však strana nakonec neměla možnost se prezidentské volby zúčastnit. Limit padesáti tisíc podpisů nutný pro přijetí kandidatury nesla velmi hořce. V článku ze října 2012 se vymezovala nejen vůči „*loutkovému premiérovi*“ a „*exponentovi nadnárodní korporace*“ Fischerovi či „*zdegenerovanému šlechtici Schwarzenbergovi*“, ale i vůči kandidátům, které považovala za přímou konkurenci pro Vandase: „*Režimu vyhovuje, že budou kandidovat různí okamurové, franzové či bobošíkové. Od nich nehrozí nebezpečí ohrožení. Tito kandidáti pochyťají protestní hlasy; ale celkově neohrozí ‚státotvorného‘ kandidáta.*“²² Ostatní kandidáty jako Miloše Zemana, Jiřího Dienstbiera, Přemysla Sobotku, Táňu Fischerovou či Zuzanu Roithovou v tomto konkrétním článku nezmiňuje. S blížícím se prvním kolem prezidentské volby vyzvala DSSS své příznivce velmi skeptickým hlasem, aby dali svůj hlas komukoliv kromě Jana Fischera, s nímž má tato strana nevyřízené účty kvůli protiextremistickým razím provedeným za Fischerovy vlády:

²¹ Vandas, T.: Vandas kandidátem na prezidenta? *Dělnická strana*

²² Prezidentská šaškárna. *Dělnická strana* 28.10.2012

Výběr kandidátů co do pestrosti a kvality plně odpovídá úrovni současné české společnosti, takže nějaké řeči o lepších lidech kdesi v pozadí, kteří nemohou kandidovat z různých důvodů, jsou naprosto bezpředmětné. Prostě jen výmluvy. Národ má na výběr to, co si zaslouží. [...] V nadcházející volbě tedy zbývá podpořit kandidáta, který se nejmenuje Jan Fischer. Nositel toho jména chce „stmelovat“ společnost dalšími zákazy politických stran (napravo i nalevo) a dalšími procesy s „extremisty“ a nepohodlnými občany. Je to kariéerní kreatura, kterých bylo v každém režimu vždycky dost. My ale nechceme v čele státu bezcharakterní osobu, která s rudým kostlivcem ve skříní poučuje národ o Havlovi a „demokratickém procesu“. Nepotřebujeme na Hradě prázdnou figuru, která „po obamovsku“ neohrabaně máchá rukama, a tím její „duševní“ potenciál končí. Každý jiný kandidát na prezidenta je lepší než Fischer! S tím také jdeme do nadcházejících prezidentských voleb.²³

Dělnická strana si tento kurz držela i po skončení prvního kola volby, když vyřazení Jana Fischera z dalšího klání označila „za úspěch prvního kola.“²⁴ Na příkladu prezidentských voleb však lze demonstrovat zajímavou proměnu v diskurzu DSSS, totiž absenci antisemitských výroků v oficiální stranické rétorice. Oproti letům 2008, 2009 a 2010 je to zásadní změna.²⁵ Ačkoliv má Dělnická strana sociální spravedlnosti neonacistickou minulost a v jejích řadách stále působí příznivci neonacistické scény, antisemitským výrokům se v posledních letech vyhýbá, ať už z opatrnosti před možným opakovaným slůháním či z pragmatického zjištění, že Židé nejsou pro českou společnost dostatečně silným mobilizačním tématem. Do určité míry to patrně souvisí i s odklonem části radikálního jádra neonacistů od DSSS a odchodu výrazných antisemi-

²³ DSSS: Anti-Fischer, nejlepší kandidát na prezidenta *Dělnická strana* 8.1.2013

²⁴ DSSS: Neúspěch Fischera považujeme za úspěch prvního kola volby prezidenta *Dělnická strana*

²⁵ Antisemitismus v rétorice Dělnické strany v jejím nejradikálnějším období je blíže analyzován v: Tarant, Z. (2009)

tsky naladěných postav, jakými byli předseda Národního sjednocení Ladislav Malý, sourozenci Šlégrovi, Petr Kotáb a další. Sám Tomáš Vandas se zmínkám o Židech vyhýbal i v nejradikálnějším období strany a to jak v písemných prohlášeních, tak v projevech na demonstracích. Tuto linii dokázala DSSS udržet i během předvolební kampaně ve vztahu k Janu Fischerovi. Ačkoliv byl tento kandidát terčem velmi ostré rétoriky ze strany DSSS, žádný z výroků této strany, publikovaný na webu strany a její mládežnické organizace či v periodikách Dělnické listy a Hlas mládeže, neobsahuje zmínky či narážky na Fischerův židovský původ.

Fakt, že mezi kandidáty figuroval i Jan Fischer, mohlo být vnímáno jako pozitivní signál o toleranci české společnosti vůči Židům. O tehdy ještě populárním premiérovi úřednické vlády z roku 2010 se od počátku hovořilo jako o jednom z favoritů. Fisher se ke svému židovskému původu otevřeně hlásil, což z něj činilo logický terč antisemitských útoků. Někteří Židé si vítězství Jana Fischera nepřáli z obavy, že by případné přešlapy či selhání Jana Fischera v úřadu mohly být zneužity ke kolektivnímu obviňování židovské komunity jako celku, a analytíkové se tak logicky pozastavovali nad tím, zda to samo o sobě neznačí přítomnost pocíťovaného latentního antisemitismu.²⁶ Některé z projevů antisemitismu během prezidentských voleb mohly těmto obavám dávat za pravdu, ale situace byla o poznání složitější: terčem antisemitských útoků se nakonec nestal pouze Jan Fischer, nýbrž většina kandidátů, nezávisle na tom, zda jsou ve skutečnosti Židy či nikoliv. Kupříkladu Adam Bartoš měl o většině z nich předem jasno. V červnu 2012 publikoval článek, který měl satiricky vyobrazovat denní rozvrh jednotlivých osobností poté, co by byly zvoleny, například:

Z diáře prezidenta Jana Fischera

09:00 schůzka s br. Janem Krausem (dotace pro časopis)

²⁶ Zoufalá, M. (2013), str.: 121-130.

Proti všem prezidentské volby v roce 2013 pohledem české antisemitské scény

10:00 přijetí delegace mezinárodní organizace B'nai B'rith
11:00 připravovat se na projev pro Knesset, projít si poznámky k vystoupení v tloži
12:00 oběd s představiteli Anti-Defamation League
13:00 konzultace s ministrem vnitra stran velké policejní operace MENE-TEKEL (zatýkání národovců)
14:00 proslov u příležitosti připomínky odjezdu 33. transportu
15:00 pravidelná telefonická konference s Benjaminem Netanjahuem
16:00 rozsvítit menoru před Rudolfinem, začíná šábes
17:00
18:00
19:00 ²⁷

Podobným způsobem byl vyobrazen i „rozvrh prezidenta“ Jiřího Dienstbiera ml., Přemysla Sobotky, Karla Schwarzenberga, Jana Švejnara a Vladimíra Dlouhého.²⁸ Ve všech případech byly zahrnuty aktivity, které měly naznačovat napojení na nadnárodní mocenské struktury a preferování židovských zájmů nad českými. Zahrnuti nebyli Miloš Zeman a Jana Bobošíková, Táňa Fischerová a Zuzana Roithová. Ti patrně jako „agenti cizích zájmů na české půdě“ chápáni nebyli, nebo svou kandidaturu oznámili až po publikaci zde citovaného článku. Podobný přístup zvolil tentýž autor i v článku, nazvaném: *Příští prezident bude sionista*, kde se vymezuje vůči téměř všem tehdy uvažovaným kandidátům na základě toho, že mají být Židy, sloužit židovským zájmům, nebo být se Židy v příbuzenských vztazích. Bartoš tehdy za nevhodného považoval i Miloše Zemana, o jehož kandidatuře měl rozporuplné pocity: „*Abych byl konkrétní, Miloš Zeman, jeden z mála ryze českých kandidátů a také jeden z mála těch, kteří by mohli zajistit kontinuitu s dosavadní zahraniční politikou Václava Klause (a kterého bych i já sám byl za jistých okolností ochoten volit)*,”

²⁷ Bartoš, Adam B. Běžný den českého prezidenta. Českého? *První zprávy* 23.6.2012.

²⁸ Srov.: Tydlitátová, V. (2013), str.: 340-344.

*je opět a zase sionista.*²⁹ Není bez zajímavosti, že tento článek z konce září 2012 byl později z webu stažen a je nyní dostupný pouze přes webarchiv.

Antisemitismus byl do osobních útoků vůči jednotlivým kandidátům vnášen dvěma základními cestami. Zaprvé, pouze antisemita rozhoduje o tom, kdo je v jeho očích „Židem“ a „židovství“ tak s využitím spiklenecké teorie přisoudí komukoliv, případně jej naopak odejme, podle toho, co je v dané chvíli rétoricky či politicky výhodné. Některé z těchto případů je tak možno použít jako příklad takzvaného „antisemitismu bez Židů“. Připomínáme v tomto ohledu definici antisemitismu, uvedenou v předchozí kapitole této knihy, jakož i sepisování seznamů domnělých Židů, nebo předchozí příklady antisemitských narážek vůči osobnosti Václava Klause, které jakoby nyní byly v části sledované scény zapomenuty (přisouzené „židovství“ bylo opět odňato). Zadruhé, není-li možné dotyčného přímo označit za Žida (typicky u Karla Schwarzenberga), je pak tato osoba prohlášena za člena zednářské lóže nebo jiného spolku, který má být vykonavatelem příkazů židozednářského spiknutí.

V případě Jana Fischera nebylo židovství z pohledu antisemitské scény jedinou výhradou – vytýkána mu byla rovněž komunistická minulost, absence charismatu a pociťovaná nedostatečná pevnost charakteru, kvůli které byl častován hanlivými přezdívkami jako „želé“ apod.³⁰ Na tentýž dojem patrně narážel i v roce 2010, ještě během Fischerovy vlády, tehdejší předseda ODS Mirek Topolánek. Jeho výrok si vysloužil značnou pozornost médií hlavního proudu, když ve snaze o nepřiliš povedenou hyperbolu prohlásil v rozhovoru pro deník Blesk, že: „*Gustav Slamečka, když jde do tuhého, tak uhne. Fischer, ten je Žid, není gay; uhne ještě dřív. To souvisí s jeho charakterem.*“³¹ Výrok tehdy vzbudil velmi negativní veřejnou odezvu, do značné míry vyburcovanou snahou

²⁹ Bartoš, Adam B.: Příštím prezident bude sionista *Freeglobe* 30.9.2012.

³⁰ Victorin, P.: Jan „Želé“ Fischer, aneb Neuvěřitelně vtipná zlomyslnost Čechů. *Czech Free Press* 11.1.2013.

³¹ Topolánek: Premiér je žid, který uhne kvůli svému charakteru. *Blesk.cz* 20.3.2010

bulvárního média o konstrukci skandálu, ačkoliv výrok jako takový byl, v porovnání se zde citovanými příklady, v podstatě neškodný.

Jan Fischer byl považován za favorita prvního kola volby, a proto se i většina antisemitské rétoriky zaměřila na jeho osobu. Web Freeglobe se pro první kolo volby vybavil animovaným bannerem s nápisem „*Nejdřív Fischer, potom kosher*“ a přišel s výčtem hříchů Jana Fischera, kde vedle běžných výtek jako komunistická minulost či politické přešlapy (rozpočtový schodek, důchodová reforma, dotace pro solární elektrárny) jmenuje i (podobně jako DSSS) zvýšenou aktivitu policie ve vztahu k politickému extremismu za jeho vlády. Jako důvod nevolit tohoto kandidáta konečně uvádí i jeho kandidaturu do neziskové organizace s názvem Evropský židovský parlament, jejíž název byl pro antisemity velmi provokativní.³² Zvolená rétorika je učebnicovým příkladem antisemitského obvinění z dvojí loajality: „*Dnes chce J[an] F[išcher] zastupovat Českou republiku v pozici hlavy státu a bránit její národní zájmy. Je otázkou, jestli bude JF loajálnější českému nebo židovskému národu, jestli bude hájit české nebo izraelské zájmy. Pokud by došlo ke střetu těchto zájmů, JF zřejmě zaujme takové postavení, ze kterého bude moci nejvíce profitovat. Bude to postavení pročeské?*“³³ Redakce webu bedlivě sledovala všechny Fischerovy výroky ve vztahu k židovství a v jejím hledáčku tak utkvělo například i zahájení činnosti Pražského centra židovských studií na FF UK v Praze, kde se Freeglobe pozastavuje nad výrokem prezidentského kandidáta o významu Prahy pro židovskou kulturu.³⁴ Taktéž Jiří Maria Mašek z webu Osud.cz (stránky kombinující postmoderní komerční esoteriku s antisemitskými konspiračními teoriemi, měsíční návštěvnost se pohybuje v řádu desítek tisíc), uvedl jako důvod proč

³² Evropský židovský parlament je nevládní nezisková organizace, založená na jaře roku 2011, která si klade za cíl být místem setkávání a koordinace aktivit židovských komunit ve střední a východní Evropě. Navzdory oficiálně znějícímu názvu nemá organizace sama žádnou autoritu ani pravomoc a právně stojí na úrovni běžných NGOs.

³³ Proč nevolit Jana Fischera? *Freeglobe* 15.11.2012

³⁴ Prezidentský kandidát Fischer: Praha je centrum židovské kultury. Vedle Jeruzaléma a New Yorku. České a židovské zde splývá. Šalom! *Freeglobe* 27.6.2012.

nevolit Jana Fischera obvinění z dvojí loajality: „*Otevřeně se hlásí k židovství. Jde na ruku nadnárodním strukturám a ČR by za jeho prezidentování zřejmě výrazně ztratila národní suverenitu.*“³⁵

Jiří Mašek otevřel na svém serveru *Osud.cz* anketu, jíž se zúčastnilo celkem 1958 čtenářů, což je vzhledem k celkové velikosti zkoumané scény dosti velký vzorek, byť někteří mohli možná hlasovat vícekrát a výsledky je třeba číst s jistou dávkou opatrnosti. Z ankety vyplynulo, že nejvíce čtenářů tohoto esoterického webu o solární výživě, spiknutích Židů s ještěry, návštěvách mimozemšťanů, transformaci vědomí a léčivé síle krystalů, by volilo Tomia Okamura, pokud by mohl kandidovat (22%). Další by dali přednost Táně Fischerové (17%), Vladimíru Franzovi (13%), Janě Bobošíkové (12%) a Miloši Zemanovi (12%). Zcela propadl „*Karel von Schwarzenberg*“, jak jej *Osud.cz* nazval, aniž by jakkoliv chtěl své čtenáře ovlivňovat, Jiří Dienstbier (8%), Zuzana Roithová (4%) a Jan Fischer (3%). Na posledním místě s pouhým 1% skončil Přemysl Sobotka.³⁶ V jiném článku pak provozovatel webu sám doporučil volit Zuzanu Roithovou či Janu Bobošíkovou, ačkoliv odhadoval, že nakonec zvítězí Miloš Zeman před Janem Fischerem.³⁷

Jedním z překvapení prezidentské volby byla bezesporu kandidatura hudebníka a skladatele Vladimíra Franze. Od momentu oznámení Franzovy kandidatury bylo možno předpokládat, že výtky kupříkladu z ultrakonzervativní scény budou směřovány především kandidátův nonkonformní vzhled. Použitá rétorika však šla mnohem dále a dokonce i Franz se stal terčem antisemitských konspirací. V době, kdy si vzrůstajících preferencí netradičního kandidáta před prvním kolem prezidentské volby začínala všimát česká i zahraniční média, přišel Adam Bartoš s článkem, v němž označuje Franze za součást zednářského spiknutí. V textu publikovaném v předvečer Štědrého dne tvrdí, že „*zednářští pravdoláskaři*“ měli prý do prezidentské volby vyslat

³⁵ Mašek, Jiří Maria: Koho (ne)zvolit prezidentem? (1/2). *Osud.cz* 6.1.2013

³⁶ Koho budete volit českým prezidentem? *Osud.cz*

³⁷ Mašek, Jiří Maria: Koho (ne)zvolit prezidentem? (1/2). *Osud.cz* 6.1.2013

„7 z 9 kandidátů“ s tím, že teprve později se ukáže, který z nich „byl přece jen nejlepší (nejpovolnější, nejtvárnější, nejposlušnější) – teprve ten bude pak se vši vervou mediálně podpořen.“ Důvod této strategie je Bartošovi, který sám kupodivu fandil Miloši Zemanovi, zcela jasný: „Hrozí totiž jinak, že si pravdoláskařští kandidáti vzájemně uberou hlasy; protože jejich voličstvo – ničím nepoučené a ponechané vlastnímu rozhodnutí – bude své hlasy rozdělovat mezi Fischera, Fischerovou, Schwarzenberga, Sobotku, Roithovou, Dienstbiera a Franze. Tak se může docela dobře stát, že nakonec zvítězí Zeman, což je pro pravdoláskaře představa navýsost děsivá.“³⁸ Bartoš se pak zamýšlí nad vztahem Karla Franze s kontroverzním miliardářem a zakladatelem protikorupčního fondu Karlem Janečkem, kterého zasazuje do širšího obrazu mezinárodního spiknutí. Poté se vrací ke vzhledu kandidáta a píše:

Jakkoli se Franz tváří jako člověk stojící mimo hlavní proud, člověk politikou nepolíbený, jakási politická tabula rasa, tedy pro mnohé zcela ideální kandidát, protože ho vnímají jako toho, kdo stojí mimo systém, jsem přesvědčen, že i Franz patří do stejné „party kluků, co spolu mluví.“ Nemluvím nyní o politice, ale řekněme o jakési zednářské angažovanosti. O iluminátském znamení vševídecího oka, které nosí Franz vytetované na těle (pod košili, takže není tolik vidět), jsem už psal. [...] O tom, že jeho tetování je výsledkem pečlivého plánování, mluvil navíc Franz v různých rozhovorech sám. Dobře tedy ví, co tento symbol v určitých kruzích znamená a co tím říká svému okolí, když si ho nechal na tělo vyobrazit. Varovné by však pro nás mělo být už samotné tetování, které v případě Franze nemůže mít žádný estetický význam. Souhlasí-li někdo s tak masivním znetvořením celého těla, je to už záležitost čistě duchovní a to vědomě duchovní. Bible o tetování mluví jasně – Bůh ho zapovídá jako magický okultní rituál, kterým se člověk otevírá působení démonických sil. „Nebudete svá těla zjizvovat pro mrtvého, ani si dělat

³⁸ Bartoš, Adam B.: Pozor na Franze. *Freeglobe* 23.12.2012

nějaké tetování,“ přikazuje Bůh Židům (Třetí Mojžíšova 19:28). Magickou stránku tetování připouští i sám Franz: „Umění tetování provází lidstvo od pradávna. Kromě původní magické a rituální funkce plní i funkci estetickou. Jde o výraz trvalého a neměnného rozhodnutí stát si za svým, a to v dobrém i zlém. Chci však dodat, že moje tetování je výsledkem dlouhodobě promyšlené koncepce, nikoli náhlého hnutí myslí,“ řekl v jednom ze svých rozhovorů.³⁹

Podobné hlasy je možné použít jako doklad typického fenoménu v argumentaci konspiračních teorií. V imaginaci jejich autorů existuje jakési všemocné spiknutí, které dokáže, cokoliv si usmyslí. Toto spiknutí má ale současně potřebu záměrně rozsévat více či méně skrytá znamení, která umožňují vzájemné vizuální rozpoznávání spiklenců a prozrazují chystaný plán tomu, kdo ví, jak ony tajemné symboly číst. Dodejme, že Adam Bartoš se spolu s Danielem Solisem⁴⁰ proslavili například tím, že na základě numerologické analýzy seriálu Simpsonovi a rozboru písně Leonarda Cohena „*First, We Take Manhattan*“ předpověděli nukleární útok na Berlín.⁴¹ Když se tedy Vladimír Franz nechal potetovat, pak to v představách autora byl již předem promyšlený plán, související s jeho dlouhodobou úlohou v konspiraci. Současně je ale přitom Franzovi vytýkána i jeho skinheadská minulost.⁴²

Černým koněm prezidentské volby se nakonec nestal Vladimír Franz, nýbrž Karel Schwarzenberg. Na rozdíl od Václava Klause či Miloše Zemana nebyl Karel Schwarzenberga v devadesátých letech ve středu pozornosti českých antisemitů. Schwarzenberg nefiguruje na „židovských seznamech“ a v Týdeníku Politika jsou mu věnovány pouze náhodné narážky, jako například v č. 72 z roku 1992, kde je označován za jednoho ze strůjců tehdy připravovaného rozdělení Československa,

³⁹ Ibid.

⁴⁰ Solis, D.: Kdo chce letos provést teroristický útok na Berlín? *Freeglobe* 22.5.2011

⁴¹ Bartoš, Adam B.: Teroristický útok v Berlíně už zítra? *První zprávy*

⁴² Ibid.

kteří prý měl pro Václava Havla a rakouské mocenské zájmy plánovat ještě před Sametovou revolucí.⁴³ Více pozornosti těchto kruhů na sebe přitáhl teprve během svého působení ve vládách Mirka Topolánka a Petra Nečase. Schwarzenbergovo jméno se na antisemitských webech začalo častěji skloňovat v souvislosti s diskusí o umístění radarové základny v ČR (Schwarzenberg jako ministr zahraničních věcí podepsal v USA příslušné dohody) a částečně i s kauzou jmenování Ladislava Bátory na vysoký úřednický post na Ministerstvu školství. S koncem prvního kola výrazně poklesl počet antisemitských výroků vůči Janu Fischerovi a dalším vyřazeným kandidátům a celá scéna se zaměřila na Karla Schwarzenberga.

Argumentace antisemitské scény vůči prezidentskému kandidátovi Karlu Schwarzenbergovi byla vedena po čtyřech základních liniích: 1. „cizí živel“ 2. „služebník mezinárodního spiknutí“ 3. „fašistický kolaborant.“ 4. „senilní stařík“. Schwarzenberg není v žádném z textů označován za Žida, ovšem je mu opakovaně podsouvána kolaborace se zájmy nadnárodních mocenských struktur, které jsou následně v některých případech nepřímě ztotožněny se Židy obecně či s rodinami slavných židovských mecenášů, to vše za využití vysoce komplikovaných myšlenkových konstrukcí. Schwarzenberg je obecně v této argumentaci spojován se skupinou Bilderberg, kterýžto tajnůstkářský přednáškový klub je považován za místo, kde dochází ke koordinaci světového spiknutí, a rovněž s takzvanou Trilaterální komisí. Schwarzenberg o své účasti na jednáních těchto organizací opakovaně otevřeně hovořil.

Krátce po oznámení Schwarzenbergovy kandidatury přišel Freeglobe s článkem nazvaným: „Zednářský boj o Hrad začal“. Adam Bartoš v něm využívá příležitosti, aby si s Karlem Schwarzenbergem vyřídil účty. Motivem měl být Schwarzenbergův postup v kauze Ladislava Bátory.⁴⁴ Bartoš však dále píše:

⁴³ Například v *Týdeník Politika* 72/1992, str.: 2

⁴⁴ Shrnutí kauzy pohledem internetového antisemitismu viz: Tydlitátová, V. (2013), str.: 324-332.

Proti všem – prezidentské volby v roce 2013 pohledem české antisemitské scény

Schwarzenberg není českým politikem v Rockefellerových think-tancích (Bilderberg Group, Trilateral Commission, Club of Rome, CFR aj.), ale Rockefellerovým politikem v České republice. [...] Je stále více směšnější figurkou, kterou mocné finanční kruhy z USA, stejně jako kruhy sionistické, potřebují mít na důležitém místě. Je jejich služebníkem, vykonavatelem jejich přání, někým, kdo jim odezírá ze rtů a plní jejich pokyny: Je libo americký radar? Zařídím. Lisabonskou smlouvu? Není problém. Velký Izrael? Zapracuji na tom.⁴⁵

Web Zvědavec chápal druhé kolo volby jako „*pokračování boje mezi Klausovou konzervativní místní a Havlovou pravdoláskařskou nadnárodní klikou.*“ Autor, podepsaný jako Václav Kytíčka, dále píše:

To partička Havel, Vondra a Schwarzenberg sem hned po revoluci napochodovali zastupující ty nemocnější zahraniční loupeživé korporace. Také to byl jejich hlavní úkol, pro který je celá léta Charty 77 ze zahraničí podporovaly. Za odměnu si pak mohli naprosto v klidu mimo zákon zrestituovat své majetky (Havel prolomil Benešovy dekrety a Schwarzembergoví se vracelo podle rakouského práva!) Jestli Fischer byl loutka cizích korporací (taky ho sakra mediálně tlačily), tak Schwarzenberg je jejich čestným předsedou (viz jeho dlouholeté a utajované členství v Bilderberg group).⁴⁶

Ačkoliv text přímo nezmiňuje *Analýzu 17. listopadu*, její vliv je v uvedené ukázce, například ve zmínkách o dlouhodobé přípravě Charty 77 jakožto nástroje zahraničních zájmových skupin, patrný.

Katolický kněz Filip Maria Štajner napsal na úvod druhého kola prezidentské volby článek, který má být údajně shrnutím názorů tří blíže nespecifikovaných významných církevních osobností. Jeden ze tří

⁴⁵ Bartoš, Adam B.: Zednářský boj o Hrad začal. *Freeglobe*. 30.10.2011

⁴⁶ Kytíčka, V.: O Zemanovi, Schwarzembergoví a mafíánech. *Zvědavec* 18.1.2013

citovaných hlasů promlouvá těmito slovy: „*Schwarzenberg je členem skupiny Bilderberg, Zeman zase bude volen komunisty, nehledě na jeho členství v Lionsklubu. Tentokrát je volba pouze mezi Skyllou a Charybdou, a protože vidím, že oba jsou stejně nebezpeční, vidím jako jediné řešení zaujmout principiální postoj a nevolit nikoho z těchto dvou. Z obou kandidátů jsou oba propotratoví a přející homosexuálům.*“ Autor poté cituje druhý hlas, doporučující volit spíše Schwarzenberga jako „*menší zlo*“, a poté dodává svůj vlastní názor, že Zeman je menším zlem, neboť Lionsklub, jehož je prý Zeman členem, je pouze náborovou organizací zednářů, zatímco Bilderberg je už jednoznačně zednářský. Úvahu zakončuje následujícími slovy:

Zatímco Lionsklub neznámá členství v zednářské lóži, ale je jakousi spřátelenou a náborovou organizací, skupina Bilderberg je nejtvrdší zednářskou a mocensko-židovskou organizací, samozřejmě tajnou nebo politicky korektně nevěřejnou. Každoročně pořádá konference, na které zve vlivné politiky, finančníky a bohaté podnikatele. Ví se, že zakladateli byli Rockefellerové, Rothschildové a podobní, kteří se hned po válce přičinili o založení OSN. Jejich cílem je nový světový řád bez Církve, bez Krista a nejspíš bez Boha, i když některým zednářům existence Boha nevádí, hlavně když se nevěří, že zasahuje do řízení světa. Nejvyšší stupně zednářského rituálu obsahují zasvěcení Luciférovi. V praxi nový světový řád znamená zrušení národních států, zavedení jedné socialistické světovlády, totální kontrolu lidí, jejich čipování a drastické snížení počtu obyvatel planety za pomoci biologických zbraní. Bilderberg se před lety postaral o zavedení AIDS, především k decimaci Afriky. Nedávno vynalezl ptačí a prasečí chřipku s očkováním, do něhož se přidávají látky způsobující rakovinu.⁴⁷

⁴⁷ Štajner, Filip Maria Antonín: Dominikán P. Filip M. Štajner: Bilderberg je nejtvrdší zednářskou a mocensko-židovskou organizací. *Freeglobe* 26.1.2013

Daniel Solis během druhého kola voleb napsal: „*Jedna věc je reálný obraz a věc druhá je ono simulakrum vykonstruované odborníky na ovlivňování veřejného mínění, kteří bezpochyby za operací Schwarzenberg dlouhodobě stojí.*“⁴⁸ Následně je osoba kandidáta na prezidentský post v malé středoevropské zemi napojena na struktury komplexního mezinárodního spiknutí, v nichž vše souvisí se vším:

Málo kdo je schopen nalézt souvislost s okupací Afghánistánu, výrobou opia, odštěpením Kosova od Srbska, barevnými revolucemi ve východní Evropě a Eurasii, Arabským jarem, bombardováním Libye, ozbrojenými střety v Mali, finanční krizí, úspornými opatřeními, zaváděním ESM, atd. Právě proto je možné, aby jak plány na zavedení takzvaného Nového světového pořádku, jejich dlouhodobé naplňování, tak i jeho aktéři a protagonisté, zůstali veřejnosti utajeni. [...] Organizmus tohoto nadnárodního spiknutí organizovaného zločinu proti státní suverenitě, svobodě a společenskému pořádku je jako hydra. Jen co se odsekne jedno její chapadlo, naroste na druhé straně další. Prostředky tohoto kriminálního spolku jsou prakticky neomezené. Jejich nástrojem se stávají nedemokratické režimy zrovna tak, jako demokratické instituce. [...] Není možné si s podivem nepovšimnout, co se na světě posledních 10-20 let děje. A kupodivu mnoho událostí vede byť jen okrajově ke Karlu Schwarzenbergovi, který se donedávna šikovně ukrýval za osobou Václava Havla.⁴⁹

Vladimír Stwora napsal 18. ledna, že o zvolení Karla Schwarzenberga bylo rozhodnuto již v roce 2008, kdy byl tento kandidát pozván na přednášky Bilderbergu: „*Abychom to tedy zkrátili, Karel Schwarzenberger [sic] byl pozván na Bilderberg v roce 2008. Předpokládám, že byl tak, jako*

⁴⁸ Solis, D.: Schwarzenberg jako špatná volba. Kandiduje z donucení. Existují kruhy, vůči kterým má závažné závazky. *Free globe*. 22.1.2013

⁴⁹ *Ibid.*

*ostatní mouřenínové, zvážen, otestován, zda se bude hodit, zda je dostatečně tvrdý (natvrdlý), a následně mu byl přidělen úkol. 'Budeš 'zvolen' příštím prezidentem v ČR,' řekli mu. 'Nestarej se o to, jak. To zařídíme. Tvým úkolem bude prolomit Benešovy dekrety a vrátit Sudety Německu. Plus zavedení eura.'*⁵⁰ Dne 21. ledna se pak na webech Freeglobe, Zvědavec a První zprávy objevila fáma, že Schwarzenberg používá v debatách sluchátko, do něhož mu agenti mezinárodního spiknutí šeptají správné odpovědi. Na zpravodajském serveru První zprávy přišel Adam Bartoš se závažným odhalením, publikovaným pod názvem: „*Kníže v duelech: Naslouchátko či našeptávátko?*“⁵¹ kde jako odborníky na audiovizuální techniku cituje Daniela Solise a Zbyška Pantůčka, který se v naslouchadlech vyzná, „*protože nedávno jedno kupoval pro svou devadesátiletou babičku.*“ Vybaven touto zkušeností vysvětluje, že: „*Naslouchátko vypadá úplně jinak. Nevedou z něj žádné kabely: To je jednoznačná podpora ze zákulisí. Nevíš? Tak ti to nadiktujeme.*“ S podobnou zprávou přišel i Webzin Zvědavec⁵² a ze stejného zdroje ji převzaly Parlamentní listy pod názvem „*Záhada drátů z ucha knížete. Naslouchátko, nebo nápověda?*“⁵³ Zvolená forma vnořené citace Prvních zpráv jen pomáhala zvýšit zdánlivou důvěryhodnost textu už jde jasný o fakt, který je pouze dále citován.⁵³ Zbytek Pantůček si patrně popletl specializované naslouchátko pro nedoslýchavé, které Schwarzenberg mimochodem skutečně nosí, s naslouchátkem, které se používá proto, aby jeho hůře slyšící uživatel ve studiu lépe slyšel výstupy z ostatních mikrofonů – tato zařízení kabely běžně mají kabely vedoucí k přijímači na opasku. Podobná zařízení používají například i televizní reportéři v terénu při přímých vstupech, aby slyšeli dotazy ze studia. Jelikož ale neexistuje způsob, jak prokázat, že se jednalo o pouhý odposlech výstupu z kabiny zvukařů, a ne o jakési „magické sluchátko s nápo-

⁵⁰ Stwora, V.: O Schwarzenbergově prezidentství bylo možná rozhodnuto už v roce 2008. *Zvědavec* 18.1.2013

⁵¹ Bartoš, Adam B.: Kníže v duelech: Naslouchátko či našeptávátko? *První zprávy*: 24.1.2013.

⁵² Stwora, V.: Kouzelné naslouchátko pana Karla. *Zvědavec* 21.1.2013.

⁵³ Záhada drátů z ucha knížete. Naslouchátko, nebo nápověda? *Parlamentní listy* 24.1.2013.

vědou“, má navrch vždy ten, kdo vznesl obvinění, neboť prokázat, že se něco nestalo, je nemožné a agenda už je nastolena. Že by se jednalo o dosti okatý a amatérský trik v situaci, kdy by podobnou funkci dokázala zastat mnohem sofistikovanější a snáz utajitelná bezdrátová zařízení, zcela jistě dostupná agentům všemocného mezinárodního spiknutí, je samozřejmě vedlejší. Miloš Zeman se pokusil toto téma využít během jedné z televizních debat, kde se mu však na otázku „*proč vám dali naslouchátko a mně ne?*“ dostalo od jeho protivníka prosté odpovědi „*Poněvadž jsem hluchej jak pářez.*“⁵⁴ Schwarzenberg v této situaci zvolil taktiku odzbrojující upřímnosti, ovšem v podobných situacích mu paradoxně spíše ubližovala, neboť posilovala jeho mediální obraz jakožto popleteného starce.⁵⁵

V posledním týdnu předvolební kampaně pro 2. kolo napsal Adam Bartoš sérii článků, v nichž je Schwarzenberg vykreslen nejen jako agent mezinárodního židovského spiknutí, ale současně i jako člověk s nevyjasněnou fašistickou minulostí. Ačkoliv by se tato tvrzení mohla zdát být ve vzájemném rozporu, v antiglobalistickém diskurzu, z něhož antisemitská scéna výrazně čerpá, jsou nadnárodní instituce a korporace chápány jako fašistické,⁵⁶ jakkoliv jde vlastně o přejímání „levicového“, antiglobalistického slovníku do rétoriky hnutí, která sama sebe označují za „autentickou pravici“. Viděno očima této scény je tedy pouze logické, že reprezentant „fašistické“ nadnárodní instituce bude současně mít i fašistickou minulost, která jen dále poslouží k podepření takového teze. Adam Bartoš tak například uveřejnil článek, podle něhož má manželka Karla Schwarzenberga stále vlastnit rakouský hrad

⁵⁴ Bacik, O. (2014)

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ „*Ostatně i výše zmíněné globalistické skupiny (Bilderberg, Trilaterála, Výbor 300) lze označit za fašistické z hlediska jimi hlášených idejí i z hlediska metod jejich práce, nehledě na to, že v jejich řadách a mezi jejich zakladateli najdeme zapříspěhlé obdivovatele historického fašismu či nacismu (princ Bernhard z Nizozemí, který stál u zrodu Bilderbergu, byl bývalý důstojník SS a takových případů bychom našli více).*“ Bartoš, Adam B.: Karel a fašismus. *Freeglobe* 21.1.2013

Hardegg, na němž jsou prý umístěny nacistické obrazy.⁵⁷ Šlo o zcela smyšlené tvrzení, neboť rodina Schwarzenbergovy manželky dotyčný hrad nevlastní již několik staletí, ovšem v klíčovém momentu prezidentské volby byl takovýto text výraznou pomocí pro mediální tým Schwarzenbergova protivníka Miloše Zemana, který už dříve dokázal obratně využít exilovou minulost a několik neopatrných výroků svého protivníka o Benešových dekretech k ofenzivě postavené na protiněmeckém sentimentu. V době, kdy Miloš Zeman nekriticky citoval Freeglobe jako svůj zdroj, se přitom jednalo o nejvýznamnější český antisemitský web, publikující jeden až dva antisemitské články denně. Následující den vydal tentýž server článek s názvem „Karel a fašismus“, kde považuje nečekaný postup Schwarzenberga do druhého kola za součást promyšleného plánu: „Zednářům se tak jejich tah povedl, když jejich „nejlepší“ kandidát je nyní vážným adeptem se snad veškerou myslitelnou mediální podporou a s podporou drtivé většiny kandidátů, kteří nepostoupili.“⁵⁸ Bartoš poněkud zapomněl zmínit, že údajně protěžovaný „zednářský“ kandidát Fischer podpořil po skončení prvního kola volby Miloše Zemana...

Ačkoliv většina zde citovaných příkladů antisemitských konspiračních teorií nikdy nepronikla do médií hlavního proudu a do průběhu prezidentské volby výrazněji nezasáhla, článek o „nacistických obrazech na hradě Schwarzenbergovy manželky“ to v klíčovém momentu dokázal a mohl paradoxně poškodit oba kandidáty. Miloš Zeman musel v živě přenášené předvolební debatě vysvětlovat, proč nekriticky cituje předního českého antisemitu, jehož produkce byla v té době již notoricky známa. Tým Karla Schwarzenberga však nedokázal tuto příležitost využít a jeho protivníkovi se podařilo zahrát celý incident do autu.⁵⁹

⁵⁷ Bartoš, Adam B.: Tak tohle už je moc. Na hradě Schwarzenbergovy manželky se hajluje!. *Freeglobe* 20.1.2013

⁵⁸ Bartoš, Adam B.: Karel a fašismus. *Freeglobe* 21.1.2013

⁵⁹ Viz Předvolební debata. *Česká Televize* 24.1.2013.

Závěr

Druhé kolo prezidentské volby se konalo ve dnech 25. – 26. ledna 2013. Vítězem volby se stal Miloš Zeman s náskokem devíti procent oproti Karlu Schwarzenbergovi. Antisemitská scéna v této volbě sehrála pouze marginální úlohu. Většinu antisemitských projevů navíc měla na svědomí relativně malá skupina lidí. Na druhé straně, jak bylo doloženo v první kapitole této knihy, tato malá skupina lidí má čtenářskou základnu čítající tisíce až desítky tisíc pravidelných návštěvníků a jde tedy o skupinu malou, leč hlasitou. Neonacisté se pak k přímé volbě téměř vůbec nevyjadřovali. Kandidát DSSS byl vyrazen ještě před začátkem klání a voleb se tak ze sledované scény neaktivněji účastnili hledači konspiračních teorií. Z jejich hlasů pronikl do diskurzu hlavního proudu pouze článek Adama B. Bartoše o hradu, který měl údajně patřit rodině Schwarzenbergovy manželky. I přesto byl výsledek uvnitř scény přivítán převážně až výrazně pozitivně. Dělnická strana vydala prohlášení, podle kterého „*respektuje rozhodnutí voličů, kteří v historicky přímé volbě rozhodli o zvolení Miloše Zemana prezidentem republiky:*“ Doufá však, že „*pan Zeman bude nadstraničkou hlavou státu, která bude respektovat právo občanů na svobodu projevu, názorů a myšlenek, nebude odlišné názory považovat za projevy extremismu, ale za součást skutečně demokratické společnosti.*“⁶⁰ Postoj DSSS vůči novému prezidentovi se výrazně zatvrdil krátce po Zemanově nástupu do funkce, když nový prezident ve svém projevu těsně po inauguraci označil neonacistickou scénu za „*ostrov negativní deviace*“.⁶¹ Radim Panenka napsal pro web EUportál: „*Český národ zvolil dobře, nenechal se zmást odpornou propagandistickou knížecí mašinérií. Můžeme proto věřit, že Pražský hrad bude i po 8. březnu dalších minimálně pět let místem, odkud je důsledně dohlí-*

⁶⁰ Vandas, T.: Stanovisko DSSS ke zvolení Miloše Zemana prezidentem. *Dělnická strana* 26.1.2013

⁶¹ Kněžický, M.: GLOSA: K ostrovům negativní deviace podle Zemana. *Dělnická strana* 8.3.2013

ženo na obranu národních zájmů v zahraniční politice země.“⁶² Vladimír Stwora, v článku nazvaném „Tak tedy Zeman“, vyjádřil úlevu nad vyřazením Vladimíra Franze a rozpačité dojmy z Tomia Okamury. Dále píše: „Zeman zdaleka není ideálním kandidátem, ale z toho panooptika kandidátů byl zřejmě pořád tím nejlepším, jakkoliv je to relativní. Navzdory masivnímu vymývání mozku se podařilo odvrátit dvě největší hrozby: Schwarzenberga a Fischera.“ Současně však své čtenáře varuje, že jakýkoliv pocit vítězství je pouze klamný, neboť každé vítězství nad silami mezinárodního spiknutí je pouze dočasné:

Bilderberg nám učinil nabídku, která se neodmítá, a jako každá zločinecká organizace nebere NE jako odpověď. Volbou Zemana jsme je možná klepli přes nenechavé prsty. Bohužel mají prostředky, jak přivést do kolen kteroukoliv zemi světa. Ukázali to v Řecku, Španělsku a ukazují to v mnoha dalších zemích. Musíme s tím počítat. Svou vzpurnou volbou navzdory tlakům zahraničních sil jsme tak trochu (pozor, teď budu patetický) připomněli světu, že jsme potomky Husitů. Myslím, že můžeme být na sebe docela hrdí.⁶³

Pokud bychom měli zkoumanou scénu hodnotit jejím vlastním prizmatem, museli bychom s humornou nadsázkou konstatovat, že se její příslušníci sami museli stát nástrojem jakéhosi spiknutí. Jak jinak bychom totiž při aplikaci logiky, která je na této scéně běžná, mohli vysvětlit fakt, že podporou Miloše Zemana vlastně euroskeptici podporovali otevřeného eurofederalistu, antisemité orodovali za pro-izraelského jestřába a pravicoví konzervativci sbírali hlasy pro liberálního socialistu? To vše s využitím konspiračních teorií, podle nichž Jan Fisher, Jiří Dienstbier, Karel Schwarzenberg, Vladimír Franz a další mají

⁶² Panenka, R.: Miloš Zeman v Partii na Primě jasně ukázal, že bude hájit národní zájmy. *EUportál* 28.1.2013.

⁶³ Stwora, V.: Tak tedy Zeman. *Zvěděvec* 26.1.2013.

být reprezentanty sionistického spiknutí na české půdě, jen aby byli příznivci scény nasměrováni ke kandidátovi, který půl roku po nástupu do funkce navrhl přesunout české velvyslanectví v Izraeli z Tel Avivu do Jeruzaléma.⁶⁴

Výrazná podpora antisemitské scény Miloši Zemanovi je vlastně největším a poněkud opomíjeným paradoxem prezidentské volby a nabízí zajímavý úhel pohledu na to, jakým způsobem příslušníci této rozmanité scény vnímají současný svět a politický systém. Na teoretické, ideové rovině neexistoval žádný jasný průnik mezi touto scénou a jí podporovaným socialistickým kandidátem. Zdá se, že podpora Miloše Zemana jakožto prezidentského kandidáta zde plynula nikoliv z ideových pohnutek, nýbrž z taktických (byť ne příliš strategických), pragmatických úvah. Miloš Zeman byl podporován jako následník a „nejlepší nepřítel“ Václava Klause,⁶⁵ jako politik napojený na proruské kruhy a především jako protikandidát Karla Schwarzenberga,⁶⁶ který je na této scéně vnímán jakožto pokračovatel tolik nenáviděného étosu Václava Havla. Umírnění příznivci těžce scény hovořili o tom, že jakožto konzervativní pravicí zkrátka nemají žádného kandidáta, který by odpovídal jejich preferencím⁶⁷ (favoritka této scény, Jana Bobošíková, neměla reálné šance být jen na postup do druhého kola). Mechanismus volby kandidáta tak na této scéně probíhal logikou „nejmenšího zla“ vyjadřovaného ve smyslu: „kdokoliv, jen ne XY“. Skutečnost, že v situaci, kdy příslušníci antisemitské scény neměli v poli svého koně a rozhodli se podporovat ne zcela ideálního kandidáta, místo toho aby volby celkově bojkotovali, je klíčová i pro další

⁶⁴ Rambousková, M.: Zeman v Hradci radil Izraeli, co s Palestinci. Rád čtu o Hitlerovi, přiznal. *iDnes.cz* 1.10.2013.

⁶⁵ Příklad článku v němž je Zeman chápán jako „pokračování konzervativní linie Václava Klause“, viz: Kytíčka, V.: O Zemanovi, Schwarzenbergovi a mafiánech *Zvědavce* 18.1.2013.

⁶⁶ Polanecký, R.: Volím Zemana. Není vlezdobreseřista jako Schwarzenberg. *EUportal* 20.1.2013.

⁶⁷ Skřípský, M.: Útrpení pravicákovo aneb proč to možná hodím Miloši Zemanovi. *EUserver* 7.9.2012.

výzkum toho, jak tato scéna chápe svou vlastní pozici v rámci českého politického systému.

Současný postoj této scény k prezidentu Miloši Zemanovi po téměř dvou letech v úřadu by byl již námětem pro další studie. Jeden z příznivců strany Právo a Spravedlnost, přejmenované v roce 2013 na Ne Bruselu – Národní demokracie, například uveřejnil karikaturu reagující na Zemanovu diplomatickou cestu do Izraele. V ní byl prezident Zeman vyobrazen s očima podlitýma krví, s plamínky šlehajícími z uší a s Davidovou hvězdou místo úst.⁶⁸ Kruh se uzavřel.

Bibliografie:

- Andrey L.: Profesor Václav Klaus a bída ducha. *Necenzurované noviny* 12/1996, str.: 6.
- Bacik, O.: *Zeman versus Schwarzenberg: Analýza mediálního obrazu druhého kola prezidentské volby a jeho kandidátů v České televizi*. Diplomová práce, obhájená na Fakultě sociálních studií Masarykovy Univerzity Brno 2014 [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: http://is.muni.cz/th/333177/lss_m/bacik_diplomova_prace.pdf
- Bartoš, Adam B. Běžný den českého prezidenta. Českého? *První zprávy* 23.6.2012 [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.prvnizpravy.cz/sloupky/bezny-den-ceskeho-prezidenta-ceskeho/highlightSearch=bartoš/>
- Bartoš, Adam B.: Karel a fašismus. *Freeglobe* 21.1.2013 [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://freeglobe.parlamentnilisty.cz/Articles/2551-karel-a-fasismus.aspx>
- Bartoš, Adam B.: Kdo může beztrestně vyzývat k likvidaci Čechů. *První zprávy* [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.prvnizpravy.cz/sloupky/kdo-muze-beztrestne-vyzvat-k-likvidaci-cechu/>
- Bartoš, Adam B.: Klausovo postesknutí: Všichni chtějí nový světový řád. *Freeglobe* [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://freeglobe.parlamentnilisty.cz/Articles/1-klausovo-postesknuti-vsichni-chteji-novy-svetovy-rad.aspx>

⁶⁸ Výroční zpráva o projevech antisemitismu v ČR 2013. *Židovská obec v Praze*.

Proti všem – prezidentské volby v roce 2013 pohledem české antisemitské scény

- Bartoš, Adam B.: Kniže v duelech: Naslouchátko či našeptávátko? *První zprávy*. 24.1.2013 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.prvnizpravy.cz/zpravy/zpravy/knize-v-duelech-naslouchatko-ci-naseptavtko/>
- Bartoš, Adam B.: Konspiraci, nad kterou nepřestávám žasnout, je například „holokaust“. *Svobodný odpor* 7.4.2013 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.svobodnyodpor.info/2013/04/konspiraci-nad-kterou-neprestavam.html>
- Bartoš, Adam B.: Pozor na Franze. *Freeglobe* 23.12.2012 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://freeglobe.parlamentnilisty.cz/Articles/2463-pozor-na-franze.aspx>
- Bartoš, Adam B.: Příští prezident bude sionista *Freeglobe* 30.9.2012 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <https://web.archive.org/web/20121001014501/http://freeglobe.parlamentnilisty.cz/Articles/2202-pristi-prezident-bude-sionista.aspx>
- Bartoš, Adam B.: S politiky, s přáteli. *Adam B. Bartoš – Bůh, vlast, rodina* [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://abbartos.wordpress.com/about/>
- Bartoš, Adam B.: Tak tohle už je moc. Na hradě Schwarzenbergovy manželky se hajluje!. *Freeglobe* 20.1.2013 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <https://web.archive.org/web/20130122023843/http://freeglobe.parlamentnilisty.cz/Articles/2548-tak-tohle-uz-je-moc-na-hrade-schwarzenbergovy-manzelky-se-hajluje-.aspx>
- Bartoš, Adam B.: Teroristický útok v Berlíně už zítra? *První zprávy* [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.prvnizpravy.cz/sloupky.php?id=16719bb0-efea-102e-9d3d-00259003513e>
- Bartoš, Adam B.: Zednářský boj o Hrad začal. *Freeglobe*. 30.10.2011 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://freeglobe.parlamentnilisty.cz/Articles/1184-zednarsky-boj-o-hrad-zacal.aspx>
- Bělka, M.: Pád letadla nad Ukrajinou vymyslela CIA, stejně jako 11. září, míní Huml. *iDnes.cz* 31.8.2014 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/stanislav-huml-ukrajina-boeing-11-zari-dwy-/domaci.aspx?c=A140831_174836_domaci_mlb
- DSSS: Anti-Fischer, nejlepší kandidát na prezidenta *Dělnická strana* 8.1.2013 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: http://old.dsss.cz/dsss_-anti-fischer_-nejlepsi-kandidat-na-prezidenta
- DSSS: Neúspěch Fischera považujeme za úspěch prvního kola volby prezidenta *Dělnická strana* [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: http://old.dsss.cz/dsss_-neuspech-fischera-povazujeme-za-uspech-prvniho-kola-volby-prezidenta
- Eitling, B., Kelly, J., Faris, R., Palfrey, J. (2009). Mapping the Arabic Blogosphere: Politics, Culture, and Dissent, Berkman Center Research Publication 2009/06 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: http://cyber.law.harvard.edu/sites/cyber.law.harvard.edu/files/Mapping_the_Arabic_Blogosphere_0.pdf
- Janoušek, A.: DSSS se štěpí, na severu Čech vzniká další nacionalistická strana. *iDnes* 10.5.2013 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-chomutove-vznika-demokraticka-strana-pracujicich-fhb-/domaci.aspx?c=A130510_153854_usti-zpravy_alh

- Jednomyslné prohlášení. *Spiknutí proti církvi a lidstvu* [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: www.spiknuti-proti-cirkvi-a-lidstvu.com
- Karel Gott: Běh světa řídí ilumináti, lóže a mysticko-okultní organizace. *Freeglobe* 5.1.2012 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://freeglobe.parlamentnilisty.cz/Articles/1386-karel-gott-beh-sveta-ridi-iluminati-loze-a-mysticko-okultni-organizace.aspx>
- Kelly, J., Eitling, B. (2008). Mapping Iran's Online Public: Politics and Culture in the Persian Blogosphere, Berkman Center, Harvard University [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: http://cyber.law.harvard.edu/sites/cyber.law.harvard.edu/files/Kelly&Eitling_Mapping_Irans_Online_Public_2008.pdf.
- Klaus, V.: Odpověď na reakce některých zneužívatelů internetové svobody *Klaus.cz* [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.klaus.cz/clanky/643>
- Kněžícký, M.: GLOSA: K ostrovům negativní deviace podle Zemana. *Dělnická strana* 8.3.2013 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: http://old.dsss.cz/glosa_-k-ostrovum-negativni-deviace-podle-zemana
- Koho budete volit českým prezidentem? *Osud.cz* [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.osud.cz/node/57173/results>
- Král, R.: Návrat majora Zemana – Aneb volíš Losnu nebo Mažnáka? *Zvěděvec* 25.1.2013 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.zvedavec.org/pohledy/2013/01/5317-navrat-majora-zemana.htm>
- Kytička, V.: O Zemanovi, Schwarzenbergovi a mafiánech *Zvěděvec* 18.1.2013 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.zvedavec.org/komentare/2013/01/5300-o-zemanovi-schwarzenbergovi-a-mafianech.htm>
- Kytička, V.: O Zemanovi, Schwarzenbergovi a mafiánech *Zvěděvec* 18.1.2013 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.zvedavec.org/komentare/2013/01/5300-o-zemanovi-schwarzenbergovi-a-mafianech.htm>
- Mašek, Jiří Maria: Koho (ne)zvolit prezidentem? (½) *Osud.cz* 6.1.2013 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.osud.cz/koho-nezvolit-prezidentem-12>
- Mašek, Jiří Maria: Koho (ne)zvolit prezidentem? (½). *Osud.cz* 6.1.2013 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.osud.cz/koho-nezvolit-prezidentem-12>
- Mašek, Jiří Maria: Koho (ne)zvolit prezidentem? (½). *Osud.cz* 6.1.2013 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.osud.cz/koho-nezvolit-prezidentem-12>
- Panenska, R.: Miloš Zeman v Partii na Primě jasně ukázal, že bude hájit národní zájmy. *EUportal* 28.1.2013 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://euserver.parlamentnilisty.cz/Articles/852-milos-zeman-v-partii-na-prime-jasne-ukazal-ze-bude-hajit-narodni-zajmy.aspx>
- Pantůček, Z.: Děda mi vyprávěl o Protokolech. Dožili jsme se toho. Proto je třeba podpořit NE Bruselu. *Freeglobe* 9.3.2014 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://freeglobe.parlamentnilisty.cz/Articles/3793-herec-zbysek-pantucek-deda-mi-vypravel-o-protokolech-do-zili-jme-se-toho-je-treba-podporit-ne-bruselu.aspx>
- Pecina, T.: Vzhůru k urně? Ještě uvidíme... *Slepecká hůl*. 26.1.2013 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://slepeckahul.pecina.cz/2013/01/vzhuru-k-urne-jeste-uvidime.html>

Proti všem – prezidentské volby v roce 2013 pohledem české antisemitské scény

- Polanecký, R.: Volím Zemana. Není vlezdobruselista jako Schwarzenberg. *EUportal* 20.1.2013 [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://euportal.parlamentnilisty.cz/Articles/10077-volim-zemana-neni-vlezdobruselista-jako-schwarzenberg.aspx>
- Prezidentská šaškárna. *Dělnická strana* 28.10.2012 [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://old.dsss.cz/prezidentska-saskarna>
- Prezidentský kandidát Fischer: Praha je centrum židovské kultury. Vedle Jeruzaléma a New Yorku. České a židovské zde splývá. Šalom! *Freeglobe* 27.6.2012 [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://freeglobe.parlamentnilisty.cz/Articles/1917-prezidentsky-kandidat-fischer-praha-je-centrum-zidovske-kultury-vedle-jeruzalema-a-new-yorku-ceske-a-zido-vske-zde-splyva-salom-.aspx>
- Proč nevolit Jana Fischera? *Freeglobe* 15.11.2012 [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://freeglobe.parlamentnilisty.cz/PrintArticle/2343-proc-nevolit-jana-fischera.aspx>
- Předvolební debata. *Česká Televize* 24.1.2013
- Rambousková, M.: Zeman v Hradci radil Izraeli, co s Palestinci. Rád čtu o Hitlerovi, přiznal. *iDnes.cz* 1.10.2013 [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: Zdroj: http://hradec.idnes.cz/milos-zeman-prijel-do-hradce-kralove-na-dny-pro-izrael-pd8-/hradec-zpravy.aspx?c=A131001_110632_hradec-zpravy_pos
http://hradec.idnes.cz/milos-zeman-prijel-do-hradce-kralove-na-dny-pro-izrael-pd8-/hradec-zpravy.aspx?c=A131001_110632_hradec-zpravy_pos
- Rozhovor prezidenta republiky pro Lidové noviny. *Klaus.cz*. 18.12.2010 [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.klaus.cz/clanky/2736>
- Rozšířený částečný seznam Židů a židovských míšenců v kultuře. *Národně-vzdělávací institut ČR* [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <https://web.archive.org/web/20080820075412/http://www.vzdelavaci-institut.com/>
- Rychetský, J.: Sestra Mašínů: Klaus „Pružinský“ není slušný ani etický. Nebyl ani Havel. *Parlamentní listy* 7.4.2012 [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/politika/vlada/Sestra-Masinu-Klaus-Pruzinsky-neni-slusny-ani-eticky-Nebyl-ani-Havel-228568>
- Senátor citoval podvrh, který podnítil holokaust. Zajímavé čtení, řekl. *iDnes.cz* 8.10.2011 [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/senator-citoval-podvrh-ktery-podnital-holokaust-zajimave-cteni-rekl-12g-/domaci.aspx?c=A111008_130945_domaci_jw
- Sharansky, N.; Dermer, R. (2006): *The Case for Democracy – The Power of Freedom to Overcome Tyranny & Terror*. Perseus Books: New York.
- Skřípský, M.: Utrpení pravíčákovy aneb proč to možná hodím Miloši Zemanovi. *EUserver* 7.9.2012 [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://euserver.parlamentnilisty.cz/Articles/634-utrpeni-pravicakovo-aneb-proc-to-mozna-hodim-milosi-zemanovi.aspx>
- Solis, D.: Kdo chce letos provést teroristický útok na Berlín? *Freeglobe* 22.5.2011 [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://freeglobe.parlamentnilisty.cz/Articles/701-kdo-chce-letos-provest-teroristicky-utok-na-berlin-.aspx>

- Solis, D.: Schwarzenberg jako špatná volba. Kandiduje z donucení. Existují kruhy, vůči kterým má závažné závazky. *Freeglobe*. 22.1.2013 [online]. [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://freeglobe.parlamentnilisty.cz/Articles/2554-schwarzenberg-jako-spatna-volba-kandiduje-z-donuceni-existuji-kruhy-vuci-kterym-ma-zavazne-zavazky.aspx>
- Stwora, V.: Akce „Káva pro Zvědavce“ pomáhá. *Zvědavce*. 21.4.2014 [online]. [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.zvedavec.org/zvedavec/2014/04/5943-akce-kava-pro-zvedavce-pomaha.htm> Statistika webu NVI za rok 2013.
- Stwora, V.: Kouzelné naslouchátko pana Karla. *Zvědavce* 21.1.2013 [online]. [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.zvedavec.org/vezkratce/6760/>
- Stwora, V.: O Schwarzenbergově prezidentství bylo možná rozhodnuto už v roce 2008 *Zvědavce* 18.1.2013 [online]. [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.zvedavec.org/komentare/2013/01/5301-o-schwarzenbergove-prezidentstvi-bylo-mozna-rozhodnuto-uz-v-roce-2008.htm>
- Stwora, V.: Tak tedy Zeman. *Zvědavce* 26.1.2013 [online]. [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.zvedavec.org/komentare/2013/01/5319-tak-tedy-zeman.htm>
- Štajner, Filip Maria Antonín; Dominikán P. Filip M. Štajner: Bilderberg je nejtvrďší zednářskou a mocensko-židovskou organizací. *Freeglobe* 26.1.2013 [online]. [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://freeglobe.parlamentnilisty.cz/Articles/2582-dominikan-p-filip-m-stajner-bilderberg-je-nejtvrdsi-zednarskou-a-mocensko-zidovskou-organizaci.aspx>
- Tarant, Z.; Tydlitátová, V. (2013): *History of Hatred – Hatred of History: Encounters between Anti-Semitism and Historical Memory*. Západočeská univerzita v Plzni: Plzeň, str.: 66-108.
- Tarant, Z. (2012): „From Philosemitism to Antisemitism – A Case Study of the ‘Young Right’ Movement in the Czech Republic.“ In: *Faces of Hatred – Contemporary Antisemitism in its Historical Context*. Západočeská univerzita v Plzni: Plzeň, str.: 114-152.
- Tarant, Z. (2009): „Www.racist-webs.cz – Antisemitic Manifestations on the Czech-language Internet. What Can We Learn About Their Authors?“ in Tydlitátová, V.; Hanzová, A.: *Reflections on Anti-Semitism. Anti-Semitism in Historical and Anthropological Perspective*. Agama: Plzeň, str.: 121-134.
- Tarant, Z. (2009): Workers’ Party – From Socialist Nationalism to National Socialism. In: *Anatomy of Hatred – Essays on Anti-Semitism*. Západočeská Univerzita v Plzni: Plzeň.
- Tomek, P.: Tragický případ Miroslava Dolejšiho a Eugena Vrby. *Soudobé dějiny* 2-3/2009, str.: 419-431. [online]. [cit. 13.8.2014], dostupné z: http://www.usd.cas.cz/archiv_SD/sd_2_3_2009.pdf
- Topolánek: Premiér je žid, který uhne kvůli svému charakteru. *Blesk.cz* 20.3.2010 [online]. [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-politika/133534/topolaneck-premier-je-zid-ktery-uhne-kvuli-svemu-charakteru.html>
- Týdeník Politika* 72/1992
- Týdeník Politika* 96/1992
- Tydlitátová, V. (2013): *E-antisemitismus – projevy antisemitismu na českém internetu*. Západočeská univerzita v Plzni: Plzeň

Proti všem – prezidentské volby v roce 2013 pohledem české antisemitské scény

- Vandas, T.: Přímá volba prezidenta pro politiky, nikoliv pro občany. *DSSS* 9.2.2012 [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: http://old.dsss.cz/prima-volba-prezidenta-pro-politiky_-nikoliv-pro-obcany
- Vandas, T.: Stanovisko DSSS ke zvolení Miloše Zemana prezidentem. *Dělnická strana* 26.1.2013 [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://old.dsss.cz/stanovisko-dsss-ke-zvoleni-milose-zemana-prezidentem-cr>
- Vandas, T.: Vandas kandidátem na prezidenta? *Dělnická strana* [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: http://old.dsss.cz/vandas-kandidatem-na-prezidenta_
- Victorin, P.: Jan „Želé“ Fischer, aneb Neuvěřitelně vtipná zlomyslnost Čechů. *Czech Free Press* 11.1.2013 [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.czechfreepress.cz/pavel-victorin/jan-zele-fischer-aneb-neuveritelne-vtipna-zlomyslnost-cechu.html>
- Výroční zpráva o projevech antisemitismu v ČR 2013. *Židovská obec v Praze* [online], [24.12.2013]. Dostupné z: http://www.kehilaprag.cz/index.php?option=com_docman&Itemid=276&lang=cs
- Working Definition of Antisemitism *EUMC* [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.akdh.ch/AS-WorkingDefinition-draft.pdf>
- Záhada drátů z ucha knížete. Naslouchátko, nebo nápověda? *Parlamentní listy* 24.1.2013 [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/tema/Zahada-dratu-z-ucha-knizete-Naslouchatko-nebo-napoveda-260696>
- Zoufalá, M.: Současný antisemitismus v České republice a ve světě: vybrané příčiny, trendy, souvislosti. *Historie – Otázky – Problémy*. 5 (1/2013), str.: 121-130.
- Zvědaec – The Curious Fellow* [online], [cit. 13.8.2014], dostupné z: <http://web.archive.org/web/20001109033800/http://www.zvedavec.org/>

Malajská letadla a zneužitá tragédie

Věra Tydlitátová

Rok 2014 znamenal pro malajské aerolinie hned dvojí tragédii. Mezi mnoha leteckými neštěstími, která představují ztráty na životech každý rok a ve všech zemích, přitáhla první tragédie malajského Boeingu pozornost především tím, že se dopravní letadlo nad oceánem ztratilo a pátrání nepřinášelo žádné konkrétní výsledky. Již tento fakt stačil ke spuštění celé kaskády konspiračních teorií, které popíraly zkázu letadla a předpokládaly jeho únos na neznámé místo. Zmizení letounu včetně posádky pak kladly za vinu USA, případně spiknutí obvyklých temných sil včetně Židů a Izraele.

První letadlo byl Boeing 777, číslo letu MH 370, který se ztratil z radarů 8. března 2014 nad Indickým oceánem. Na jeho palubě bylo 239 pasažérů. Druhé malajské dopravní letadlo bylo též Boeing 777, číslo letu MH17. To bylo 17. července 2014 za blíže nevyjasněných okolností pravděpodobně sestřeleno nad Ukrajinou poblíž vesnice Hrabove u Donbasu. Na jeho palubě zahynulo 298 cestujících. Jak se dalo očekávat, podobnost zmíněných tragédií, v nichž hrála roli dopravní letadla stejného typu a stejné letecké společnosti a v obou případech šlo o ne zcela vyjasněné příčiny pádu, posílila zájem konspiračních teoretiků a brzy jim umožnila obě události různým způsobem propojovat. V mnoha těchto spikleneckých teoriích hrají určitou roli i antisemitské motivy. V rámci objektivity je ovšem třeba zdůraznit, že antisemitské motivy v těchto příbězích nehrají roli hlavní a jejich místo je spíše okrajové. Velké množství antisemitských výroků nalezneme v komentářích, diskuzních fórech a na sociálních sítích. Protižidovské a protiizraelské výroky se

objevují spolu s odsuzováním Ameriky, Evropské unie a obecně západních liberálních a demokratických hodnot. V některých případech se pak v této souvislosti objevuje kupříkladu jméno britského magnáta Jacoba Rotschilda.¹

Konspirační teorie vztahující se k ukrajinské krizi nemusejí být vždy produktem pouhé lidové tvořivosti a spontánního odporu vůči systému a autoritám, jako tomu je v mnoha jiných případech. Západní investigativní novináři popisují některé z nich jako vědomou součást oficiální propagandy, úzce související s probíhajícím konfliktem.² Podle některých zdrojů³ mají být dokonce blogeři a internetoví diskutéři za své příspěvky placeni, ačkoliv prokázat to v konkrétních případech lze jen velmi obtížně. Tuto taktiku patrně používají různé strany a alespoň podle některých publicistů byla již mnohokrát použita.⁴ Propagandisté využívají všechny dostupné komunikační kanály a zapojují do své kampaně tisíce dobrovolných či placených spolupracovníků nejen v Rusku samotném, ale po celém světě, jak uvádějí například obtížně ověřitelné, ale v kontextu jiných zpráv přesvědčivé informace zveřejněné skupinou Anonymous International.⁵ Ruská propaganda podle těchto zdrojů mistrně pracuje s emocemi a sugestivně manipuluje fakty. *„Díky současnému dění na Ukrajině se znovu otevřela i otázka toho, zda a jak propaganda v Rusku pokračuje. Spíše se objevily důkazy, že mediální masáž vlastních lidí zde nikdy neskončila. Dnes funguje nejenom skrze*

¹ Děsivá teorie o osudu Boeingu 777: Únos kvůli čtyřem čínským armádním inženýrům a novému čipu? *Blesk.cz* 16.3.2014

² Vilímková, T.: Ruská propaganda: Sestřelení boeingu je americké spiknutí. *Echo24.cz* 22. 7. 2014

Janoušek, P.: Propagandistická válka o Ukrajinu: jak útočí Putina armáda trollů. *Lidovky.cz* 22.6.2014

³ Žilková, V.: Ruská propaganda infiltrovala čtenářské diskuse na britských webech. *iDNES.cz* 6. 5. 2014

⁴ Darczewska, J.: The Anatomy of Russian Information Warfare

⁵ Последний звонок премьера. *Shaltay Boltay: Пресс-секретарь группы „Анонимный интернационал“ — создаем реальности и даем смыслы словам* 25.8.2014

*Kremlem kontrolovaná média, ale také řadu placených trollů, kteří po internetu šíří do očí bijící lži.*⁶ Psycholožka a zakladatelka Institutu rozvoje uspořádání rodinného života Ludmila Petranovskaya popisuje destruktivní důsledky této psychologické a informační války:

To, čeho jsme svědky v posledních šesti měsících v provedení ruských médií, zejména televize, je skutečně impozantní. Je jasné, že za každé konfliktní situace, všichni účastníci servírují informace v podobě, která je ukazuje v lepším světle. Náš je rozvědčík, jejich špion, naši statečná domobrana, jejich hnusní teroristé, naši bojují za svobodu a ideály, jejich za peníze a drogy. Nepřítel utrpí velké ztráty, a z naší strany jsou všichni v pořádku, hynou jen nešťastní mírumilovní civilisté. To není nic nového. A vždy v takových situacích se objevují zvěsti o zverstvech, zabitých dětech, znásilněných ženách, plánech „těch na druhé straně“ všechny pověsit, a další hrůzy. Ale aby byly tyto pověsti předkládány a šířeny centrálními celostátními televizními kanály jako zpravodajství, to se stávalo jen velmi zřídka.⁷

Mezi zvlášť emotivní pověsti šířené proputinovskými médii patřila fáma o tom, že ve Slavjansku ukrajinští vojáci ukřižovali tříletého chlapce před očima jeho matky. Tu pak měli přivázat k tanku a objíždět s ní náměstí. Tuto informaci odvysílala večer 12. července 2014 nejsledovanější ruská televizní stanice Pěrvyj kanal.⁸ O události vypovídala na kameru Galina Pyšnjak, reportáž však není podepsaná a událost nebyla potvrzena z nezávislých zdrojů. Reportér Josef Pazderka, který jako zpravodaj České televize podrobně poznal situaci na Východní Ukrajině a seznámil se s působením ruské propagandy, to označil za vystoupení „najaté figurantky“ a za „zcela vyfabrikovanou zprávu“ v rámci medi-

⁶ Ruská propaganda jede. 20 děsivých lží o Ukrajině. *Echo24.cz* 20.6.2014

⁷ Petranovskaya, L.: Co se to s nimi stalo?!!

⁸ Беженка из Славянска вспоминает, как при ней казнили маленького сына и жену ополченца. *Первый канал* 12.7.2014

álního boje, v němž nejde o fakta, ale o manipulaci. Reportér popisuje celou kauzu a pak dodává:

Velmi brzy se ale ukázalo, že tohle ukřižování dítěte nikdo ve Slavjansku neviděl, ani ho není schopen potvrdit. Pišňaková podle všeho najatá figurantka si navíc v reportáži pletla název hlavního náměstí Slavjansku, ale i základní realie. Tvrdila například, že jde o hornické město, což je naprostá hloupost. A když se později ukázalo, že celá ta reportáž je účelovou lží a západní novináři se na to zeptali náměstka ministra komunikací a masových médií Alexeje Volina, tak ten jen s pokrčením ramen konstatoval, že prý jde hlavně o sledovanost a také o službu státu.⁹

Zprávu o údajném ukřižování malého chlapce převzaly také české weby zaměřené na konspirační teorie, například New World Order Opposition nebo AC24.cz.¹⁰ Ludmila Petranovskaya řadí tuto informaci mezi manipulace ruské propagandy:

[...] Do vědomí diváků se po tunách valily „trestná komanda“, „chunta“, „příprava koncentračních táborů“, „zabíjejí za použití ruského jazyka“, „popravují všechny starší 16 let“, „ukřižovaný tříletý chlapec.“ To vše pod tlakem, agresivně, se sérií zfalšovaných videozáběrů, s intenzitou, která brání použití kritického rozumu. Není divu, že mnoho lidí nesouhlasících s pozicí vládní moci, přiznalo, že pokud se na ruskou televizi dívali alespoň 20 minut, pochopili, že jen o chvíli déle a uvěří, všemu co slyší. Sama o sobě působivá je zjevná zaujatost, opojení vystupujících samotných novinářů. Pokaždé je nachytají, dokáže se,

⁹ Reportér: Putin tu vede propagandistický blitzkrieg. *Aktuálně.cz* 24.9.2014

¹⁰ Pavlíček.M.: Výpověď očitého svědka o ukrajinských ukrutnostech, nacističtí Banderovci ve Slavjansku, 10. července 2014. *NWOO* 14.7.2014, nebo stejný článek: *AC24.cz* 14.7.2014 Dále viz: Ukrajínští vojáci ukřižovali tříletého chlapce, vysílala ruská TV. *Echo24.cz* 13.7.2014

že je to fake a všechno pokračuje. To znamená, že tito lidé svoji práci neuvěřitelně odfláknou, pracují na úrovni studenta dálkového studia, který na poslední chvíli upláácá svůj referát z útržků stažených z Internetu, a jsou sami se sebou velice spokojeni. Protože cílem už dávno není žurnalistika. A propaganda se nebojí odhalení: dozví se o něm nejvýš stovky lidí a lži uvidí miliony. A tyto miliony jsou již v takovém stavu, že už určitě nechtějí zažít kognitivní disonanci a pochybnosti. Kritériem pro kvalitu práce novinářů je schopnost uvést publikum do stavu změněného vědomí, a v tomto ohledu mohou být opravdu sami se sebou spokojeni.¹¹

V tomto kontextu je možno pohlížet na konspirační teorie jako na materiál, jehož produkce je zcela v zájmu totalitní velmoci a s jehož využitím se počítá v silových krocích daného státu. Mezi následky zneužití médií patří i takové projevy, které nejsou oficiálně deklarované, jako například výzvy k násilí zveřejňované v diskusích, rozvíjení lživých obvinění, vytváření seznamů nepřátel, stalking, vyhrožování a rovněž xenofobní a anti-semitské výroky. Jakkoliv je tento jev rozvinutý především v samotné Ruské federaci, překvapivě masivně se projevuje i v České republice, kde již má své zavedené mediální platformy se stabilní čtenářskou základnou. Konspirační teorie mohou být za určitých okolností účinnější než otevřená propaganda a nacházejí sluch jak u pravice, tak u levice, čímž pomáhají rozostřovat až stírat rozdíly mezi tradičně nepřátelskými skupinami. Zatímco otevřená propagandě by mnozí čtenáři neuvěřili, zdánlivě apolitická, zato senzační informace si snáze naleznou svého příjemce.

Po sestřelení malajského letadla nad Ukrajinou se tato proruská fóra na krátký čas zmítala ve zmatku a nejistotách stran toho, jak onu nevyjasněnou událost interpretovat, ale všechny byt' rozporuplné interpretace usilovaly o obhajobu ruských vojenských sil a naopak

¹¹ Petranovskaya, L.: Co se to s nimi stalo?!!

o obvinění Kyjeva, USA, Evropské unie a Západu vůbec, a samozřejmě i Izraele. Během několika dní se pak celá scéna poněkud stabilizovala, ve hře zůstalo jen několik konspiračních teorií, které si vzájemně neodporovaly a naopak tvořily určitý logický soulad. V této podobě pak zapadly do komplexu tradičních spikleneckých teorií zaměřených proti západním demokratickým hodnotám. Michael Winkler ve svém článku na Freeglobe.cz rozvíjí své konspirační úvahy:

Kdo profituje? Ze sestřelení civilního letadla nemají bojovníci za svobodu absolutně nic. Své cenné rakety by si bývali v každém případě šetřili na ukrajinské agresory. Rusové z toho rovněž nic nemají, ti si přejí na své jihozápadní hranici klid. Eskalace není rozhodně v jejich smyslu. Pro Ukrajinu by to naopak byl velký propagandistický úspěch, kdyby toto sestřelení mohli přivést na kabát bojovníků za svobodu. Zajímavé je podívat se na zoubek Američanům: USA jsou švorc, jednu roztomilou malou válku si nemohou dovolit. Jedna raketa protiletadlové obrany je levná, dokonce extrémně laciná, když lze pomocí ní zabrat pro sebe světové mínění. Kromě toho jsou USA nejlepšími přáteli Izraele. To je dosti pozoruhodná koincidence, že těsně před tím, než Židé vpochodují do ghetta v Gaze, tak malajsijské letadlo zmizí z oblohy. Izraelská jatka se tím posunou na druhé místo ve zprávách, těsně za hranici pozornosti mnoha televizních diváků.¹²

Web Osud.cz, který se zaměřuje na esoterické texty a spiklenecké teorie, přišel s pozoruhodným nápadem, že první letadlo ztracené nad Indickým oceánem bylo dopraveno do Izraele a uloženo v hangáru v Tel Avivu.¹³ Jako důkaz tohoto tvrzení přikládá autor fotografii Boeingu částečně skrytého za plotem a stromy na jakési venkovní ploše. Přestože

¹² Winkler, M.: Malajsijské letadlo nad Ukrajinou a Obamovo sluchátko. Freeglobe.cz 20.8.2014

¹³ Dvojče zmizelého malajsijského letounu se nachází v Izraeli chystá se nové 11. září? Osud.cz 30.6.2014

letadlo zjevně stojí na blíže neurčeném místě v otevřeném prostoru, u obrázku je následující popis: „*Zde je fotka stojícího malajského letadla v jednom z hangárů v Tel-Avivu.*“ V Izraeli pak podle autora mělo být letadlo upraveno a v červenci opět použito nad Ukrajinou, aby posloužilo k diskreditaci Ruska. Autor rozvíjí komplikovanou numerologickou analýzu operující s číslicí sedm, která z času sestřelení letounu vyvozuje, že za akcí stojí Izrael, respektive židovské spiknutí:

Letoun malajských aerolinií byl sestřelen dne 17.7.2014 v 17:17 místního času (jiné zdroje však hovoří o 15:21 středoevropského času), linka nesla označení MH-17, typ letadla: boeing 777. Letadlo poprvé letělo 17. července 1997 a zřítilo se na den přesně po 17 letech... Tři sedmičky jsou v hebrejštině podobné třem šestkám a značí Božskost. Taktó postavené jsou pak znakem sionistů... Závěr; kdo skutečně způsobil katastrofu již druhého malajského letadla, což je samo o sobě pro malajského národního dopravce v podstatě likvidační, se možná nikdy nedozvíme. Zřejmě se nám zase budou snažit namluvit, že v době, kdy satelity monitorují nejen všechny pozemský, ale i vzdušný prostor s přesností na pár centimetrů, že nikdo nic neviděl, a neslyšel.¹⁴

Tento text je též doprovázen obrázkem údajného „znaku sionistů“. Ve skutečnosti se jedná o reprodukci symbolu „Three black 7s“ symbolu neonacistického Afrikánského hnutí odporu „Afrikaner Weerstandsbeweging“ (AWB), které nemá k sionismu žádný konkrétní vztah. Stejně tak není jasné, jak autor došel k myšlence, že „sedmičky jsou v hebrejštině podobné šestkám a značí Božskost“.

Nápad z portálu Osud.cz se opět vynořil v polovině září na webu Protiproud, kde již bylo propojení několika konspiračních teorií o letu MH17 a o úloze Izraele rozpracováno podrobněji:

¹⁴ Sestřelení malajského letounu zřejmě léčkou na Rusko, záminka k třetí světové válce? *Osud.cz* 17.7.2014

Kdo vlastně vládne světu: USA nebo Izrael? To je otázka, která mě trápí ze všeho nejvíc! Protože se obávám, že přestáváme být samostatně myslícími tvory: V diskusi pod prvním článkem o letu MH17 jsem se ptal, proč jedno z letadel společnosti Malaysian Airlines je dnes zaparkováno v hangáru v Tel Avivu? Když letadlo bylo prodáno americké společnosti GA Telesis – dnes je označené jako N105GT – nikdo mi na to neodpověděl. Jenže mně na tom vadí dvě věci:

- 1) Proč někdo ze stroje odstranil loga společnosti Malaysian Airlines – viz foto v odkazu v diskusi pod článkem. Pod jakým logem bude tedy stroj v provozu?
- 2) A to zásadní: Proč právě v Izraeli?

Nezajímá bych se o to, kdyby zde nebyly dva zajímavé časové údaje: letadlo MH17 bylo sestřeleno 17. 7. 2014 přibližně ve 14.00 hodin UTC. Masivní a plánovaný izraelský útok na pásmo Gazy byl ale přeci ve stejný den ve 14.15 hodin UTC! Média celého světa tedy najednou překypovala informacemi o sestřeleném letadle se stovkami mrtvých, a blízkovýchodní konflikt, kde se podobným způsobem zabíjelo i mezi ženami a dětmi, musel ustoupit do informačního zapomnění. Nemám to slovo rád, ale byla to zase náhoda?

Vím, že izraelsko-palestinský konflikt je velmi citlivý a výbušný problém, a dalo by se o něm psát do nekonečna. Odpusťte mi tu větu, kterou to uzavírám: „Tohle už není ten Izrael, který známe z Bible!“ Nemůže být... Některých „náhod“, tak jak jsou nám předkládány, je potřeba si ale všimnout.¹⁵

Výrazně antisemitské texty publikuje česká verze konspiračního webu Benjamina Fullforda, který sám o sobě hovoří jako o „*mluvčím Společnosti Bílého Draka*“ a kterého Osud.cz představuje takto: „*člen*

¹⁵ Souvislosti sestřeleného letu MH 17 se zmizelým MH 370: Dvě dějství téže hry? Mízi fotografie. Nesouhlasí identifikační znaky ani velikost motorů. Svět už ale hledí jinak. *Protiproud* 12.9.2014

*japonské zednářské organizace, zasvěcenec 32. stupně, který údajně „přeběhl“ na druhou stranu a nyní rozkrývá plány iluminátů.*¹⁶ Tento údajný zasvěcenec se rovněž vyjádřil k oběma leteckým katastrofám a nepokrytě je spojuje s protizidovskou rétorikou (cituji bez gramatických úprav):

Sestřelení malajského letu „MH17 Malajských Aerolinií“, které bylo plně tělem mrtvých a v rozkladu byl spinavý trik nacistických sionistů, který byl vyroben proto, aby vyvolal válku. Tito nazi-sionisté vytvořili jak „utoky sarinem proti civilům“ v Sýrii, tak teď „mrtvé vedce v oboru HIV“ na Ukrajině a to použili na to, aby podvedli vojáky Spojených států, které chtěli donutit zautocit. Ani teď co se týče Ukrajiny, ale ani v případě Sýrie se už nikdo nejenom nechýlil, ale dokonce ani nedotkl navždy, protože jejich zločiny jsou jasné.

Můžeme to vidět jasně na PR kampani pro „napadení Ruska“, kterou vedou nazi-sionistické sdělovací korporátní prostředky. Například, britský premiér a nazi-sionistická loutka D. Cameron pozval francouzskou premiérku Angelu Merkelovou a francouzského prezidenta Francois Hollanda, aby zatlačili na to, aby dosáhli rozsáhlejších sankcí proti Rusku, ale podle našich zdrojů z MI5, to byl jen omšlý PR trik. Cameron to musel udělat, protože byl vydírán jedním baronem nazi-sionistických médií tím, že se da na vědomí Cameronova závislost na kokainu a zároveň závislost jeho ženy na heroinu, pokračovali zdroje.

V každém případě, v minulosti už se použila taková veřejná kampan, která byla vedena nazi-sionistickými propagandistickými loutkami za tím účelem, aby ovlivnili masu do té míry, aby přijaly bezprostřední vojenský zásah. Teď už vůbec nikdo takovou blbou vejčku nespolkne. Žádná armáda na světě už není připravena na to, aby splnila jejich rozkazy a to dokonce včetně placených najímáných vrahu, kteří už je neposlouchají.¹⁷

¹⁶ Krátké zprávy – co říká Benjamin Fulford o aktuální situaci? *Osud.cz* 11.2.2009

¹⁷ Fulford, B.: Bush Jr., Benjamin Netanjahu a ostatní vysocí nacističtí sionisté budou již brzy zatčeni. *Benjamin Fulford CZ* 25.7.2014

Web E-republika již 15. března přinesl jednu z prvních verzí konspirační teorie, která se týkala Boeingu ztraceného nad Indickým oceánem.¹⁸ V tomto článku podepsaném pouze „redaktor“ se uvádí několik motivů převzatých z cizojazyčných webů.¹⁹ Autoři si povšimli, že na palubě ztraceného Boeingu bylo dvacet zaměstnanců hi-tech firmy Freescale z Texasu, která se zabývá vojenskými technologiemi. Z tohoto faktu pak vyvozují, že letadlo bylo únosci záměrně odkloněno z kursu a šest hodin letělo jiným směrem, aniž tomu byla věnována pozornost ze zemí, které Boeing přelétal. Dále údajně kdosi vypnul navigační zařízení a navíc byly informace o události před veřejností záměrně skrývány. V tomto krátkém a poněkud zmateném textu se ještě spojitost s židovským spiknutím neobjevuje.

O den později však se svou verzí vystoupil bulvární deník Blesk, který výše uvedený článek rozvinul o několik podrobností, zejména o čtyři čínské vědce, kteří údajně nabídli Rotschildově firmě svůj patent a byli na palubě uneseného letadla. „*Se zprávou přišel server:4key.net, podle kterého vědci a výzkumníci čínského národního vojenského programu Wang Peidong, Chen Zhijun, Cheng Zhihong and Ying Li nedávno nabídli americké firmě britského magnáta Jacoba Rothschilda patent na výrobu nového čipu. To dokládá i zaevidování patentu americkou administrativou.*“²⁰ Za necelý měsíc, 13. dubna publikoval Freeglobe.cz nepodepsaný text, který spojuje oba výše uvedené články a v titulku akcentuje jméno Rotschild.²¹

¹⁸ Zvláštní osazenstvo a zvláštní let zmizelého Boeingu. *E-republika.cz* 15.03.2014

¹⁹ Payne, S.: Malaysia Airlines Plane MH370 Latest Conspiracy Theory: Who were Freescale Semiconductor Experts on Board? *International Business Times* 13.3.2014

²⁰ Děsivá teorie o osudu Boeingu 777: Únos kvůli čtyřem čínským armádním inženýrům a novému čipu? *Blesk.cz* 16.3.2014

²¹ Zvláštní osazenstvo a let zmizelého Boeingu, může v tom mít prsty Rotschild? *Freeglobe.cz* 13.4.2014

Již 19. března vyšel na Hájkově Protiproudu poměrně komplexní nástin několika konspiračních teorií spojených se ztraceným letem MH 370.²² Autor tohoto textu dává do souvislosti ztracený Boeing a útoky z 11. září 2001. Podstatou jeho tvrzení je údajná možnost učinit z osobního letadla „dron“, čili dálkově je ovládnout a použít například k nárazu do budovy, či jej unést na nějaké neznámé místo. Stejně měl být unesen let MH 370, který údajně skončil na americké vojenské základně:

Uprostřed Indického oceánu leží malý ostrov, který veřejnost ani skoro nezná. Je to malý atol s názvem Diego Garcia s obrovskými radary včasného varování, které jsou zapojeny do systému americké strategické obrany. Hlavním cílem radaru je sledování odpalu balistických raket v prostoru Středního Východu, Číny, Indie a Pákistánu. Představa, že by Američané neviděli na radaru dopravní letadlo, které neodpovídá, které má vypnuté identifikační systémy a teoreticky může nést na palubě jadernou bombu a mřít s ní nad obydlené území v prostoru Blízkého Východu, rozuměj na území spojenců jako je Izrael, tomu se prostě nedá věřit.

Jaká je zde spojitost s 11. zářím 2001? Řízení letadla můžete převzít ze dvou důvodů: buď s ním chcete někam napálit (do mrakodrapu), anebo s ním chcete přistát proti vůli pilotů. Ostrov Diego Garcia disponuje letištěm. A pokud opravdu let MH370 mířil do Indického oceánu, nemohl by v letovém dosahu přistát nikde jinde, než právě na atolu Diego Garcia.²³

Podle autora je jediným záměrem skrytým za únosem Boeingu odpálení bomby nad vybraným obydleným územím s úmyslem vyvolat válku. Má tedy jít o operaci pod falešnou vlajkou (false flag):

²² Zmizelý let MH370: Stopa k 11. září 2001? Stojí za záhadou Pentagon a CIA? Chystá se jaderná provokace proti Iránu nebo Rusku? Otevřené pole důvodných spekulací. *Protiproud* 19.3.2014

²³ *Ibid.*

Zbývá si ale zodpovědět otázku, proč by to někdo dělal. A co se stane s cestujícími? Nejprve si odpovězme, co se stalo s cestujícími z 11. září, konkrétně s cestujícími z letadel, která údajně narazila do Pentagonu a do pole v Pensylvánii a velmi pravděpodobně i s cestujícími z letadel, co narazila do dvojčat v New Yorku. Nerad to říkám, ale tito lidé už jsou po smrti. Nejspíše je ještě v letadle poté, co dosedlo na utajené letiště (s vypnutými komunikačními systémy letadla, stejně jako v případě tohoto letu MH370), uspali plynem či kyanovodíkem. Někdo z pasažérů, i kdyby byli vzati pod přísahu, by mohl začít mluvit. I kdyby jim za mlčení zaplatili.

Důležité ale je říct, k čemu se takové letadlo použije. Použije se jako dálkově ovládaný dron naplněný výbušninami či urychlovačem hoření a napálí se s letadlem do výškové budovy. Ta potom díky urychlovači hoření shoří jako papír. Může jít ale o pokročilejší plán, na palubu se uloží nukleární bomba. Letadlo se pošle do vzduchu, změní se mu volací kód, vletí do vzdušného prostoru třeba nad Los Angeles a bomba se odpálí. Následně se z útoku obviní Írán nebo Moskva, protože se najdou „důkazy“. Proti takto doručené bombě není obrany, žádná protiraketová obrana nemá šanci, protože nikdo nemůže tušit, že to dopravní letadlo na obloze ve skutečnosti nese bombu.²⁴

Někomu z americké vlády či tajných služeb podle tohoto článku má již zbývat pouze „*narafořit trosky*“ a po nějaké době uskutečnit v Evropě, nebo „*ještě lépe na území Izraele*“ jaderný útok, aby následně mohl být z tohoto útoku obviněn Írán a aby mohla být rozpoutána globální válka, z níž by USA ekonomicky profitovaly. Jako druhou možnost uvádí autor odpálení jaderné hlavice nad územím Ruské federace, aby USA Rusko „*vyvodtkovaly*“.

²⁴ Ibid.

Tento temný scénář má ovšem i svůj humorný protějšek v podobě článku na témaž portálu.²⁵ Jde o teorii převzatou z konspiračního portálu Intellihub²⁶ a týká se údajné informace odeslané jistým Phillipem Woodem z iPhoneu, který měl údajně ukrytý mezi hýžděmi: „Podle nezávislého novináře Jima Stona jeden z pasažérů zmizelého letadla, Američan Phillip Wood, který pracoval pro společnost IBM a byl na palubě zmíněného letounu, si zřejmě ukryl svůj iPhone 5 na velmi intimním místě poté, co byl Boeing 777 s 239 pasažéry unesen neznámými vojáky během letu do Číny.“ Stone tvrdí, že metadata odeslané fotografie dokazují na „100 procent“, že Phillip Wood tento snímek odeslal spolu s hlasem aktivovanou textovou zprávou ze zeměpisných souřadnic, podle kterých se nachází jen několik kilometrů od americké vojenské základny Diego Garcia, na ostrově ležícím jižně od Malediv v Indickém oceánu. Podle Stona byla z Woodova iPhoneu zaslána černá fotografie, na níž nebylo nic vidět. Stone se domnívá, že snímek byl pořízen v temné místnosti nebo tak, že Woodovy ruce byly spoutány. Fotografii doprovázel následující text, jehož autorem by měl být Wood: „Byl jsem zadržen jako rukojmí neznámými vojáky poté, co bylo letadlo uneseno. Pracuji pro IBM a podařilo se mi během únosu ukryt telefon do zadku. Jmenuji se Phillip Wood. Myslím, že mě i zdrogovali, nemůžu se soustředit.“²⁷

Podobných článků o ztraceném Boeingu přinesl Protiproud celou řadu. Vždy jde o texty doprovázené velmi pestrými ilustracemi plnými expresivních motivů a tajemných symbolů, plamenů, krve, karikatur demokratických politiků a vyobrazení násilných scén. Některé z těchto obrázků se svým stylem blíží neblaze proslulým karikaturám v nacistickém listu *Der Stürmer*. Je pravděpodobné, že nepodepsané

²⁵ Zinscenovaný podvrh, nebo šokující průlom: Pasažér zmizelého letadla prý odeslal zprávu ze skrytého iPhoneu. Co napsal? A co dělala paní Clintonová v Číně? *Protiproud* 3.4.2014

²⁶ <http://www.intellihub.com/>

²⁷ Zinscenovaný podvrh, nebo šokující průlom: Pasažér zmizelého letadla prý odeslal zprávu ze skrytého iPhoneu. Co napsal? A co dělala paní Clintonová v Číně? *Protiproud* 3.4.2014

příspěvky jsou přímo dílem Petra Hájka, alespoň nesou jeho nezaměnitelný literární rukopis.

Téma letu Malaysia Airlines 370 se zhruba koncem dubna 2014 do jisté míry vyčerpalo a redaktor *Protiproud* se rozloučil články, v nichž shrnul své představy a v závěrečném varování zmínil jméno Rotschild.²⁸ Dne 29. dubna pak publikoval souhrn svých teorií a teorií Gordona Duffa, kde zmiňuje mimo jiné myšlenku, že tajnými službami unesené letadlo, již bez usmrcených pasažérů zamířilo k Jižnímu pólu.²⁹ Ani následující týdny a měsíce nepřinesly zásadní pokrok v pátrání po ztraceném letadle a případné nové konspirační teorie či prostě úvahy o možných příčinách tragédie již neoperovaly s tak razantními útoky proti USA jako výše zmíněné příklady. Celá událost by patrně upadla do zapomenutí nebýt druhé tragédie nad Ukrajinou.

Malajský Boeing 777, let MH 17, se za doposud nevyjasněných okolností zřítil nad oblastí, v níž aktuálně probíhaly boje mezi ukrajinskou armádou a separatistickými proruskými bojovníky. První odhady a určité indicie zveřejněné v médiích naznačovaly, že dopravní letadlo bylo sestřeleno. Jako nejpravděpodobnější varianta začala být diskutována možnost, že Boeing sestřelily proruské síly pravděpodobně protiletadlovým raketovým systémem BUK. Tato teorie byla podpořena i nahrávkou údajného rozhovoru plukovníka Vasilije Geranina s důstojníkem ruské zpravodajské služby Igorem Bezlerem, zveřejněného ukrajinskou armádou. Pokud by se tato teorie potvrdila, pak by to představovalo velmi svízelnou situaci pro Putiny stoupence, kteří měli zájem na vykreslení vzbouřenců jako legitimních obránců ruských občanů a pouhé podezření z teroristického činu pro ně bylo krajně

²⁸ Pátrání skončilo, zapomeňte: Stojí za zmizením malajského letadla chystaná provokace, nebo snaha získat vzácný čip? Záhada, nebo připravená „pohádka bez konce“? *Protiproud* 22.4.2014

²⁹ Mystifikace o letu 370 Malajsijských aerolinií: Je usilovné pátrání v oceánu kamufláž CIA? Svědectví pilota Boeingu 777. Pozoruhodná shoda se „ztracenými“ letadly z 11. září 2001. *Protiproud* 29.4.2014

nežádoucí. Pomocí cílených konspiračních teorií se příznivci Ruska v tomto konfliktu snažili po několik týdnů sejmout vinu z povstalců, na nichž od počátku lpěl stín podezření, a vrhnout ji kupodivu nejen na Kyjev, ale rovněž na USA, Evropu, Izrael či „sionisty“, eventuálně na společení všech těchto tradičních nepřátel.

Zatímco zmizení letu MH 370 zůstalo tajemstvím a veškeré diskuze zůstávaly pouze na úrovni mediálních spekulací, sestřelení letadla nad Ukrajinou stavělo propagandisty i stoupence konspiračních teorií před různé technické překážky. Trošky letadla byly nalezeny rozesteté na území několika čtverečních kilometrů, stejně jako například po atentátu nad skotským městečkem Lockerbie, což naznačovalo explozi ve vzduchu. Trošky dopadly na území kontrolované povstalců. Na zemi ležela mrtvá těla. V plášti letadla bylo možné vidět velké množství malých otvorů naznačujících možnost sestřelení apod. V dané situaci nebylo možné spekulovat o tom, že trošky nejsou pravé, letadlo kamsi zmizelo, bylo uneseno atd. V rané fázi kauzy, kdy ani oficiální vyšetřovatelé této katastrofy stále neměli k dispozici konkrétnější údaje, bylo možno sledovat, jak si různé konspirační teorie navzájem odporují a občas se dokonce vzájemně vyvracejí.

Různé varianty konspiračních teorií spojených se sestřelením Boeingu a obhajujících Putinův režim velmi brzy převzaly z cizích zdrojů konspirační weby New World Order Opposition (NWO), Protiproud Petra Hájka,³⁰ Freeglobe.cz, Euserver.cz a další proruské portály. Na sociálních sítích tyto teorie následně šířili a rozebírali diskutéři v různých proputinovských skupinách. Právě v těchto živelných diskusích se objevovala velmi emotivní vyjádření, bizarní nápady a anti-semitské výpady. Podle některých spikleneckých teorií měl být cílem střelby sám Putin, jehož letadlo se údajně mělo pohybovat v době havárie v téže oblasti, jiní, jak již bylo řečeno, dávali do souvislosti obě

³⁰ Zmizelý let MH370: Stopa k 11. září 2001? Stojí za záhadou Pentagon a CIA? Chystá se jaderná provokace proti Iránu nebo Rusku? Otevřené pole důvodných spekulací. *Protiproud* 19.3.2014

havarovaná malajská letadla. Této představě nahrává fakt, že se jednalo o dva Boeingy stejného typu, oba patřily stejné letecké společnosti Malaysia Airlines a okolnosti obou katastrof zůstávají nejasné. Podle konspirátorů nejde o náhodu, ale ve skutečnosti má jít o totožné letadlo. Hájkovy apokalyptické vize dostaly sestřelením druhého letadla nový impuls. Najednou bylo možné naroubovat jednu událost na druhou tak, že se kdesi ukrývaný Boeing letu MH 17 stal nástrojem americké propagandy. Za tímto účelem měl být naplněn starými, zapáchajícími mrtvolami, které již měly být bez krve. Letoun měl pak být bezpilotně naveden nad Ukrajinu a odpálen bombou stejného typu jako byla bomba, která údajně odpálila Světové obchodní centrum 11. září 2001. Úmyslem tohoto manévru mělo být údajně obvinění putinovské bojůvky z bezcharakterního útoku na civilisty, tedy spiknutí namířené proti Rusku.³¹

Tuto krkolomnou teorii hájil například Igor Girkin řečený Strelkov, který byl ustanoven „ministrem obrany“ vzbouřenecké „Doněcké lidové republiky“. Strelkov se vyjádřil pro server Russkaja vesna: *„Ti lidé zemřeli před několika dny... Podle očitých svědků byla mnohá těla bez krve, jako by krev tělo opustila dávno před katastrofou. Místní také upozorňovali na značný zápach, počasí přitom nebylo nijak zvlášť teplé.“* Sám Igor Girkin se ovšem stal prvním mezi podezřelými. Tento milovník konspiračních teorií a bývalý plukovník ruské armády, považovaný za jednoho z nejmocnějších povstalců, byl podle bezpečnostních složek USA a Ukrajiny členem speciální vojenské jednotky zřízené Putinem. Jeho aktivity okolo právě sestřeleného letounu vzbudily pozornost.³²

Ruské servery, jejichž diskurz přebírali i čeští prorusí diskutéři na sociálních sítích, rovněž popíraly, že by pro oběti tragédie kdokoliv truchlil.³³ Zveřejněné záběry zoufalých pozůstalých označily za podvrh. Petr Hájek se rozhodl k analýze ukrajinské krize znovu přispět koncem

³¹ Tuto teorii zaznamenali a rozebrali Matura, J.; Kasík, P.: Apríl na konci března: ztracené letadlo teď čeká na jadernou bombu. *Technet.cz* 28.3.2014

³² Colarusso, L.: 8 things you should know about Igor Girkin, the Ukraine separatist leader. *Globalpost* 22.7.2014

srpna, když sugestivně předpověděl „Operaci Boeing č.2“ a celou aféru zařadil do komplexu protiruských západních spiknutí.³⁴ Své teze Petr Hájek obhajoval i ve svém vystoupení v pořadu Události, komentáře vysílaném Českou televizí.³⁵ Ze skutečnosti, že vyšetřování tragédie letu MH17 neprobíhá dostatečně rychle a transparentně, vyvodil Hájek závěr, že šlo patrně o operaci pod falešnou vlajkou organizovanou některými kruhy z USA. Příčinou zdržení přitom byla nepřehledná bezpečnostní situace a především nedostupnost místa havárie.

Velký prostor tragédii obou letadel věnoval také web New World Order Opposition (NWO). Jde o web aktivně pěstující spiklenecké teorie a zároveň sloužící jako rozcestník na další podobně zaměřené portály. Web sám přebírá ruský mediální diskurz, který dále doplňuje o explicitní antisemitismus. Články s tématem sestřeleného letadla se na tomto portále začaly objevovat téměř okamžitě po samotné tragédii. Jako první se zde objevil názor, že trasa malajského letounu byla záměrně odkloněna z obvyklého kursu. Podle této teorie pilot vletl do uzavřeného vzdušného prostoru, protože jej tak krátce před sestřelením záměrně instruovalo řízení letů z Kyjeva.³⁶ V rozporu s tímto tvrzením je jiný výrok citovaný na portále NWO, že totiž Ukrajina svůj vzdušný prostor navzdory mezinárodním dohodám neuzavřela. Autor píšící pod přezdívkou Vlabi uvádí tentýž den citát Olega Smirnova: *„Katastrofa Boeingu 777 na Ukrajině, to je kolosální opomenutí vedení Ukrajiny; řekl Oleg Michailovič Smirnov, zasloužilý pilot SSSR, člen rady Veřejného civilního letectví Ruska.“* Dále připomněl, že v dokumentech Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO), jehož členy je sto devadesát pět

³³ Wirnitzer, J.; Žilková, V.: PŘEHLED: Zkázu malajsijského boeingu zamlžují konspirační teorie. *iDNES* 22.8.2014

³⁴ Hájek, P.: Ruská invaze na Ukrajinu – „Operace boeing č. 2“: Má zakrýt blížící se porážku kyjevských pučistů? Američané: O Ukrajinu nejde, pomozte nám zachránit dolar! *Protiproud* 29.8.2014

³⁵ Hájek: Zpráva o letu MH17 potvrzuje, že šlo o připravenou akci. *ceskatelevize.cz* 9. 9. 2014

³⁶ Pavlíček, M.: Byl let MH-17 vychýlen do uzavřeného vzdušného prostoru? *NWO* 18.7.2014

zemí včetně Ukrajiny, je jednoznačně řečeno, že stát, ve kterém probíhají otevřené boje, má povinnost uzavřít vzdušný prostor pro civilní letadla. Ukrajina to však neudělala, míní Smirnov, což vyústilo v katastrofu. Dodal, že Spojené státy a Evropa přerušily lety nad územím Ukrajiny hned druhý den po informaci o krádeži několika desítek přenosných protiletadlových raketových systémů zástupci Majdanu: „*Když na východní Ukrajině vypukly ostré boje, Evropa ani USA svým letadlům přelety nezakázaly; ale nové orgány Kyjeva neudělaly nic, aby zajistily bezpečnost přeletů Ukrajiny; dodal expert.*“³⁷ Ve stejném duchu článek pokračuje uváděním citátů sovětských a ruských pilotů a jejich obviňování Kyjeva.

Již o den později označil Miroslav Pavlíček tragédii za americké spiknutí a jal se srovnávat sestřelení malajského letadla nad Doněckem se sestřelením iránského letadla 3. července 1988, kdy americká letadlová loď Vincennes vypálila dvě rakety na osobní letadlo Iran Air let 655, které mířilo do Dubaje.³⁸ Začíná se formovat spiklenecká teorie ve stylu operace pod falešnou vlajkou.

Opět o den později, 20. července publikuje Miroslav Pavlíček článek, v němž recykluje tvrzení Igora Girkina o již mrtvých tělech naložených do letadla předem určeného k sestřelení:

Pro-rebelská webová stránka Russkaya Vesna v pátek citovala Igora Girkina, jak říká, že lidé z místa zřícení mu řekli, že „značný počet těch mrtvol nebyl čerstvý,“ s dodatkem, že mu řekli, že už v sobě neměli krev a páchli rozkladem.

³⁷ Letoun byl poslán do bojové zóny pouze na pokyn zhora. *NWOO* 18.7.2014

³⁸ Pavlíček, M.: Porovnání sestřelení MH17 (2014) a Iran Air 655 (1988). *NWOO* 19.7.2014
Pavlíček, M.: Připomínka: US se už před tím spikly k sestřelení letadla kvůli vytvoření záminky k válce. *NWOO* 19.7.2014

Samozřejmě, že tohoto velitele budou mediální zdroje podporované Západním establišmentem okamžitě diskreditovat, už i prostě proto, na které straně konfliktu stojí.

K tomu však není žádný důvod.

Těla bez krve a páchnoucí rozkladem na místě
čerstvé havárie?

Kdo by *vůbec* mohl něco takového vymyslet?

Takové povídání vypadá bizarní jen potud, pokud neuvažíte možnost, že tato situace mohla být zinscenovaná.³⁹

Mezi mnoha texty na webu NWO, jejichž témata se v podstatě opakují či maximálně obměňují, takže jejich souhrnné uvedení není nutné, vyniká zvláštní konspirační motiv, jímž je tvrzení, že za sestřelením malajského letadla stojí zájem holandské královské rodiny. Podle tohoto konceptu má sestřelení letadla časovou návaznost na nastoupení krále Viléma-Alexandra na nizozemský trůn a souvisí s jeho komerčními zájmy. Autor píšící pod značkou Vladi spekuluje: „*Spolu s královstvím princ Alexander a princezna Maxima zdědili i kapitál – hlavní aktiva dynastie skupiny Fillips, KLM a Royal Dutch Shell. Royal Dutch Shell je holandsko-britský koncern, který slučuje energetické a petrochemické firmy a má pobočky ve více než 90 zemích po celém světě. Sídlo Shell se nachází v Haagu (Nizozemsko)...*“⁴⁰

Dále se autor věnuje podrobnostem tohoto „holandského spiknutí“ a předpokládá, že zájmem královské rodiny je účast na těžbě břidlicového plynu na Ukrajině. Aby bylo možné získat pozemky na území Doněcka, Luhanska a Charkova, na nichž se ložiska plynu nacházejí, je podle této konspirační teorie nutné destabilizovat východní Ukrajinu a poté ji vojensky ovládnout pod záminkou boje s terorismem. Teprve pak by mělo být možné nerušeně těžít břidličný plyn. „*To je*

³⁹ Pavlíček, M.: Vůdce rebelů říká, že mnohé z těch mrtvol z MH17 nebyly „čerstvé“. *NWO* 19.7.2014

⁴⁰ Ještě jedna verze příčin letecké katastrofy na Novorossii. *NWO* 21.7.2014

*důvod, proč byl 17. července zasažen malajsijský Boeing 777, na jehož palubě bylo minimálně 143 poddaných z Nizozemska. A také proč si byl Porošenko tak jistý viníkem útoku – separatisty Novorossie.*⁴¹

V méně fantaskní podobě se teorie o ukrajinském břidlicovém plynu plynu objevuje jako jeden z mnoha argumentů, kterými Alfredo Jalife-Rahme spojuje různé světové události do jednoho konspiračního komplexu. „*Když záhadná raketa cupovala let Malajských aerolinií, Izrael, rasistický a segregacionistický stát, napadl pásmo Gazy; kdy porušil rezoluce OSN a „poštval si proti sobě mezinárodní veřejné mínění“, jak uvedl bývalý prezident Bill Clinton.*“⁴² Zde se potkává ukrajinská krize s izraelskými operacemi v Gaze, ale i s jinými krizemi na Předním východě. Rahmeho text, uveřejněný na Zvědavci, patří mezi obecně populární teorie, které hledají za všemi globálními konflikty pouze zájem velmocí a nadnárodních kapitalistů o suroviny:

Vzájemná závislost mezi ropou a plynem je zpět středem pozornosti v Gaze, kde pět let po operaci „Lité olovo“, jejíž strategie pokračuje operací „Ochranná obruba“ (sic), aniž by se šetřilo, kdo je zodpovědný za strašlivé zavraždění tří mladých Izraelců – které bylo prorocky oznámeno Tamirem Pardo, „vizionářským“ šéfem Mossadu – kdy to posloužilo jako záminka pro další izraelskou invazi do pásma Gazy, jež si vyžádala životy několika set dětí.

Podle geografa Manlio Dinuccioho, písače do italských novin Il Manifesto je hojnost zásob plynu nacházejícího se v pobřežních vodách Gazy jedním z důvodů izraelské nesmlouvavosti.

A podobně jsou významné zdroje břidlicového plynu hluboko v Autonomní republice Doněck, která usiluje o oddělení od Ukrajiny nebo o federalizaci, příčinou zuřivé psychologické války mezi pro-evropskými a pro-ruskými médii, která svalují zodpo-

⁴¹ Ibid.

⁴² Jalife-Rahme, A.: Co mají války na Ukrajině, v Gaze, Sýrii a Libyi společného? *Zvědavec* 20.8.2014

vědnost za explozi letadla Malajských aerolinií na druhou stranu. Nemohlo by jít o operaci pod falešnou vlajkou provedenou ukrajinskou vládou, aby mohla obvinít separatisty za použití „záznamů“, které by mohly být upraveny tak, aby je bylo možné obvinít z „terorismu“ a tudíž je vyhladit?

Před dvěma měsíci zpravodajský kanál Russia Today (RT) který je stále více sledován v latínské Americe jako protiváha desinformací šířených izraelsko-anglo-americkými médii a který byl ministrem zahraničí Johnem Kerry obviněn z urážky na cti již zdůraznil význam břidlicového plynu v regionu Doněcka (regionu na východě Ukrajiny, který usiluje o nezávislost) a podívoval se, jestli „za násilnostmi nestojí zájmy západních ropných společností“.⁴³

Není příliš překvapivé, že teorie opřená o královu hypotetickou těžbu břidlicového plynu na Ukrajině nenalezla širší uplatnění a byla postupně nahrazena jinými názory. V centru spekulací se postupně ocitalo zpochybňování samotného faktu sestřelení letadla raketou, spory o to, kdo mohl manipulovat protiraketovým systémem BUK,⁴⁴ spory o různé podoby false flag včetně úvah o falešných pasažérech letadla. Také se objevily různé informace obviňující protistranu z falšování důkazů, z okrádání mrtvých, z toho, že letadlo ve skutečnosti sestřelil ukrajinský bojový letoun atd.⁴⁵

⁴³ Ibid.

⁴⁴ Pavlíček, M.: Radar ukrajinské baterie Buk byl při sestřelení malajského letadla v provozu. Moskva. *NWOO* 19.7.2014; Korál, J.: Protiletadlový komplex BUK ukrajinské armády byl na místě bojů den před sestřelením letadla MH-17. *NWOO* 28.7.2014; Korál, J.: Ukrajinci zveřejnili satelitní záběry, na kterých má být raketa BUK letící na MH17. *NWOO* 30.7.2014

⁴⁵ Pavlíček, M.: Nová senzace MH17: Německý expert ukazuje prstem na tryskáče Ukrajinského letectva. *NWOO* 31.7.2014
Pavlíček, M.: Smazaná reportáž BBC. „MH17 sestřelil ukrajinský tryskáč,“ očití svědkové z Doněcka. *NWOO* 28.7.2014; Pavlíček, M.: Důkazy jsou již přesvědčivé: Malajské letadlo MH17 sestřelily dva ukrajinské vládní tryskáče. Nebyla to raketa země-vzduch ‚Buk‘. *NWOO* 6.8.2014

Vrcholem konspiračních teorií pak bylo popření všeho dříve řečeného a nastolení převratné teze, že letadlo nehavarovalo, ani nebylo sestřeleno, ale v pořádku doletělo do cíle a jen s malým zpožděním přistálo na letišti v Kuala Lumpur. Z Amsterdamu měla odletět krátce po sobě dvě letadla – to s pasažéry bezpečně dosáhlo svého cíle a nad Ukrajinou byl sestřelen identický stroj:

Ve skutečnosti tato provokace byla plánována tak, že v březnu, těsně po krymském referendu, ukradené letadlo boeing 777 Malaysian Airlines, spadne na teritorium Ruska a pak země Západu prohlásí, že letadlo sestřelili Rusové. Ale ukrajinská „armáda“ znovu ukázala, že pověřit ji uskutečněním jakéhokoliv úkolu nelze a letadlo spadlo na teritorium Ukrajiny. Provokace sledovala dva cíle – obnovit silně pošramocenou reputaci Angely Merkel, která nemůže vysvětlit občanům Německa, proč podporuje Spojené státy a Ukrajinu proti Rusku, když sankcemi jsou poškozeni i němečtí výrobci ztrácející obrovské trhy v Rusku. Nutná je podpora i Baraka Obamy, který stejně tak neumí vysvětlit Američanům, proč do tohoto konfliktu vlezl. Skutečné důvody vytvoření ukrajinské krize Spojenými státy jsou totiž spojené s výstavbou Nikaraguiského kanálu, kterou plánuje Rusko spolu s Čínou, a se začátkem příprav těžby ropy u břehů Kuby a dalších latinskoamerických zemí. Ale vysvětlit toto Barak Obama svým voličům nemůže, protože průměrného Američana nezajímají problémy hrstky amerických oligarchů, jejichž zájmy Barak Obama prezentuje.

Nicméně poté, co letadlo na Ukrajině havarovalo, a po obdržení všech informací o dvou letadlech od ruských zvláštních služeb, Angela Merkel i Barak Obama se ocitli ve velmi složité situaci. Rusko se nyní dočká oficiální verze vyšetřování příčin havárie letadla a vyloží trumfové eso. Proto Merkelová i Obama jen šíří „vytí a pištění“, ale žádná dokumentující fakta potvrzující

„ruskou“ stopu v případě ukrajinskou juntou sestřeleného boeingu předložit nemohou“, uvedl zdroj.⁴⁶

Web NWOO tuto teorii převzal z ruského portálu Oko planěty⁴⁷ a po něm tento text vydal web Freeglobe.cz. K tématu sestřeleného letadla se vrací web NWOO a web Nová republika v článku *Údajný Obamův rozhovor s Porošenkem: Vše o sestřelení MH17 budeme popírat dál*.⁴⁸ Pozoruhodné ovšem je, že celý údajný rozhovor je literární fikce, jejíž autor Michal Koudelka se ke svému recesistickému záměru otevřeně hlásí.⁴⁹ To ovšem redaktorovi Hájkova Protiproudu nezabránilo v tom, aby tuto fikci nezačal vydávat za skutečný odposlech, jehož přepis měl Protiproudu dokonce poskytnout exkluzivně sám Edward Snowden.⁵⁰ Zatímco ještě u Protiproudu mohl pozorný čtenář odhalit, že jde o Hájkovu fikci, Kopeckého článek na NWOO, plný údajných důkazů a odkazů na alternativní zdroje i na konspirační teorie a „autentické“ ruské zprávy, již působí jako vážně míněná analýza. Ladislav Kopecký celou záležitost glosuje takto:

Sestřelení malajského letu „MH17 Malajských Aerolinií“, které bylo plně těl mrtvých a v rozkladu byl špinavý trik nacistických sionistů, který byl vyroben proto, aby vyvolal válku. Tito nazi-

⁴⁶ Další konspirační teorie: Skutečný let Amsterdam – Kuala Lumpur 17. července v pořádku přistál Malajsii. *NWOO* 12.8.2014 převzaté *Freeglobe.cz* 19.8.2014

⁴⁷ Настоящий рейс Амстердам – Куала-Лумпур 17 июля благополучно приземлился в Малайзии-источник. *Око планеты* 12.8.2014

⁴⁸ Kopecký, L.: Údajný Obamův rozhovor s Porošenkem: Vše o sestřelení MH17 budeme popírat dál. *NWOO* 2.8.2014

⁴⁹ Koudelka, M.: Přepis odposlechu telefonního hovoru mezi prezidenty RF a USA. *blog.iDNES.cz* 11.3.2014

Koudelka, M.: Přepis odposlechu telefonního hovoru mezi prezidenty RF a USA II. *blog.iDNES.cz* 11.3.2014

⁵⁰ Edward Snowden se znovu ozval a poskytl Protiproudu exkluzivní materiál: Odposlech telefonního rozhovoru mezi Vladimírem Putinem a Barackem Obamou. „Vladimíre, kde je ten Krym?“ *Protiproud* 15.3.2014

sionisté vytvořili jak „útoky sarinem proti civilům“ v Sýrii, tak teď „mrtvé vědce v oboru HIV“ na Ukrajině a to použili na to, aby podvedli vojáky Spojených států, které chtěli donutit zaútočit. Ani teď, co se týče Ukrajiny, ale ani v případě Sýrie se už nikdo nejenom nechýlil, ale dokonce ani nedotkl návnady, protože jejich zločiny jsou jasné.⁵¹

Konspirační weby se tématu obou letadel intenzivně věnovaly několik týdnů, k jednotnému závěru a ke konzistentní spiklenecké teorii se však propracovávaly obtížně. Stále vedle sebe přetrvávalo několik varinat výkladu událostí, z nichž některé si zásadně odporovaly.

Ještě radikálnější polohy tohoto diskurzu lze nalézt v diskuzích, diskuzních fórech a na sociálních sítích. Právě v nich se mnohem razantněji než v samotných článcích objevují antisemitské motivy. Miroslav Pavlíček 27. srpna 2014 zveřejnil na NWOO krátkou zprávu⁵² o dohodě zúčastněných stran na informování o tragédii. Pod jeho kratičkým článkem se objevují typické výroky:

Nick Mila píše 26.8.2014: „*O zločincích BILDERBERG všechna média ani nepípnou. Mimo to je možné, že letadlo mělo původně dopadnout o kus dál do Ruska, aby mohli všichni včetně USA vyřvávat, že letadlo sestřelili Rusové. Rusko je poslední překážka ke světové vládě Židů.*“ Daleko podrobněji se rozepisuje nick Definitiva v příspěvku z téhož dne, kde shrnuje podstatné motivy protizápadní a antisemitské rétoriky:

Západná, anglosaso židovská/chazarská civilizácia, ktorá pácha tisícročnú genocídu na Slovanoch, pokladá ľudí za debilov, ktorí bez názoru „nezavislých“ expertov v službách sionizmu nebudú poznať pravdu... Nezabúdajme na hlavného vinníka, ktorí ako

⁵¹ Kopecký, L.: Údajný Obamův rozhovor s Porošenkem: Vše o sestřelení MH17 budeme popírat dál. Přepis v původní neopravené podobě. NWOO 2.8.2014

⁵² Pavlíček, M.: Případ havárie MH17 je „utajený“. Ukrajina, Holandsko, Austrálie a Belgie podepsaly „dohodu o nevyzrazování“. NWOO 27.8.2014

vždy je v pozadí a riadi svetové udalosti. Je to politika USA. USA sú ovládané fašistickým sionizmom. Tak ako v pozadí Židobolševickej VOSR v Rusku, nastoleného židovského „socializmu“ u Slovanov, dvoch svetových vojen, páde železnej opony, tak aj za všetkými agresiami na svete za posledných 200 rokov stoja USA, neviditeľná moc sionizmu... Túto taktiku vlády nad svetom si chazari konvertovaní na židovstvo osvojili z kabalistického učenia... Štáty BRICS by mali zriadiť medzinárodný tribunál na súdenie zločinov Západnej civilizácie anglosaso židov/chazarov proti ľudskosti, aby tieto zločiny boli na večné veky zapísané v dejinách ľudstva, aby sa už nikdy v budúcnosti neopakovali.⁵³

Nezústalo však pouze u okrajových pisateľů a webů. Koncem srpna 2014 vzbudil rozruch poslanec za ČSSD Stanislav Huml svými výroky na svém facebookovém veřejném profilu. Jeho slova v různém rozsahu ocitovaly všechny hlavní zpravodajské deníky:⁵⁴

Zdá se víc než jasné, že tvrdé sankce, které byly vyhlášeny s ohledem na sestřelení civilního letadla s téměř 300 mrtvými způsobila úmyslně UA armáda. Modus operandi rukopis CIA se nedá upřít. Do Pentagonu také letadlo nenarazilo a propaganda to stále tvrdí. Pád dvojčat a zejména třetí budovy jsou otázky, které kladou dodnes pozůstalí po obětech, nikdo jim neodpovídá. USA mají na UA své poradce. Z toho mi vyplývá, že někdo v pozadí chce válku za každou cenu, jako potřebovali válku proti terorismu, která již je vyčerpaná. Proto muselo spadnout letadlo, aby byl důvod.

Ten někdo nás na ni připravuje propagandou a formulováním všeho zla do RF, kterou staví do role agresora. Nepochybuji o tom, že východ Ukrajiny podporu svých bratrů, chápejte rodin z ještě většího východu, dostává. Ty západní Ukrajince zase podpo-

⁵³ Ibid., diskuse 26.8.2014

⁵⁴ Doležal, M.: Rukopis CIA se nedá upřít, napsal Huml k sestřelení boeingu. *Týden.cz* 31.8.2014

rujeme my. Ukrajinský vtíp, že dvě mocnosti vedou mezi sebou válku do posledního Ukrajince není moc vtípný. Neptáme se proč nebyly zveřejněny záznamy řídicího letového provozu při jeho komunikaci s piloty, neslyšeli jsme zvuk z černých skříněk. Malajsie již prohlásila, že letadlo jim sestřelila ukrajinská stíhačka a mám informaci, že to potvrdila i laboratoř, která zkoumala fragmenty trosek. Průběžné výsledky jsou však dohodou 4 států (mimoходом jeden z nich je hlavní podezřelý) utajeny. A přitom jde o závažný případ, který je důvodem sankcí a další eskalace konfliktu...⁵⁵

Příklad vystoupení Stanislava Humla není jediným případem přejímání ruského diskurzu českým politikem. Mezi hlasité příznivce Putinovy politiky patřil například také právník a bývalý senátor Jiří Vyvadil.⁵⁶ Jeho aktivity na sociálních sítích jsou v tomto směru neobvykle výrazné, jím založená skupina Přátelé Ruska nasbírala několik tisíc fanoušků.⁵⁷

Je přirozené, že mezi těmi osobnostmi, které z historických, či osobních důvodů straní Rusku a Putinovi, je také hodně lidí, kteří neváhají podpořit své argumenty některou z konspiračních teorií. Nicméně je znepokojivé, že iracionální, naivní a dokonce společensky nebezpečné úvahy již pronikly do oficiální sféry médií, kultury a politiky a že nacházejí ohlas u poměrně velkého počtu občanů, pro něž je tajemný nádech spikleneckých teorií důvodem k pozitivnímu přijetí jakékoliv informace či dezinformace. Ústup od racionality a potlačení kritického myšlení jde ruku v ruce s ústupem od humanistických a demokratických hodnot. Společnost se radikalizuje, podléhá převážně nenávisným emocím, fatalismu a postupné fragmentaci. Česká republika je díky své přítomnosti v NATO a Evropské unii prozatím uchráněna podstatných

⁵⁵ <https://www.facebook.com/stanislav.huml?fref=ts>, 29.8.2014

⁵⁶ Blažek, V.: Putin není agresor a krizi na Ukrajině vyprovokoval Západ, tvrdí bývalý senátor Vyvadil. *iHNED.cz* 17.3.2014

⁵⁷ Ševela, V.: Přátelé Ruska drtí jeho nepřátele, chlubí se Vyvadil. *Echo24.cz* 28.4.2014

otřesů, ale na druhé straně nedisponuje dostatkem protilátek proti postupující iracionalitě konspiračních teorií a nenávistných kampaní a k obraně své integrity přistupuje krajně lehkomyšlně.

Bibliografie:

- Bacík, O.: *Zeman versus Schwarzenberg: Analýza mediálního obrazu druhého kola prezidentské volby a jeho kandidátů v České televizi*. Diplomová práce, obhájená na Fakultě sociálních studií Masarykovy Univerzity Brno 2014 [online],[cit. 13.8.2014], dostupné z: http://is.muni.cz/th/333177/fss_m/bacik_diplomova_prace.pdf
- Беженка из Славянска вспоминает, как при ней казнили маленького сына и жену ополченца. *Первый канал* 12.7.2014 [online],[cit. 9.9.2014] dostupné z: <http://www.1tv.ru/news/world/262978>
- Blažek, V.: Putin není agresor a krizi na Ukrajině vyprovokoval Západ, tvrdí bývalý senátor Vyvadil. *iHNED.cz* 17.3.2014 [online],[cit. 9.9.2014] dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-61866520-byvaly-nejvyssi-soudce-jiri-vyvadil-kulometry-strach-zpivajici-lide-rachejtle>
- Colarusso, L.: 8 things you should know about Igor Girkin, the Ukraine separatist leader. *Globalpost* 22.7.2014 [online],[cit. 9.9.2014] dostupné z: <http://www.globalpost.com/dispatch/news/regions/europe/140722/8-things-you-should-know-about-igor-girkin-the-ukraine-separatist>
- Další konspirační teorie: Skutečný let Amsterdam – Kuala Lumpur 17. července v pořádku přistál Malajsií. *NWOO* 12.8.2014 [online],[cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.nwoo.org/2014/08/12/dalsi-konspiracni-teorie-skutecny-let-amsterdam-kuala-lumpur-17-cervence-v-poradku-pristal-malajsii/>.
- Další konspirační teorie: Skutečný let Amsterdam – Kuala Lumpur 17. července v pořádku přistál Malajsií. *Freeglobe.cz* 19.8.2014 [online],[cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://freeglobe.parlamentnilisty.cz/Articles/14228-dalsi-konspiracni-teorie-skutecny-let-amsterdam-kuala-lumpur-17-cervence-v-poradku-pristal-malajsii.asp>
- Darczewska, J.: The Anatomy of Russian Information Warfare. [online],[cit. 29.8.2014] dostupné z: http://www.osw.waw.pl/sites/default/files/the_anatomy_of_russian_information_warfare.pdf.
- Děsivá teorie o osudu Boeingu 777: Únos kvůli čtyřem čínským armádním inženýrům a novému čipu? *Blesk.cz* 16.3.2014 [online],[cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/239892/desiva-teorie-o-osudu-boeingu-777-unos-kvuli-cyrem-cinsky-m-armadnim-inzenyrum-a-novemu-cipu.html>.
- Doležal, M.: Rukopis CIA se nedá upřít, napsal Huml k sestřelení boeingu. *Týden.cz* 31.8.2014 [online],[cit. 29.8.2014] dostupné z:

- http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/rukopis-cia-se-neda-uprit-napsal-huml-k-sestreleni-boeingu_316929.html#.VAWJymPehwk
- Dvojče zmizelého malajsijského letounu se nachází v Izraeli – chystá se nové 11. září? *Osud.cz* 30.6.2014. [online],[cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.osud.cz/dvojce-zmizeleho-malajsijskeho-letounu-se-nachazi-v-izraeli-chysta-se-nove-11-zari>.
- Edward Snowden se znovu ozval a poskytl Protiproudů exkluzivní materiál: Odposlech telefonního rozhovoru mezi Vladimírem Putinem a Barackem Obamou. „Vladimíre, kde je ten Krym?“ *Protiproud* 15.3.2014 [online],[cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://protiproud.parlamentnilisty.cz/stopy/dilo/tvorba/896-edward-snowden-se-znovu-ozval-a-poskytl-protiproudu-exkluzivni-material-odposlech-telefonniho-rozhovoru-mezivladimirem-putinem-a-barackem-obamou-vladimire-kde-je-ten-krym.htm>.
- Fulford, B.: Bush Jr., Benjamin Netanjahu a ostatní vysocí nacističtí sionisté budou již brzy zatčeni. *Benjamin Fulford CZ* 25.7.2014 [online],[cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://benjamin-fulford-cz.webnode.cz/news/bush-jr-benjamin-netanjahu-a-ostatni-vysoci-nacisticti-sioniste-budou-jiz-brzy-zatceni/>.
- Hájek, P.: Ruská invaze na Ukrajinu – „Operace boeing č. 2“: Má zakrýt blížící se porážku kyjevských pučistů? Američané: O Ukrajinu nejde, pomozte nám zachránit dolar! *Protiproud* 29.8.2014 [online],[cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://protiproud.parlamentnilisty.cz/svet/politika/komentare/1197-ruska-invaze-na-ukrajinu-operace-boeing-c-2-ma-zakryt-blizici-se-porazku-kyjevskych-pucistu-americane-o-ukrajinu-nejde-pomozte-nam-zachranit-dolar.htm>.
- Hájek: Zpráva o letu MH17 potvrzuje, že šlo o připravenou akci. *Ceskatelevize.cz* 9. 9. 2014 [online],[cit. 13.9.2014] dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/285680-hajek-zprava-o-letu-mh17-potvrzuje-ze-slo-o-pripravenou-akci/>
- Jalilife-Rahme, A.: Co mají války na Ukrajině, v Gaze, Sýrii a Libyi společného? *Zvědavce* 20.8.2014 [online],[cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.zvedavec.org/komentare/2014/08/6111-co-maji-valky-na-ukrajine-v-gaze-syrii-a-libyi-spolecneho.htm>.
- Janoušek, P.: Propagandistická válka o Ukrajinu: jak útočí Putinova armáda trollů. *Lidovky.cz* 22.6.2014 [online],[cit. 9.9.2014] dostupné z: http://www.lidovky.cz/propagandisticka-valka-o-ukrajinu-jak-utoci-putinova-armada-trollu-1pu-/zpravy-svet.aspx?c=A140622_125258_In_zahranici_mct
- Ještě jedna verze příčin letecké katastrofy na Novorossii. *NWOO* 21.7.2014 [online],[cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.nwoo.org/2014/07/21/jeste-jedna-verze-pricin-letecke-katastrofy-na-novorossii/>.
- Kopecký, L.: Údajný Obamův rozhovor s Porosenkem: Vše o sestřelení MH17 budeme popírat dál. *NWOO* 2.8.2014 [online],[cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.nwoo.org/2014/08/02/udajny-obamuv-rozhovor-s-porosenkem-vse-o-sestreleni-mh17-budeme-popirat-dal-2/>.
- Korál, J.: Protiletadlový komplex BUK ukrajinské armády byl na místě bojů den před sestřelením letadla MH-17. *NWOO* 28.7.2014 [online],[cit. 29.8.2014] dostupné z:

Malajská letadla a zneužitá tragédie

- <http://www.nwoo.org/2014/07/28/protiletadlovky-komplex-buk-ukrajinske-armady-byl-na-miste-boju-den-pred-sestrenim-letadla-mh-17/>.
- Korál, J.: Ukrajinci zveřejnili satelitní záběry, na kterých má být raketa BUK letící na MH17. *NWOO* 30.7.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.nwoo.org/2014/07/30/ukrajinci-zverejnili-satelitni-zabery-na-kterych-mabyt-raketa-buk-letici-na-mh17/>.
- Koudelka, M.: Přepis odposlechu telefonního hovoru mezi prezidenty RF a USA. *blog.iDNES.cz* 11.3.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://michalkou-delka.blog.idnes.cz/c/400407/Prepis-odposlechu-telefonniho-hovoru-mezi-prezidenty-RF-a-USA.html>
- Koudelka, M.: Přepis odposlechu telefonního hovoru mezi prezidenty RF a USA II. *blog.iDNES.cz* 11.3.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://michalkou-delka.blog.idnes.cz/c/400548/Prepis-odposlechu-telefonniho-hovoru-mezi-prezidenty-RF-a-USA-II.html>
- Krátké zprávy – co říká Benjamin Fulford o aktuální situaci? *Osud.cz* 11.2.2009 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.osud.cz/kratke-zpravy-co-rika-benjamin-fulford-o-aktualni-situaci>.
- Letoun byl poslán do bojové zóny pouze na pokyn zhora. *NWOO* 18.7.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.nwoo.org/2014/07/18/letoun-byl-poslan-do-bojove-zony-pouze-na-pokyn-zhora/>.
- Matura, J.; Kasík, P.: Apríl na konci března: ztracené letadlo teď čeká na jadernou bombu. *Technet.cz* 28.3.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: http://technet.idnes.cz/konspiracni-teorie-false-flag-mh370-drk-/tec_technika.aspx?c=A140328_125106_tec_technika_jm.
- Mystifikace o letu 370 Malajsijských aerolinií: Je usilovné pátrání v oceánu kamufláž CIA? Svědectví pilota Boeingu 777. Pozoruhodná shoda se „ztracenými“ letadly z 11. září 2001. *Protiproud* 29.4.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://protiproud.parlamentnilisty.cz/svet/obcan/svobody/982-mystifikace-o-letu-370-malajsijskych-aerolini-i-je-usilovne-patrani-v-oceanu-kamuflaz-cia-svedectvi-pilota-boeingu-777-pozoruhodna-shoda-se-ztracenymi-letadly-z-11-zari-2001.htm>.
- Настоящий рейс Амстердам – Куала-Лумпур 17 июля благополучно приземлился в Малайзии-источник. *Око планеты* 12.8.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://oko-planet.su/politik/politwar/252079-nastoyaschiy-reys-amsterdam-kuala-lumpur-17-iyulya-blagopoluchno-prizemlilsya-v-malayzii-istochnik.html>.
- Pátrání skončilo, zapomeňte: Stojí za zmizením malajského letadla chystaná provokace, nebo snaha získat vzácný čip? Záhada, nebo připravená „pohádka bez konce“? *Protiproud* 22.4.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://protiproud.parlamentnilisty.cz/svet/politika/komentare/968-patrani-skoncilo-zapomente-stoji-za-zmizenim-malajskeho-letadla-chystana-provokace-nebo-snaha-ziskat-vzacny-cip-zahada-nebo-pripavena-pohadka-bez-konce.htm>.

- Pavliček, M.: Byl let MH-17 vychýlen do uzavřeného vzdušného prostoru? *NWOO* 18.7.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.nwoo.org/2014/07/18/byl-let-mh-17-vychylen-do-uzavreneho-vzdušneho-prostoru/>.
- Pavliček, M.: Důkazy jsou již přesvědčivé: Malajské letadlo MH17 sestřelily dva ukrajinské vládní tryskáče. Nebyla to raketa země-vzduch „Buk“. *NWOO* 6.8.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.nwoo.org/2014/08/06/dukazy-jsou-jiz-presvedcive-malajske-letadlo-mh17-sestrelily-dva-ukrajinske-vladni-tryskace-nebyla-to-raketa-zeme-vzduch-buk/>.
- Pavliček, M.: Nová senzace MH17: Německý expert ukazuje prstem na tryskáče Ukrajinského letectva. *NWOO* 31.7.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.nwoo.org/2014/07/31/nova-senzace-mh17-nemecky-expert-ukazuje-prstem-na-tryskace-ukrajinskeho-letectva/>.
- Pavliček, M.: Porovnání sestřelení MH17 (2014) a Iran Air 655 (1988). *NWOO* 19.7.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.nwoo.org/2014/07/18/porovnaní-sestreleni-mh17-2014-a-iran-air-655-1988/>.
- Pavliček M.: Případ havárie MH17 je „utajený“. Ukrajina, Holandsko, Austrálie a Belgie podepsaly „dohodu o nevyzrazování“. *NWOO* 27.8.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.nwoo.org/2014/08/26/pripad-havarie-mh17-je-utajeny-ukrajina-holandsko-australie-a-belgie-podepsaly-dohodu-o-neyzrazovani/>.
- Pavliček, M.: Přípomínka: US se už před tím spikly k sestřelení letadla kvůli vytvoření zamínky k válce. *NWOO* 19.7.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.nwoo.org/2014/07/19/pripominka-us-se-uz-pred-tim-spikly-k-sestreleni-letadla-kvuli-vytvoreni-zaminky-k-valce/>.
- Pavliček, M.: Radar ukrajinské baterie Buk byl při sestřelení malajského letadla v provozu Moskva. *NWOO* 19.7.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.nwoo.org/2014/07/19/radar-ukrajinske-baterie-buk-byl-pri-sestreleni-malajskeho-letadla-v-provozu-moskva/>.
- Pavliček, M.: Smazaná reportáž BBC. „MH17 sestřelil ukrajinský tryskáč,“ očití svědkové z Doněcka. *NWOO* 28.7.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.nwoo.org/2014/07/28/smazana-reportaz-bbc-mh17-sestrelil-ukrajinsky-tryskac-ociti-svedkove-z-donecka/>.
- Pavliček, M.: Vůdce rebelů říká, že mnohé z těch mrtvol z MH17 nebyly „čerstvé“. *NWOO* 19.7.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.nwoo.org/2014/07/19/vudce-rebelu-rika-ze-mnohe-z-tech-mrtvol-z-mh17-nebyly-cerstve/>.
- Pavliček, M.: Výpověď očitého svědka o ukrajinských ukrutnostech, nacističtí Banderovci ve Slavjansku, 10. července 2014. *NWOO* 14.7.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.nwoo.org/2014/07/14/vypoved-ociteho-svedka-o-ukrajinskych-ukrutnostech-nacisticti-banderovci-ve-slavjansku-10-cervence-2014/>
- Pavliček, M.: Výpověď očitého svědka o ukrajinských ukrutnostech, nacističtí Banderovci ve Slavjansku. *AC24.cz* 14.7.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z:

- <http://www.ac24.cz/zpravy-ze-sveta/4401-vypoved-ociteho-svedka-o-ukrajinskych-ukrutnostech-zmasakrovany-3lety-chlapec-a-nacisticti-banderovci-ve-slavjansku>
- Payne, S.: Malaysia Airlines Plane MH370 Latest Conspiracy Theory: Who were Freescale Semiconductor Experts on Board? International Business Times 13.3.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.ibtimes.co.uk/malaysia-airlines-plane-mh370-latest-conspiracy-theory-were-freescale-semiconductor-top-employees-1440097>.
- Petranovskaya, L.: Co se to s nimi stalo?! 26.8.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: https://docs.google.com/document/d/1KdEvGkzStUB9BL-JkW_AN5wXrizLwU57-Ba1X5k9RIAo/mobilebasic?pli=1.
- Последний звонок премьера. *Shaltay Boltay: Пресс-секретарь группы „Анонимный интернационал“ — создаем реальности и даем смыслы словам* 25.8.2014 [online], [cit. 10.9.2014] dostupné z: <http://b0lta1.org/2014/08/25/последний-звонок-премьера/>
- Reportér: Putin tu vede propagandistický blitzkrieg. Aktuálně.cz 24.9.2014 [online], [cit. 13.10.2014] dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/putinuv-propagandisticky-blitzkrieg-sofistikovana-zbran/r~f2721aea3ffc11e4b6a30025900fea04/>
- Ruská propaganda jede. 20 děsivých lží o Ukrajině. *Echo24.cz* 20.6.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://echo24.cz/a/wpq56/ruska-propaganda-jede-20-desivych-lzi-o-ukrajine>.
- Sestřelení malajského letounu zřejmě léčkou na Rusko, záminka k třetí světové válce? *Osud.cz* 17.7.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://www.osud.cz/sestreleni-malajskeho-letounu-zrejme-leckou-na-rusko-zaminka-k-treti-svetove-valce>.
- Souvlastní sestřeleného letu MH 17 se zmizelým MH 370: Dvě dějství téže hry? Mízá fotografie. Nesouhlasí identifikační znaky ani velikost motorů. Svět už ale hledí jinam. *Protiproud* 12.9.2014
- Ševela, V.: Přátelé Ruska drtí jeho nepřátele, chlubí se Vyvadil. *Echo24.cz* 28.4.2014 [online], [cit. 9.9.2014] dostupné z: <http://echo24.cz/a/wm79c/pratele-ruska-drti-jeho-nepratele-chlubi-se-vyvadil>
- Ukrajínští vojáci ukřižovali tříletého chlapce, vysílala ruská TV. *Echo24.cz* 13.7.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://echo24.cz/a/wXKTQ/ukrajinsti-vojaci-ukrizovali-trileteho-chlapce-vysilala-ruska-tv>.
- Vilímková, T.: Ruská propaganda: Sestřelení boeingu je americké spiknutí. *Echo24.cz* 22. 7. 2014 [online], [cit. 10.9.2014] dostupné z: <http://echo24.cz/a/wEXEl/ruska-propaganda-sestreleni-boeingu-je-americke-spiknuti>
- Winkler, M.: Malajsijské letadlo nad Ukrajinou a Obamovo sluchátko. *Freeglobe.cz* 20.8.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://freeglobe.parlamentnilisty.cz/Articles/14230-malajsijske-letadlo-nad-ukrainou-a-obamovo-sluchatko.aspx>.
- Wirmitzer, J.; Žilková, V.: PŘEHLED: Zkázu malajsijského boeingu zamlžují konspirační teorie. *iDnes.cz* 22.8.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/konspirace-a-nejasnosti-kolem-sestrelu-malajsijskeho-boeingu-p6y-zahranicni.aspx?c=A140722_161100_zahranicni_jw.

Malajská letadla a zneužitá tragédie

- Zinscenovaný podvrh, nebo šokující průlom: Pasažér zmizelého letadla prý odeslal zprávu ze skrytého iPhoneu. Co napsal? A co dělala paní Clintonová v Číně? *Protiproud* 3.4.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://protiproud.parlamentnilisty.cz/svet/politika/komentare/931-zinscenovany-podvrh-nebo-sokujici-prulom-pasazer-zmizeleho-letadla-pry-odeslal-zpravu-ze-skryteho-iphonu-co-napsal-a-co-delala-pani-clintonova-v-cine.htm>.
- Zmizelý let MH370: Stopa k 11. září 2001? Stojí za záhadou Pentagon a CIA? Chystá se jaderná provokace proti Iránu nebo Rusku? Otevřené pole důvodných spekulací. *Protiproud* 19.3.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://protiproud.parlamentnilisty.cz/svet/politika/komentare/904-zmizely-let-mh370-stopa-k-11-zari-2001-stoji-za-zahadou-pentagon-a-cia-chysta-se-jaderna-provokace-proti-iranu-nebo-rusku-otevrene-pole-duvodnych-spekulaci.htm>.
- Zvláštní osazenstvo a zvláštní let zmizelého Boeingu. *E-republika.cz* 15.03.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://news.e-republika.cz/article2479-Zvla-tni-osazenstvo-a-zvla-tni-let-zmizeleho-Boeingu>.
- Zvláštní osazenstvo a let zmizelého Boeingu, může v tom mít prsty Rothschild? *Freeglobe.cz* 13.4.2014 [online], [cit. 29.8.2014] dostupné z: <http://freeglobe.parlamentnilisty.cz/Articles/3903-zvlastni-osazenstvo-a-let-zmizeleho-boeingu-muze-v-tom-mit-prsty-rothschild-.aspx>.
- Žilková, V.: Ruská propaganda infiltrovala čtenářské diskuse na britských webech. *iDNES.cz* 6. 5. 2014 [online], [cit. 9.9.2014] dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rusko-britanie-diskuse-internet-guardian-propaganda-pc6-/zahranicni.aspx?c=A140505_131751_zahranicni_vez

Resumé

„Conspiracy!“ The Role of Conspiracy Theories in the Public and Political Discourse

This book attempts to open the debate on the controversial topic of conspiracy theories and their uses and abuses in public and political discourse. The book is divided into several chronologically ordered chapters, each written by a different author. The first chapter by Prof. Ivo Budil explores the role of conspiracy theories in the 19th century on the examples of three important personalities Alphonse Toussenet, Karel Marx and Richard Wagner. Some of the patterns of conspiracy hoaxes, identified by Budil in this chapter can be then met in the following chapters, all of which deal with the role of conspiracy theories in the Czech antisemitic thought. Blanka Soukupová offers a brief overview of the antisemitic conspiracy theories throughout the various phases of Czech(oslovak) history. Soukupová starts her explanation before the birth of Czechoslovakia, continues to the period of the 1st Republic (1918-1938), 2nd Republic (1938-1939), 3rd Republic (1945-1948) and ends her survey in the late Communist era. The third and fourth chapters are written by Zbyněk Tarant. The third chapter is a report on the state of the contemporary Czech antisemitism on the web, while the fourth is a case study of antisemitic expressions that accompanied the historically first direct presidential elections in the Czech Republic in 2013. The last chapter, written by Věra Tydlitátová, is a case study on the cynical abuses of conspiracy theories in an information warfare that surrounds the 2014 crisis in Eastern Ukraine.

Zbyněk Tarant, Věra Tydlitátová et al.

„Spiknutí!“ Úloha antisemitských konspiračních teorií ve veřejném a politickém diskurzu

© 2014 Zbyněk Tarant, Věra Tydlitátová, Ivo Budil, Blanka Soukupová. Vydavatel: Západočeská univerzita v Plzni. Tato publikace je dílčím výstupem projektu SVK-2014-015. Vydání publikace bylo schváleno Vědeckou redakcí Západočeské univerzity v Plzni. Ediční číslo 55-067-14, číslo publikace 2177.

První vydání. Náklad: 150.

Recenzenti:

PhDr. et Mgr. Marcela Zoufalá, Ph.D.

Mgr. Milan Hrabovský, Ph.D.

Design obálky:

Zbyněk Tarant, Věra Tydlitátová

<http://www.kbs.zcu.cz>

ISBN 978-80-261-0425-4

еврейской власти. Цель оправдывает средства. То
Наиболее целесообразный образ правления
Принцип и правиламасонско-еврейского правит
династического правления. Уничтожение пр
Психологический расчет. Абстракциясвободы.
фразерство, будем говорить о значении
Итак, я формулирую нашу систему
здесь и далее С. Нилуса *) точ
многочисленнеедобрых, поэтому лучшие
не академическими рассужден
диктатором, если бытолько
достижения благ своих. но
до сего времени? В начале
который есть та же сила, только
силе. Политическая свобода
важным идейной приманкой при
властинаходящаяся задача
либерализмом ради
вспущенные бра
со слепая сила
арой, ослабевшей
астьзолота. Было время
льзоваться ею в
евращается враспу
циальные битвы,
ударство в
гам, во всяком
итала, который
кодится держать
и сказал бы, что
на иесли
ребл

ISBN 978-80-261-0425-4

9 788026 104254 >

мом люд
одателстви